

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนไทยถิ่นใต้

- 1 พ.ย. 2554

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา

พฤษภาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนไทยถิ่นใต้

บทคัดย่อ
ของ
กัญญาพัฒน์ จันทร์ศรีนาค

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา
พฤษภาคม 2554

กัญญาพัฒน์ จันทรศรีนาค. (2554). การศึกษาการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนไทยถิ่นใต้.

สารนิพนธ์ กศ.ม.(ภาษาศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์:

อาจารย์ ญาณิสา บุรณะชัยทวี

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของคนสองช่วงอายุ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจาก 8 หมู่บ้าน ในตำบลห้วยยุง อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ โดยการใช้บัญชีรายการสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้จำนวน 51 สำนวนสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาจำนวน 16 คน โดยแบ่งผู้บอกภาษาออกเป็น 2 กลุ่มเท่ากัน ได้แก่ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 คือ ผู้ที่มีอายุ 15 - 20 ปี ช่วงอายุที่ 2 คือผู้ที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บอกภาษาทั้งสองช่วงอายุมีความแตกต่างกันในการทราบความหมายของสำนวนไทยถิ่นใต้ทั้ง 51 สำนวน ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 ทราบความหมายเดิม ร้อยละ 13.48 ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 ทราบความหมายเดิม ร้อยละ 37.01 พบการสูญหายของสำนวนในผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 ร้อยละ 42.65 ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 ร้อยละ 7.56 รวมทั้งพบการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ 5 ประเภท ได้แก่ สำนวนที่มีความหมายใหม่ สำนวนที่มีความหมายขยับเคลื่อนย้าย สำนวนที่มีความหมายแคบลง สำนวนที่มีความหมายกว้างขึ้น และ สำนวนที่มีความหมายเลวลง ตามลำดับ

A SYUDY OF SEMANTIC CHANGE IN THE SOUTHERN DIALECT IDIOM EXPRESSIONS

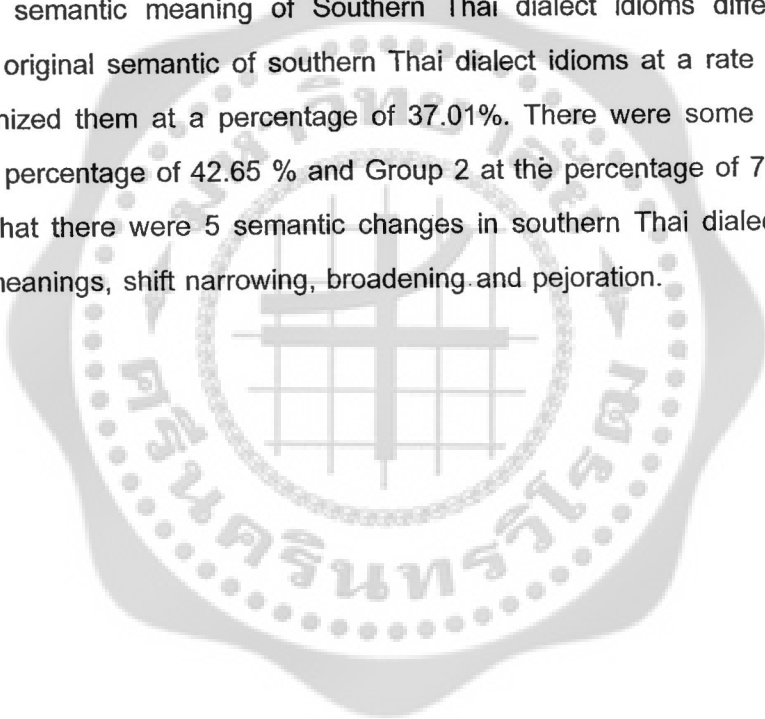

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education degree in Educational linguistics
at Srinakharinwirote University
May 2011

Kanyapat Jansrinak. (2011). *A Study of Semantic Change in the Southern Dialect Idiom Expressions*. Master's Project, M. Ed. (Educational Linguistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Yanisa Buranachaitavee.

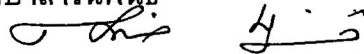
The purpose of this study is on semantic change in the Southern dialect idiom expressions between two generations. The data of the Southern Thai dialect idioms were collected from eight villages in Huay young subdistrict, Nua khlong District, Krabi Province. Group 1) between 15 - 20 years old, and Group 2) over 55 years old

The results of the study show that the two generations of language informants recognized the semantic meaning of Southern Thai dialect idioms differently. Group 1 recognized the original semantic of southern Thai dialect idioms at a rate of 13.48% while Group 2 recognized them at a percentage of 37.01%. There were some idioms lost from Group 1 at the percentage of 42.65 % and Group 2 at the percentage of 7.56%. The result also revealed that there were 5 semantic changes in southern Thai dialect idioms: These included new meanings, shift narrowing, broadening and pejoration.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษาการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนไทยถิ่นใต้ ของ
กัญญาพัฒน์ จันทร์ศรีนาค ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตรศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

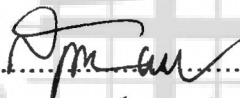
(อาจารย์ ญาณิสา บุณะชัยทวี)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณกานต์ ลิขิตรัตน์พร)

คณะกรรมการสอบ

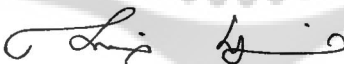
ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา เรืองจุญ)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรณกานต์ ลิขิตรัตน์พร)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ญาณิสา บุณะชัยทวี)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตรศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

(อาจารย์ ดร. วาณี อรรถนสาคริต)

วันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจากอาจารย์หลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ญาณิสา บุรณะชัยทวี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา เรืองจรรยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรรณกานต์ ลิขิตรัตน์พร ดร. สุพัตรา ทองกัลยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริพร ปัญญาเมธิกุล ที่กรุณาอุทิศเวลาในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดต่าง ๆ อันมีค่ายิ่งต้องานวิจัย รวมทั้งอบรมสั่งสอนศิษย์ให้มีความรู้ทางด้านภาษาศาสตร์จนเกิดงานวิจัยนี้ ซึ่งคุณอาจารย์ทุกท่านมุ่งมั่นทุ่มเททำงานเพื่อศิษย์อย่างไม่เหน็ดเหนื่อย แม้ว่าจะเกิดปัญหาใด ๆ ขึ้นกับศิษย์ทุกท่านยินดีให้การช่วยเหลือและสนับสนุนด้วยดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอเชิดชูเกียรติทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

อนึ่งสารนิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จมิได้หากปราศจาก ผู้บอกภาษาสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ ทุก ๆ ท่านที่มีที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการบอกความหมายสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งในงานวิจัยนี้ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยทุกท่านไม่ว่าจะเป็น ปราชญ์ชาวบ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่กรุณาอุทิศเวลาอันมีค่าของท่านในการช่วยเหลือติดต่อประสานงานกับผู้บอกภาษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้วิจัย จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สำราญและอาจารย์กาญจนา อุปบุญญ์ รวมทั้งคณาจารย์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกระบี่ทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้ข้อคิด ข้อปฏิบัติ ตลอดจนความปรารถนาดีที่มีให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ นางสาวสุนารี ตรีกุลและนางสาวเมทินี คนหมั่น ศิษย์รักและเพื่อนๆทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาตลอดในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อบุญราย คุณแม่สุทิน คุณธำรง จันทรศรีนาคพี่ชาย และญาติๆ ที่คอยเป็นกำลังใจสนับสนุนค่าใช้จ่ายและเป็นแรงผลักดันที่ดีให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมาตลอดระยะเวลาการศึกษาและการทำสารนิพนธ์

กัญญาพัฒน์ จันทรศรีนาค

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
สมมติฐานในการวิจัย.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า.....	5
ภาษากับวัย.....	5
การเปลี่ยนแปลงภาษา.....	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและอายุ.....	7
สำนวน.....	11
การเปลี่ยนแปลงของสำนวนและสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้.....	14
3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	19
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	19
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	20
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	21
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	21
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	22
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	51
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	51
สมมติฐานในการวิจัย.....	51
วิธีดำเนินการวิจัย.....	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	51
ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	55
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	63
ประวัติผู้ทำสารนิพนธ์.....	117

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการเปลี่ยนแปลงความหมายกว้างขึ้น.....	27
2 แสดงการเปลี่ยนแปลงความแคบลง.....	29
3 แสดงการเปลี่ยนแปลงความหมายเลวลง.....	32
4 แสดงการเปลี่ยนแปลงความหมายขยับเคลื่อนย้าย.....	33
5 ตารางแสดงสำนวนที่มีความหมายใหม่.....	38

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 เปรียบเทียบสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 และ 2 บอกความหมาย.....	23
2 เปรียบเทียบสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 และ 2 ที่สูญหายไป.....	24
3 เปรียบเทียบสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ที่ทราบความหมายเดิม.....	25
4 เปรียบเทียบสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย.....	26
5 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ ของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 และ 2.....	49

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นสมบัติของมนุษย์ เป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารกัน มนุษย์ในทุกสังคมมีภาษาเฉพาะของตน เช่นเดียวกับมีวัฒนธรรมเฉพาะของตน ภาษาจึงเป็นวัฒนธรรมสำคัญที่เกิดควบคู่กันมากับสังคมมนุษย์ตั้งแต่บรรพกาลจนถึงปัจจุบัน ดังนั้นเมื่อสังคมเปลี่ยนไปภาษาจึงย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ภาษาที่ใช้อยู่จนถึงปัจจุบันนี้ได้ผ่านกระบวนการความคิดมาหลายชั่วอายุคนควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงของภาษา การเปลี่ยนแปลงของภาษานั้นเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาตามปัจจัยต่างๆของสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นทางสังคม ชชาติพันธุ์ อาชีพ และการศึกษา

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541: 30) กล่าวว่าผู้พูดที่อยู่ในวัยที่ต่างกันกันย่อมใช้ภาษาแตกต่างกัน กล่าวคือผู้พูดที่เป็นเด็กย่อมใช้ภาษาที่แตกต่างกับผู้ใหญ่กล่าวอีกนัยหนึ่งภาษาเปลี่ยนแปลงไปตามอายุของผู้พูดนั่นเอง จรัลวิไล จุฑาโรจน์ (2552: 204) กล่าวว่าภาษาของคนอายุน้อยหรือเด็กจะเป็นตัวแทนของภาษาในอนาคต ภาษาของคนรุ่นกลางหรือรุ่นผู้ใหญ่จะเป็นตัวแทนของภาษาปัจจุบัน ส่วนภาษาของคนรุ่นอายุมากหรือคนแก่ถือเป็นตัวแทนของภาษาในอดีต นั้นแสดงให้เห็นว่าภาษาของคนรุ่นต่าง ๆ นั้นมีการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน เช่นคำว่า “กิน” ภาษาที่เด็กใช้คือคำว่า “หม่ำ” ส่วนภาษาที่ผู้ใหญ่ใช้คือคำว่า “กิน” หรือ “รับประทาน” รวมทั้งสำนวนก็พบว่ามีการใช้แตกต่างกันด้วยเช่นผู้พูดที่เป็นวัยรุ่นจะพูดว่า “แกชอบเบรคคนอยู่เรื่อย” ในขณะที่ผู้พูดที่เป็นผู้ใหญ่จะพูดว่า “แกชอบพูดขัดคอคนอยู่เรื่อย” (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2544: 33) จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าผู้พูดที่เป็นวัยรุ่นจะใช้สำนวนที่เป็นสำนวนใหม่คือ “เบรค” ส่วนผู้พูดที่เป็นผู้ใหญ่ยังใช้สำนวนเก่าแสดงให้เห็นได้ว่าวัยที่แตกต่างกันของผู้พูดส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของภาษารวมทั้งการใช้สำนวน

“สำนวน” มีความสำคัญต่อการใช้ภาษามากเราสังเกตเห็นได้ว่าแต่ละภาษาล้วนมีสำนวนเป็นของตนเอง ไม่ว่าจะเป็น สำนวนไทย สำนวนจีน สำนวนอังกฤษ สำนวนเกาหลี ตัวอย่างสำนวนภาษาอังกฤษ เช่น “lead by the nose” หมายถึง จูงจมูก จากตัวอย่างหากผู้ใช้สามารถตีความหรือใช้สำนวนได้อย่างถูกต้องแล้วก็จะทำให้การสื่อสารนั้นมีประสิทธิภาพและเข้าถึงอรรถรสของการสื่อสารที่ผู้ส่งสารต้องการให้ผู้รับสารเข้าใจตรงกันทั้งนี้เพราะสำนวนมีคุณสมบัติเฉพาะของสำนวนเองบางครั้งผู้รับสารจะต้องอาศัยการตีความจึงจะเข้าใจความหมายที่แท้จริงของสำนวนนั้น รวมทั้ง สำนวนไทยเช่น สำนวน “จับปลาสองมือ” หมายถึง การทำอะไรหลายอย่างในเวลาเดียวกัน อาจไม่สำเร็จซักอย่าง ซึ่งไม่ได้มีความหมายตรงตามตัวว่า เป็นวิธีการที่จะต้องจับปลาทั้งสองมือ และหากผู้รับสารรับมาโดยไม่เข้าใจเจตนาที่แท้จริงของผู้รับสารก็จะทำให้การสื่อสารนั้นไม่มีประสิทธิภาพและเข้าใจไม่ตรงกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่า การใช้สำนวนในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากโดยเฉพาะด้านความหมายเช่น สำนวนไทยถิ่นภาคใต้ที่ว่า “เดือนหกฝนตกแช่ซัง” ความหมายเดิมหมายถึงการทำงานให้เหมาะสมกับเวลา แต่ปัจจุบันเด็กได้รู้ใหม่กลับให้ความหมายของสำนวนนี้ว่าฝนที่ตกต้องตามฤดูกาล ซึ่งเป็นความหมายที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ปรากฏการเช่นนี้ประพันธ์ เรืองณรงค์(2550: 9)ได้อธิบายไว้ว่า “ปัจจุบันภาษานายหรือภาษาข้าหลวง (ภาษาไทยกลาง) มีอิทธิพลเหนือภาษาถิ่นได้ โดยเฉพาะการศึกษาในระบบโรงเรียนและภาษาจากสื่อมวลชน ทำให้ภาษาถิ่นของชาวใต้รุ่นใหม่เปลี่ยนแปลงไปทุกขณะ” เช่น สำนวน “ไม่ได้แตกเลือด” ความหมายที่ใช้ในอดีตหมายถึงการที่บุคคลกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไปแล้วไม่ได้รับผลจากสิ่งที่ถูกกระทำ หรือหมายถึง การไม่ทดแทนบุญคุณของบุพการีทั้งๆที่ควรกระทำ แต่ความหมายที่เด็กได้รู้ใหม่เข้าใจและนำมาใช้ในปัจจุบันกลับหมายถึงการเปรียบเทียบกับคนที่มีความตระหนี่ถี่เหนียวไม่มีทางแบ่งปันให้กับผู้อื่น ซึ่งเป็นความหมายใหม่ที่เปลี่ยนไปจากเดิมมาก

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันการใช้สำนวนได้ประกอบการพูดนั้น อาจก่อให้เกิดปัญหาทางการสื่อสารได้ เนื่องจากไม่สามารถสื่อความหมายให้ลูกหลานเข้าใจตรงกันกับผู้ใหญ่ได้ดังตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทั้งนี้เพราะสำนวนใต้นั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสิ่งแวดล้อมต่างๆ จึงเป็นสิ่งที่น่าเสียดาย หากสิ่งดีๆที่บรรพบุรุษประดิษฐ์คิดค้นไว้กำลังเปลี่ยนแปลงหรือกำลังสูญหายไป

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นหนึ่งในฐานะลูกหลานของชาวภาคใต้จึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของสำนวนใต้นั้นเปรียบเสมือนสมบัติของท้องถิ่นที่สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของคนใต้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมากน้อยเพียงไร โดยการศึกษาครั้งนี้เน้นศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของความหมายเป็นหลัก โดยมุ่งศึกษาปัจจัยด้านอายุส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสำนวนไทยถิ่นใต้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของความหมายของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของบุคคลสองช่วงอายุ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบการเปลี่ยนแปลงของสำนวนไทยถิ่นใต้ด้านความหมายว่าเปลี่ยนแปลงไปจากสำนวนเดิมอย่างไร
2. เป็นการอนุรักษ์สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้และเป็นแนวทางในการจัดทำหนังสือสำนวนไทยถิ่นใต้ในอนาคต

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย

ประชากรของงานวิจัยคือ กลุ่มคนในจังหวัดกระบี่ที่พูดภาษาไทยถิ่นใต้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) จากประชากรที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกระบี่ โดยสุ่มอำเภอ และตำบล ผู้วิจัยเลือกผู้บอกภาษาเป็นชาวกระบี่โดยกำเนิด ประกอบด้วยบุคคลสองช่วงอายุคือช่วงอายุ 15 – 20 ปี และช่วงอายุ 55 ปีขึ้นไป โดยสุ่มเจาะหมู่บ้านละ 2 คน

ในการดำเนินการเบื้องต้นผู้วิจัยสุ่มได้ตำบลห้วยยูงอำเภอเหนือคลอง ซึ่งมีทั้งหมด 8 หมู่บ้าน รวมกลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีทั้งสิ้น 16 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คืออายุของผู้บอกภาษา
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนไทยถิ่นใต้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ หมายถึง สำนวนที่ใช้ในตำบลห้วยยูงจังหวัดกระบี่ที่มุ่งอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับการทำงาน
2. ผู้บอกภาษา หมายถึง คนไทยภาคใต้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลห้วยยูงจังหวัดกระบี่ที่ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ในชีวิตประจำวันและมีอายุต่างกันเป็นสองช่วงอายุ ดังนี้
 คนช่วงอายุที่ 1 คือชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 15-20 ปี เรียกว่าผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1
 คนช่วงอายุที่ 2 คือชายและหญิงที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป เรียกว่าผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเปลี่ยนแปลงความหมายของ ปราณี กุลวณิชย์ และคณะ (2532: 51-52) ไชลิริ ปราโมช ณ อยุธยา (2539: 198) นันทิพย์ ภิงคารวัฒน์ (2541: 162-167) และสุริยา รัตนกุล (2544:284-292) มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงความหมายแบ่งออกได้เป็น

1. ความหมายกว้างขึ้น (Broadening)
2. ความหมายแคบลง (Narrowing)
3. ความหมายดีขึ้น (Amelioration)
4. ความหมายเลวลง (Pejoration)
5. ความหมายขยับเคลื่อนย้าย (Shift)

สมมุติฐานในการวิจัย

ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 พูดสำนวนไทยถิ่นใต้ที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายแตกต่าง
กับกับผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ภาษากับอายุ
2. การเปลี่ยนแปลงของภาษา
3. สำนวน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ภาษากับอายุ

อายุเป็นปัจจัยหนึ่งในหลายๆปัจจัย ที่บ่งบอกสถานภาพตามธรรมชาติของคนแต่ละคนในสังคม อายุเป็นสิ่งที่ทำให้คนในสังคมแต่ละสังคมมีสถานภาพต่างกัน สังคมแต่ละสังคมกำหนดบทบาทของแต่ละอายุต่างกันไป ขึ้นอยู่กับค่านิยมหรือความเชื่อตามขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบทอดกันมาในวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ บางสังคมแบ่งชั้นอายุ (age class) หรือชั้นอายุ (age grade) ตามเกณฑ์ทางชีววิทยาเมื่อผ่านจากวัยหนึ่งไปสู่อีกวัยหนึ่ง เช่น จากวัยเด็กไปสู่วัยหนุ่มสาวหรือวัยผู้ใหญ่ ในทุกๆสังคมสถานภาพของสมาชิกมักจะเปลี่ยนแปลงไปเมื่ออายุมากขึ้น เช่น เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ เด็กก็สามารถทำบางสิ่งบางอย่างที่ในสมัยเด็กทำไม่ได้ เช่น แต่งงาน ออกรบ อย่างไรก็ตามการแบ่งชั้นอายุในแต่ละสังคมจะแตกต่างกันออกไป เช่น ประเทศอังกฤษถืออายุ 18 ปี เป็น อายุเริ่มวัยผู้ใหญ่เต็มที่สามารถมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งและดื่มเหล้าในบาร์ได้ ส่วนในประเทศไทยถืออายุ 20 บริบูรณ์เป็นการบรรลุนิติภาวะ ในสังคมทุกสังคมคนต่างวัยกันย่อมมีพฤติกรรมต่างกัน แล้วแต่สังคมของตนจะกำหนดบทบาทไว้อย่างไร ผู้ที่อยู่ในวัยเด็กย่อมมีความรับผิดชอบน้อย และสำหรับในสังคมบางสังคม เช่นในเอเชีย เด็กต้องเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ วัยผู้ใหญ่ย่อมมีภาระหน้าที่มากขึ้น และวัยชราส่วนใหญ่ในเอเชีย มักเป็นวัยที่ได้รับความเคารพนับถือ มีอำนาจ ในบางสังคมคนชราเท่านั้นที่สามารถประกอบพิธีกรรมที่สำคัญ ซึ่งมีการใช้คาถาอาคมต่างๆ คนชรามักเป็นแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาต่างๆ ซึ่งคนรุ่นผู้น้อยต้องมาขอศึกษาด้วย (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2544: 26-29)

ผู้พูดที่มีวัยต่างกันย่อมทำให้การใช้ภาษานั้น ๆ แตกต่างไป เช่นภาษาไทยในปัจจุบันหากวัยรุ่นเห็นใครแต่งตัวได้ทันสมัยก็มักจะพูดว่า “เขาคอนนั้นแต่ตัวได้จีบจริง” แต่ผู้พูดที่เป็นผู้ใหญ่จะพูดว่า “เขาคอนนั้นแต่งตัวได้น่าสมัยจริง” จากตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่เร็วต่อการใช้คำใหม่หรือคำแสลงต่างๆมากกว่าผู้พูดที่เป็นวัยผู้ใหญ่ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวัยของผู้พูดที่เป็นผู้ใหญ่ไม่สนใจการเปลี่ยนแปลงของภาษาเหมือนกับผู้พูดที่เป็นวัยรุ่นนักและพอใจที่จะใช้ภาษาของตนที่เคยใช้มามากกว่าภาษาที่เกิดขึ้นใหม่ เช่นเดียวกับภาษาไทยถิ่นใต้ปัจจุบันผู้พูดที่เป็นวัยรุ่นส่วนใหญ่สามารถออกเสียง “ง” ได้ชัดเหมือนภาษาไทยภาคกลาง ในขณะที่ผู้พูดที่เป็นวัยผู้ใหญ่ยังคงออก

เสียง “ง” ซ้ำกับเสียง “ฮ” เช่นคำว่า “เงิน” ออกเสียงเป็น “เ็น” และคำว่า “งาน” ออกเสียงเป็น “ฮาน” และไม่ได้พยายามที่จะเปลี่ยนเสียงดังกล่าวให้เหมือนกับภาษาไทยภาคกลางทั้งนี้เพราะยังคงพอใจในเสียงที่เคยใช้และไม่ได้สนใจการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเหมือนกับผู้พูดที่เป็นวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่ไวต่อการรับคำใหม่หรือคำแสดงต่างๆ ลักษณะเช่นนี้สอดคล้องกับมีชาน (Marjory Meechan. 2001: 452) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ความแตกต่างของกลุ่มอายุเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีต่อการแปรของภาษา กลุ่มผู้พูดที่มีอายุน้อยจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาษามากกว่ากลุ่มผู้พูดที่มีอายุมาก แสดงให้เห็นถึงธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงด้านภาษา นอกจากนี้ลำดับขั้นของอายุก็ทำให้การใช้ภาษานั้นแตกต่างกันอีกด้วย เช่นกลุ่มผู้พูดที่เป็นวัยรุ่นจะใช้คำศัพท์สแลงมากกว่าผู้พูดกลุ่มอื่นๆ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าคนที่มีอายุต่างกันย่อมมีพฤติกรรมทางสังคมต่างกัน พฤติกรรมทางภาษาก็เป็นส่วนหนึ่งที่เปลี่ยนไปตามอายุของผู้พูด อายุจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การใช้ภาษาต่างกัน ผู้พูดที่เป็นเด็กย่อมใช้ภาษาต่างกับผู้ใหญ่

2. การเปลี่ยนแปลงภาษา

การเปลี่ยนแปลงภาษา หมายถึง การที่ภาษาต่างยุคต่างสมัยกันมีรูปแบบภาษาที่แตกต่างกัน สาเหตุมาจากการแปรของของภาษาจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อคนกลุ่มหนึ่งจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ถือเอารูปแปรของภาษาของคนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นตัวอย่างและนำมาใช้จนเป็นที่แพร่หลายซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมอันเกิดจากการที่มนุษย์มีการติดต่อสื่อสารกันอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541) รวมทั้ง นันทิพย์ ภิงคราวัฒน์ (2541: 4-5 อ้างอิงจาก Aitchison.1991: 75) ที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาไว้ว่า หมายถึงการแปรตามกาลเวลาซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติของตัวภาษาเอง

นอกจากนี้ยังมีนักภาษาศาสตร์หลายคนได้ให้ความหมายของการเปลี่ยนแปลงของภาษาในลักษณะที่กล่าวมาแล้วข้างต้นดังเช่น ทราสค์ (Trask. 1994:1, ปราณี กุลวานิชย์; และคนอื่นๆ 2535:49 วิไลวรรณ ขนิษฐานนท์, 2533: 124) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของภาษาไว้ว่า ภาษาทุกภาษาที่มีผู้ใช้ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แต่การเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นสิ่งที่ค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งจะเห็นการเปลี่ยนแปลงก็ต่อเมื่อเวลาผ่านไป และแบ่งประเภทของการเปลี่ยนแปลงของภาษาออกเป็น 4 ประเภท คือ การเปลี่ยนแปลงทางเสียง การเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์ การเปลี่ยนแปลงทางความหมายและคำ

รวมทั้งท่านผู้หญิงสมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา (2538) ได้กล่าวถึงสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของภาษาสรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของภาษานั้นเป็นไปทั่วโลก นักเรียนไม่รู้ว่าอะไรเป็นคำต่ำคำสูง รับคำอะไรมาก็ไม่มีการปรับเปลี่ยนในการใช้ไม่มีการปรับปรุงให้เข้ากับสภาพสังคมความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อมของไทย ปัจจุบันคนไทยรุ่นใหม่ก็นำคำต่ำที่สุดมาใช้กัน เพราะไม่เข้าใจการใช้คำเช่น คำว่าโกหก เมื่อก่อนถือว่าเป็นคำต่ำ เคยใช้ว่าอายผู้ร้ายใจพาลสันดานโกหก

อ้ายโกหกบุญมากำลังเกลี้ยกล่อม, พยานโกหก แจ้งความโกหก คำนี้ทางศาสนา (ภาษาบาลี) มาจากคำว่าโกหก ปัจจุบันเราพูดว่าโกหกกันเป็นคำธรรมดา ซึ่งไม่ควรใช้เป็นอันขาด ส่วนสำนวนสุภาษิตที่นำมาใช้ก็เปลี่ยนไป เช่นกัน ดังตัวอย่าง

- คอทั้งสันหลังเหล็ก เพี้ยนเป็น คอตั้ง สันหลังเหล็ก
- คอหยักๆ สักแต่ว่าคน เพี้ยนเป็น หน้าหยักๆสักแต่ว่าคน
- เอาปากมาเป็นกำนัลทุกที เพี้ยนเป็น มาที่ไรเอาปากมาเป็นกำไรทุกที

จากคำกล่าวข้างต้นแม้ว่าการเปลี่ยนแปลงของภาษานั้นจะเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไปแต่หากผู้ใช้รับมาใช้โดยไม่ได้ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสังคมของตนเองก็จะทำให้ภาษาของตนนั้นหายไปในที่สุด โดยเฉพาะภาษาถิ่นต่างๆ เช่นภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษาไทยถิ่นอีสาน หรือภาษาไทยถิ่นเหนือที่มีแนวโน้มจะหายไปเพราะถูกกลืนด้วยภาษาไทยภาคกลาง

2.1 สาเหตุการเปลี่ยนแปลงของภาษา

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541: 104-105) กล่าวถึง สาเหตุการเปลี่ยนแปลงของภาษามี

2 ประการ คือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัจจัยภายใน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากตัวภาษาเองเป็นการเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติและตามกาลเวลา เมื่อเวลาผ่านไปภาษาก็จะมีการเปลี่ยนแปลงเสมอที่เรียกว่า การเลื่อนไหลของภาษา (Drift) เช่น ภาษาไทยในปัจจุบันก็ต่างจากภาษาที่ใช้ในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงเป็นอย่างมาก เนื่องด้วยระยะเวลาที่ห่างกันมากกว่า 700 ปี เช่นสมัยพ่อขุนรามคำแหงพูดว่า บ่มีเงิน บ่มีทอง ปัจจุบันพูดว่า ไม่มีเงินไม่มีทอง

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากปัจจัยภายนอก เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากสาเหตุหลายประการ ซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยทางสังคม เช่น การอพยพย้ายถิ่นอันเนื่องมาจากสงคราม โรคระบาด ความอดอยากอีกทั้งการติดต่อค้าขายและการแต่งงานข้ามชาติ ปัจจัยอีกประการหนึ่งคือการตกเป็นอาณานิคมของโลกตะวันตก ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการใช้ภาษาท้องถิ่นของสังคมที่ตกเป็นอาณานิคม โดยการถูกลดบทบาทและแทรกแซงจากภาษาของเจ้าอาณานิคม ประการสุดท้ายการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมอันเนื่องมาจากเศรษฐกิจ และระบบการเมืองกล่าวคือเมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลง เช่น ได้รับวัฒนธรรมตะวันตกทำให้ระบบการเมืองเปลี่ยนไปและทำให้ระบบเศรษฐกิจมีการพัฒนาสิ่งใหม่ๆเกิดขึ้นภาษาในสังคมก็ต้องขยายตัวและเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

ปราณี กุลละวาทินิชย์และคณะ(2532: 56-57) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงภาษาผู้พูดนั่นเองเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภาษาเปลี่ยนแปลง ปัจจัยดังกล่าวได้แก่

1. ความสะดวกในการออกเสียง เช่น ภาษาอังกฤษคำว่า “congress” ซึ่งถ้าอ่านตามตัวเขียนน่าจะอ่านออกเสียงว่า “คอนเกรส” แต่ผู้พูดภาษาอังกฤษปัจจุบันจะออกเสียงเป็น “คองเกรส” เพราะถ้าออกเสียง น ตามด้วย เสียง ก จะยาวกว่าเสียง ง ตาม ก ทำให้การออกเสียงนั้นเปลี่ยนไปตามความสะดวกของผู้ใช้

2. ความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อภาษา ผู้พูดอาจรู้สึกว่าการใช้คำที่ไม่น่าพอใจ ผู้ฟังฟังแล้วอาจไม่ประทับใจผู้พูดจึงต้องการหลีกเลี่ยงโดยการหาคำอื่นมาใช้แทน เช่น “อย่าเดินเท้าเปล่า แทน “อย่าเดินดินเปล่า” ผู้ฟังฟังแล้วรู้สึกไม่พอใจเพราะรู้มากกว่าการใช้คำว่า “ดิน” เพราะปัจจุบันคำนี้ถือเป็นคำหยาบ และมีความหมายแคบลงไป ส่วนใหญ่จะใช้หมายถึงดินของสัตว์

3. ฐานะของผู้ใช้ภาษาในสังคม ระดับการศึกษาทำให้ประสบการณ์การใช้ภาษาของผู้พูดนั้นมีความแตกต่างกัน ผู้พูดที่มีการศึกษาสูง นั้นมีแนวโน้มว่าจะพูดประโยคที่มีความซับซ้อนและนิยมนำภาษาเขียนมาพูดมากกว่าผู้พูดที่มีการศึกษาดำ เช่น ผู้พูดที่มีการศึกษาสูงพูดว่า “เรื่องนี้ผมคิดว่าควรจะมีมาตรการการลงโทษเพื่อให้แฟร์กับทุกคน” ส่วนผู้พูดที่มีการศึกษาดำพูดว่า “ก็คิดว่าจะลงโทษให้เหมือนกันทุกคน”

4. ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ มีส่วนทำให้ภาษานั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงเมื่อมีสิ่งของใหม่ ๆ เกิดขึ้นผู้ใช้ก็จะต้องหาคำหรือสร้างคำใหม่ขึ้นมาเพื่อเรียกสิ่งของนั้น ๆ เช่น คำว่า “คอมพิวเตอร์” เป็นคำยืมที่แปลมาจากภาษาต่างประเทศเพื่อใช้เรียกสิ่งของดังกล่าวในภาษาไทย

2.2 ประเภทของการเปลี่ยนแปลงทางภาษา

การเปลี่ยนแปลงของภาษานั้นสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกระดับของภาษาขึ้นอยู่กับช่วงเวลา เพราะภาษาเปรียบเสมือนสมบัติของสังคม เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปภาษาก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ได้แก่

2.2.1 การเปลี่ยนแปลงทางเสียง

การเปลี่ยนแปลงทางเสียงในภาษาหมายถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับเสียงในคำ เฉพาะบางคำหรือกลุ่มคำบางกลุ่มคำ ซึ่งให้เสียงต่างไปจากเดิม (วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. 2526: 14) การเปลี่ยนแปลงทางเสียงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) การเปลี่ยนแปลงชนิดมีข้อจำกัด (Conditioned sound change) คือเสียงจะเปลี่ยนไปในสภาพใดสภาพหนึ่งเท่านั้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงชนิดมีข้อจำกัดเป็นการเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมของเสียงข้างเคียง แบ่งออกได้เป็น

1. การกลมกลืนทางเสียง (Assimilation) แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือเสียงที่เปลี่ยนแปลงไปตามเสียงข้างหน้าเช่นภาษาอังกฤษคำว่า “dogs” เสียง [-s] ซึ่งแสดงพหูพจน์และถูกนำโดยเสียงโฆษะ (voiced) จึงออกเสียงเป็น (z) และเสียงที่เปลี่ยนไปตามเสียงที่ตามมาข้างหลัง เช่น คำว่า “incomplete” เสียงที่ตามมามีฐานกรณ์ เป็น velar [in-] ซึ่งเป็นหน่วยคำเดิมมีความหมายเป็นปฏิเสธจะออกเสียงเป็น [iŋ-]

2. การผลัดเสียง (Dissimilation) เป็นขบวนการการเปลี่ยนแปลงเสียงซึ่งตรงข้ามกับการกลมกลืนเสียง คือหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงแล้ว เสียงที่เปลี่ยนไปจะเหมือนกับเสียงข้างเคียงน้อยลงหรือกลายเป็นเสียงที่แตกต่างออกไปจากเสียงใกล้เคียงเช่น การผลัดเสียงในภาษา

กรีกเสียงหยุดโหมะที่มีลม จะกลายเป็นเสียงหยุดที่ไม่มีลมถ้าในพยางค์ต่อไปมีเสียงที่มีลมปรากฏอยู่ เช่น

จันวาง	tithemi
จันเดิน	trekh- $\bar{o}$
จันจะเดิน	threk-s- $\bar{o}$
เกี่ยวกับเส้นผม	thrik-s

จากตัวอย่าง เสียงลมจะไม่เกิน 2 เสียงใน 1 คำ ถ้าเสียงแรกมีลมเสียงอื่นๆ ในคำเดียวกันจะไม่มีลมถ้าเสียงแรกไม่มีลม เสียงอื่นๆอาจมีลมได้ทั้งๆที่เป็นคำสื่อความหมายเดียวกันดังคำว่า “เดิน” และ “เส้นผม” แต่ละคำมีมี 2 รูป คือ เดิน” trekh̄ และ threk คำว่าเส้นผม” trikh และ thrik

3. การสลับสับเสียง (Metathesis) คือการเปลี่ยนแปลงของเสียงที่เกิดขึ้นโดยเสียงในคำสลับเปลี่ยนตำแหน่งกัน เช่นเมื่อเสียงสองเสียงชนิดใดชนิดหนึ่งเกิดร่วมกันในคำๆ เดียวกันจะเกิดการสับที่เสียงกัน เช่นภาษากรีก Attic มีเสียง ps- ในตำแหน่งต้นคำ และในภาษากรีกถิ่นอื่นๆ ก็มีเสียงต้นคำ 2 เสียงเรียงกันดังนี้เช่นกัน แต่มีบางถิ่น ที่เสียง ps- ในตำแหน่งต้นคำปรากฏเป็น sp- เช่นคำว่า Psyche บางถิ่นออกเสียงเป็น Spyche เช่นเดียวกับการสับเสียง r ในภาษาอเมริกัน กับเสียงที่อยู่ใกล้เคียง เช่นคำว่า subhro หมายถึง “แสง” แต่ในภาษาที่เก่ากว่าปรากฏเป็น surb รวมทั้งภาษาไทยเช่น

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาไทยถิ่นอีสาน (บางถิ่น)
ตะไกร ta-kri	ka-tai
ตะกร้า ta-kra	ka-taa

จะเห็นว่า เสียงพยัญชนะต้น t และ k มีการสับที่กัน การเปลี่ยนแปลงลักษณะนี้พบเฉพาะกลุ่มคำคือคำที่มี 2 พยางค์ ที่ขึ้นต้นด้วย t และ k ซึ่งจะพบในภาษาไทยถิ่นอีสานบางถิ่น (วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์.2526: 19-21)

4. การตัด (Deletion) หรือการเพิ่มเสียง (Epenthesis) เช่น ในภาษาอังกฤษคำว่า glimpse ปัจจุบันถ้าเทียบกับคำเดิมว่า glimsen ก็จะทำให้เห็นว่าการเพิ่ม [-p] เข้าไป (ปราณี กุลละวณิชย์ และคณะ 2532: 63)

2) การเปลี่ยนแปลงชนิดที่ไม่มีข้อจำกัด (Unconditioned sound change) คือ การที่เสียงใดเสียงหนึ่งเดิมเคยออกเสียงอย่างหนึ่งต่อมาเปลี่ยนไปในทุกสภาพโดยไม่ต้องมีเงื่อนไขทางสัทศาสตร์มาเป็นตัวกำหนดให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หากคำใดมีเสียงเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าเสียงนั้นจะเกิดในตำแหน่งใดหรือเกิดกับเสียงใดบ้าง เสียงนั้นก็สามารรถเปลี่ยนแปลงได้

2.2.2 การเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์

การเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1) การเปลี่ยนแปลงประเภทคำ เช่นคำๆหนึ่งเคยเป็นคำกริยา ต่อมากลายเป็นคำนาม หรือคำประเภทหนึ่งเคยมีใช้แต่ปัจจุบันคำประเภทนี้ได้หายไปแล้ว เช่น ภาษาไทยคำว่า “จดหมาย” เดิมเป็น 2 คำ จดเป็นคำกริยา “หมาย” เป็นคำนามแต่ในปัจจุบัน “จดหมาย” เป็นคำนามคำเดียว(วิไลวรรณ ขนิษฐานนท์. 2526: 45)

2) การเปลี่ยนแปลงของระบบไวยากรณ์ซึ่งมักปรากฏกับไวยากรณ์ของคำ เช่น ในสมัยพ่อขุนรามคำแหง กรรมรองของคำกริยา “เอา” มีคำว่า แก่ นำ เช่น หมายล้ม หมายหวาน ภูเอามาแก่พ่อภู ในปัจจุบันกรรมรองของ “เอา” ใช้ “ให้” นำ เช่น ฉันเอานั่งสอให้เขา (ปราณี กุลละวณิชย์และคนอื่นๆ. 2532: 56)

2.2.3 การเปลี่ยนแปลงคำศัพท์

การเปลี่ยนแปลงภาษาด้านคำศัพท์คือการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับเสียงและความหมายซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัด สามารถเปลี่ยนแปลงด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสองด้าน นอกจากเสียงและความหมายแล้วอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงด้านคำศัพท์ คือการเกิดคำใหม่เพิ่มขึ้นเพื่อให้มีความสัมพันธ์กับสภาพของสังคม เช่นสังคมไทยในโบราณไม่มีไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ โทรทัศน์ ทีวี ศัพท์ดังกล่าวก็ไม่มีในภาษาแต่ต่อมาเมื่อสังคมมีสิ่งเหล่านี้ในภาษาก็ต้องมีคำเหล่านี้ใช้ในภาษาด้วย (ประยูร ทรงศิลป์. 2526: 56)

2.2.4 การเปลี่ยนแปลงด้านความหมาย

นักภาษาศาสตร์หลายคนกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงด้านความหมายแบ่งออกได้เป็น (ปราณี กุลละวณิชย์และคณะ. 2532, น้ำทิพย์ ภิงคารวัฒน์. 2541, สุริยา รัตนกุล. 2544, สมนึก พงษ์ไพบูลย์และคณะ. 2503)

1) ความหมายกว้างขึ้น (Broadening) หมายถึง คำในภาษาซึ่งมีใช้ใน 2 สมัยแต่มีความหมายไม่เท่ากัน คำที่ใช้ในสมัยใหม่มีความหมายมากขึ้นกว่าที่เคยใช้ในสมัยเก่า เช่น คำว่า “อา” ในภาษาไทยแต่เดิมหมายถึง “น้องสาวของพ่อ” ใช้คู่กับคำว่า “อาว” หมายถึง “น้องชายของพ่อ” แต่ปัจจุบันคำว่า “อา” มีความหมายกว้างออกหมายถึง “น้องของพ่อที่เป็นทั้งผู้หญิงและผู้ชาย (ปราณี กุลละวณิชย์และคณะ. 2535: 51)

2) ความหมายแคบลง(Narrowing) หมายถึง คำในภาษาซึ่งมีใช้ใน 2 ช่วงสมัยแต่มีใช้ไม่เท่ากัน คำที่ใช้ในสมัยใหม่มีความหมายแคบลงกว่าเดิม ในภาษาไทยเช่นคำว่า “ไข่” แต่เดิมหมายถึง “ไม่สบาย” แต่ปัจจุบันถ้าพูดว่า “ไข่” กลับหมายถึงโรคชนิดใดชนิดหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น “ไขหวัด” หรือคำว่า “meat” ในภาษาอังกฤษเดิมหมายถึง “อาหาร” แต่ปัจจุบันหมายถึง “เนื้อสัตว์เท่านั้น (ปราณี กุลละวณิชย์และคณะ.2532:51)

3) ความหมายดีขึ้น (Amelioration) หมายถึงคำที่มีความหมายเปลี่ยนแปลงไปโดยมีความหมายดีขึ้นกว่าเดิม เช่น คำว่า “Knight” ความหมายเดิมหมายถึง “ได้รับการใช้” แต่ความหมายใหม่แปลว่า “อัศวิน” ซึ่งเป็นความหมายที่เปลี่ยนแปลงดีขึ้นจากความหมายเดิมมากซึ่งบ่งบอกถึงความกล้าหาญ (น้ำทิพย์ ภิงคารวัฒน์. 2541: 163)

4) ความหมายเลวลง (Pejoration) หมายถึงคำที่มีความหมายเปลี่ยนไปในทางลบหรือเสื่อมลงทั้งนี้เพราะมนุษย์ชอบนำคำที่มีความหมายดีกว่ามาฟังพอใจกว่ามาใช้แทนคำที่มีความหมายเลวลงและเมื่อใช้ไปนานๆ คำที่มีความหมายดีนั้นก็กลายเป็นความหมายเลวลง เช่น คำว่า “ส้วม” ในภาษาท้องถิ่นภาคอีสานแปลว่า “ห้อง” แต่เรือนไทยโบราณนั้นมีนอกชานใหญ่ส่วนที่กั้นปิดมิดชิดนั้นมีน้อยมาก แต่ที่กั้นปิดมิดชิดมากก็คือที่สำหรับถ่ายอุจจาระปัสสาวะที่นิยมเอาไปปลูกไว้นอกตัวเรือนใหญ่เพราะรังเกียจกลิ่นจึงเรียกห้องที่ปิดมิดชิดนี้ว่าส้วมและทำให้ความหมายของคำว่าส้วมนั้นมีความหมายเลวลง (สุริยารัตนกุล. 2544: 289)

5) ความหมายย้ายที่(Shift) หมายถึงคำที่มีความหมายขยับเคลื่อนย้ายไปจากเดิมหรือเปลี่ยนแปลงไปจากความหมายเดิมแบ่งออกได้เป็น ความหมายเปลี่ยนเป็นตรงกันข้ามเช่นคำว่าอาวสุ ซึ่งเป็นภาษาบาลีที่ภิกษุผู้ใหญ่ร้องเรียกภิกษุผู้น้อย แต่ไทยเราใช้สำหรับผู้น้อยเรียกผู้ใหญ่ ความหมายเปลี่ยนไปในทางไม่ดี เช่นคำว่า กาลี เป็นภาษาสันสกฤตแปลว่า “หญิงดำ” แต่ภาษาไทยเรากลับแปลว่า “ความชั่วช้า” ความหมายเปลี่ยนเป็นไปในทางที่ดี เช่นคำว่า “วาสนา” เป็นภาษาสันสกฤตแปลว่า “สิ่งห่อหุ้ม” แต่ในภาษาไทยหมายถึงโชคชะตาและความหมายเป็นไปอย่างอื่นๆ เช่น “โกง” ในภาษาท้องถิ่นภาคใต้หมายถึง หยิ่ง ถือตัว แต่ภาษาไทยกลางหมายถึง “ความไม่ซื่อสัตย์ไม่ซื่อตรง” (สมนึก พงษ์ไพบูลย์และคณะ. 2503: 72)

3. ส่วนน

3.1 ความหมายของส่วนน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 1187) ให้ความหมายของคำว่า ส่วนน ไว้ว่า ถ้อยคำที่เรียบเรียง, โวหาร บางทีก็ใช้ว่า ส่วนนโวหาร; คติ; ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัว หรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่; ถ้อยคำที่แสดงออกมาเป็นข้อความพิเศษเฉพาะภาษาหนึ่ง เช่นเดียวกับนักภาษาศาสตร์หลายคนที่ให้ความหมายไว้คล้ายคลึงกับความหมายข้างต้น เช่น ไชสิริ ปราโมช ณ อยุธยา (2539: 4) และแมคไค (Makkai 1972:23) ให้ความหมายของ ส่วนน หรือ “idiom” ว่า ส่วนนคือ ทำนองพูด, โวหาร , ถ้อยคำที่เรียบเรียงไม่ถูกไวยากรณ์แต่ใช้เป็นภาษาที่ถูกต้องโดยที่ไม่ได้มีความหมายตรงตามตัวอักษรแต่เป็นถ้อยคำที่มีความหมายเป็นอย่างอื่น เช่น ส่วนน “กัมหัว” ความหมายตรง หมายถึง น้อมหัวลงเพื่อแสดงกิริยาเคารพ แต่ความหมายที่เป็นส่วนน หมายถึงยอมอ่อนน้อม (มักใช้ทางปฏิเสธ) เช่น ไม่ยอมก้มหัวให้ใคร

กาญจนาภรณ์ (2522: 1) ได้อธิบายความหมายของ คำว่า สำนวน ไว้ในหนังสือสำนวนไทย ดังนี้ คำพูดของมนุษย์เราไม่ว่าจะชาติใดหรือภาษาใด แยกออกได้กว้างๆ เป็น 2 อย่าง อย่างหนึ่งพูดตรงไปตรงมาตามภาษาธรรมดา พอพูดออกมาก็เข้าใจกันได้ทันที อีกอย่างหนึ่งพูดเป็นชั้นเชิงไม่ตรงไปตรงมา แต่ให้มีความหมายในคำพูดนั้นๆ คน ฟังอาจเข้าใจความหมายทันทีถ้าพูดคำนั้น ใช้กันแพร่หลายทั่วไป จนอยู่ตัวแล้ว แต่ถ้าไม่แพร่หลายคนฟังก็ไม่อาจเข้าใจได้ทันที ต้องคิดจึงเข้าใจ หรือบางทีคิดแล้วเข้าใจอย่างอื่นก็ได้ หรือไม่เข้าใจเอาเลยก็ได้คำพูดเป็นชั้นเชิงนี้ เราเรียกกันว่า สำนวน คือ คำพูดเป็นสำนวนอย่างชาวบ้านเขา เรียกว่า พูดสำบัดสำนวน”.

อัครา บุญทิพย์ (2535) กล่าวถึงสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ไว้ว่า สำนวนเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของการใช้ภาษา ผู้ใช้สามารถคิดถ้อยคำสั้นๆ เพื่อนำมาใช้ในความหมายที่กว้างและลึกซึ้งได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ สำนวนยังเป็นภาพสะท้อนวิถีชีวิตและค่านิยมของคนในสังคมได้เป็นอย่างดี และได้รวบรวมสำนวนของภาษาไทยถิ่นใต้ไว้ในหนังสือเรื่อง“ภาษาถิ่นใต้” โดยแบ่งออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1) สำนวนทั่วไป คือ สำนวนที่มีถ้อยคำสั้นๆ สร้างขึ้นเพื่อใช้สื่อความเฉพาะในภาษาถิ่นใต้ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ สำนวนที่มีความหมายโดยนัย เช่นสำนวน “กินเหนียว” ซึ่งหมายถึงการแต่งงาน เช่น “วันนี้แม่บอกว่าจะไปกินเหนียวลูกของป้า” หมายถึงวันนี้แม่จะไปงานแต่งงานของป้า ไม่ได้หมายความว่าแม่จะไปกินเหนียวลูกของป้า และสำนวนที่มีความหมายธรรมดา ไม่เน้นข้อคิดอุทาหรณ์ เช่น สำนวน “โง่ไม่ปิ่นใคร” หมายถึง โง่มาก โง่ดักดาน ใช้เป็นคำตำหนิหากมีใครทำอะไรผิดพลาดด้วยความโง่เขลาไม่มีการพิจารณาก่อนกระทำ

2) สำนวนเปรียบเทียบ หมายถึงสำนวนที่เปรียบเทียบกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยตรง เพื่อให้เกิดภาพพจน์ชัดเจนเช่น สำนวน “กินเหมือนไฟเดือนห้า” หมายถึงคนที่กินจุ กินเร็ว กินจนสิ้นเปลือง ซึ่งเปรียบเทียบให้เห็นชัดเจนว่าเหมือนไฟหน้าร้อนที่กำลังลุกไหม้ใบหญ้าแห้งอย่างรวดเร็ว ซึ่งการกินแบบนี้มีความหมายในเชิงว่าสิ้นเปลือง

3) สำนวนขยายความ คือถ้อยคำที่ใช้เป็นวิเศษณ์ขยายความ ช่วยเน้นข้อความให้ได้อารมณ์ความรู้สึกชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น สำนวน หรอยอาฆาต หมายถึง อร่อยมาก (หรอย ภาษาไทยถิ่นใต้หมายถึง อร่อย อาฆาต หมายถึง มาก) สำนวนนี้เน้นถึงรสชาติของอาหาร ถ้าพูดว่า หรอยคำเดียว ฟังดูแล้วไม่ได้ธรรมดาจริงๆ แต่เมื่อเติม คำว่าอาฆาตเข้าไป ผู้ฟังฟังแล้วเชื่อว่าอร่อยจริงๆ ใครไปกินก็ต้องตั้งใจแน่นอน

4) สำนวนคล้องจอง คือถ้อยคำที่ผูกขึ้นเป็นสำนวนพูดอย่างมีสัมผัสคล้องจอง เพื่อบันทึกข้อสังเกตเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น สำนวน“นครพุงปลา สงขลาผักบุง พัทลุงลอกอ” เป็นการบอกเล่าถึงเศรษฐกิจของจังหวัดนั้นๆ เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราชนั้นมีไต้ปลามาก เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ทำการประมงและทำไต้ปลาไปขายจนเป็นที่รู้จักของจังหวัดใกล้เคียงจนมีการพูดกันต่อจนติดปากว่า นครพุงปลา ส่วนจังหวัดสงขลานั้นมีการปลูกผักบุงกันมาก ซึ่งแตกต่างกับจังหวัดพัทลุงที่อุดมสมบูรณ์ด้วยผลไม้โดยเฉพาะมะละกอ

5) สำนวนคำพังเพย คือคำกลางๆที่กล่าวไว้ให้ตีความเข้ากับเรื่องมีลักษณะคล้ายเป็นอุทาหรณ์ ข้อคิด เช่น สำนวน “กินข้าวเย็นเป็นพระยา กินข้าวร้อนนอนกับหมา” ซึ่งเป็นการสอนใจให้มีความอดทน อดออม มีชีวิตไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย กินข้าวเย็นหรือข้าวที่เหลือคาหม้อต่อไปจะได้ดี ส่วนคนที่กินแต่ข้าวร้อน ต้องการแต่ความอร่อย ความสุขสบาย ต่อไปภายภาคหน้าจะพบกับความลำบาก นอกจากใช้สอนแล้ว สำนวนนี้ผู้ใหญ่มักจะใช้เป็นอุบายพูดเพื่อให้กำลังใจเด็กเมื่อเด็กต้องกินข้าวเย็น

6) สำนวนสุภาษิต คือสำนวนที่ให้ความหมายในเชิงสั่งสอน เป็นข้อห้ามหรือข้อแนะนำให้ปฏิบัติ ทั้งยังเป็นภาพสะท้อนให้เห็นค่านิยมและวิถีชีวิตของสังคมภาคใต้ เช่น สำนวน “ตื่นเที่ยงให้สร้างสวนพรวัว ตื่นเช้าให้สร้างสวนยาง” ซึ่งเป็นข้อแนะนำให้ประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับอุปนิสัยของตน เช่นใครชอบนอนตื่นสาย ก็ให้ทำสวนมะพร้าว เพราะสามารถเข้าไปดูแลตอนสายๆได้ ส่วนคนที่ชอบตื่นแต่เช้าตรู่ก็ให้ทำสวนยางพารา เพราะการกรีดยางพาราจะต้องกรีดตั้งแต่เช้ามีดจึงจะได้น้ำยางมาก เพราะฉะนั้นคนที่ตื่นสายจึงไม่เหมาะที่จะทำสวนยางพารา

ดนัย เมธิดานนท์ (2541: ไม่มีเลขหน้า) กล่าวถึงสำนวนไว้ว่า “สำนวน”เป็นภาษาอีกระดับหนึ่งที่พูดออกมาแล้วสามารถซ่อนความนัยหรือความหมายไว้ได้หลายแง่หลายมุมไม่ตรงไปตรงมาเช่นภาษาธรรมดา คนฟังจำเป็นต้องมีความรอบรู้หรือมีประสบการณ์จึงจะเข้าใจความหมายการพูดที่มีความหมายแฝงอยู่

นอกจากนี้ ขนิษฐา จิตชนะกุล (2545: 63) กล่าวถึงสำนวนว่าหมายถึง ถ้อยคำที่ไพเราะคมคายมีความหมาย ลึกซึ้ง และอาจเป็นการกล่าวเปรียบเทียบกับในทางที่ดีและไม่ดี

พาล์มเมอร์ (Palmer. 1981: 79) และแจคสัน (Jackson. 1998: 106) กล่าวว่าสำนวนหมายถึง สำนวนภาษาที่มีความหมายเฉพาะ; สำนวนเฉพาะกลุ่ม; สำนวนเฉพาะบุคคลเป็นข้อความหรือถ้อยคำที่ใช้ในความหมายพิเศษ เช่นเดียวกับสำนวนภาษาไทยแต่ละถิ่นไม่ว่าจะเป็นสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ สำนวนภาษาไทยถิ่นอีสาน หรือสำนวนภาษาไทยถิ่นเหนือหากไม่ได้เป็นผู้ใช้ภาษาจริงๆก็ยากที่จะเข้าใจความหมายที่แท้จริงของสำนวนแต่ละถิ่นได้

จากความหมายทั้งหมดที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยขอสรุปความหมายของ “สำนวน” ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ “สำนวน” หมายถึง ถ้อยคำหรือคำพูดที่เป็นชั้นเชิงมีความหมายไม่ตรงตามตัวซึ่งผู้ฟังอาจเข้าใจทันทีหรือไม่เข้าใจทันทีและอาจเป็นถ้อยคำเปรียบเทียบกับในทางที่ดีและไม่ดีแต่ใช้กันอย่างแพร่หลายจนเป็นที่ยอมรับ

3.2 สาเหตุของการเกิดสำนวน

สุทธีวงศ์ พงษ์ไพบูลย์ (2516: 142-143) กล่าวถึงสาเหตุของการเกิดสำนวนไว้ดังนี้

1. เกิดจากการนำคำที่มีความหมายตรงข้ามมาเข้าคู่กัน และมีการเติมคำเสียงเดียวกันลงหน้าคำตรงข้ามทั้งสองแบบเต็มสรว้อยที่มีความหมายเช่น ผุดลุกผุดนั่ง

2. เกิดจากการนำคำที่มีความหมายคล้ายกันหรือไปด้วยกันได้ให้มาเข้าคู่กันและเติมคำเสียงเดียวกันลงข้างหน้า เช่น เห็นดีเห็นงามเข้ารูปเข้ารอย

3. นำคำที่ไม่มี ความหมายแต่มีเสียงคล้องจองกันมาเป็นสร้อยของสำนวน เช่น ชี้นปดมดเท็จ

4. นำคำที่มีความหมายและเสียงคล้องจองกันมาประกอบเป็นสร้อยเกิดสำนวนใหม่ เช่น น้ำไหลไฟดับ ตีรันฟันแทง

5. นำคำที่มีความหมายคล้ายกันสองคู่มาขยายกัน และวางสลับกันเกิดเป็นสำนวนใหม่ เช่น เชิดหน้าชูตา ลักเล็กขโมยน้อย

ประทีป คัลยาณสุบรรณ (2527: 10) สรุปไว้ว่าสำนวนไทยมีมูลเหตุที่มาจากหลายทางด้วยกัน เป็นต้นว่า เกิดจากธรรมชาติ เกิดจากการกระทำ ความประพฤติ การกินอยู่ของคน เกิดจากแบบแผนประเพณีวัฒนธรรม เกิดจากศาสนา เกิดจากนิยาย นิทาน ตำนานหรือประวัติศาสตร์ เกิดจากการกีฬา การละเล่นหรือการแข่งขัน แต่ไม่ว่าสำนวนจะมีมูลเหตุมาจากอะไรก็ตามแต่ส่วนใหญ่แล้วความมุ่งหมายของสำนวนก็คือมุ่งที่จะอบรมสั่งสอนไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมเช่น สำนวน ใต้ อย่านอนบ้านคนมี ตามหลังไหมหนี่ นอนหลับโรงป่อ ซึ่งมุ่งอบรมสั่งสอนว่าทั้งสามอย่างนี้ไม่ควรเข้าใกล้ เพราะ จะทำให้ตนพลอยเดือดร้อนด้วย สำนวนภาคกลาง คบคนให้ดูหน้าซื้อผ้าให้ดูเนื้อ เป็นการบอกว่าการจะคบหาสมาคมกับใครนั้นให้พิจารณาให้ดีเสียก่อน สำนวนเหนือ ข้าวจะเลี้ยงกินหวาน คนจะผานเพราะนอนอุ่น เป็นการสอนว่าข้าวจะหมดนั้นเพราะรับประทานอร่อย คนจะยากจนเพราะมัวนอนสบาย และสำนวนภาคอีสาน เงินเต็มภาชนะ บ่อต่อผญาเต็มปุง มุ่งอบรมสั่งสอนว่ารู้สิ่งใดไม่สู้รู้วิชา สะท้อนได้ว่าสำนวนของแต่ละไทยถิ่นก็มีวัตถุประสงค์เดียวกันคือมุ่งอบรมสั่งสอนให้ลูกหลานเป็นคนดี

จากคำกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าสำนวนเป็นสิ่งที่บรรพบุรุษของเราได้ประดิษฐ์คิดค้นเพื่อใช้ในการอบรมสั่งสอนให้ลูกหลานเป็นคนดี และช่วยชี้แนะแนวทางในการกระทำตนให้เป็นที่ต้องการของสังคม รวมทั้งสามารถอยู่ร่วมสังคมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของสำนวนและสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสำนวน

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและอายุ

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสำนวน

ไขสิริ ปราโมทย์ ณ อยุธยา (2539) ได้ศึกษาเรื่อง “การเปลี่ยนแปลงถ้อยคำและความหมายของสำนวนไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำและความหมายของสำนวนไทยที่ใช้กันในปัจจุบันว่าเปลี่ยนแปลงไปจากสำนวนเดิมอย่างไร ผลการวิจัยพบว่าการเปลี่ยนแปลง

ถ้อยคำและความหมายของสำนวนไทยมี 4 ประเภท คือ 1 สำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำ เช่น ขนมหอมสนน้ำยา เปลี่ยนเป็นขนมผสมน้ำยา 2 สำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย เช่น สำนวน เข้าเลือด ความหมายเดิม หมายถึงติดเป็นนิสัยประจำ ความหมายปัจจุบัน หมายถึงขาดทุน, ขาดทรัพย์ไป, เสียหาย, เสียเปรียบ 3 สำนวนต่างสมัยที่มีความหมายเหมือนกัน เช่น สำนวน เดิน ป้ายและสำนวนเดินหนังสือ 4 สำนวนเก่าที่เลิกใช้แล้ว เช่น สำนวน ไปคำถ่าน

อริยานุวัตร สมารยกุล (2550) ได้วิจัยเรื่อง "การเปลี่ยนแปลงสำนวนที่ปรากฏใน พจนานุกรมไทย" เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงสำนวนในพจนานุกรมไทย ในด้านการเปลี่ยนแปลง จำนวนของสำนวน การเปลี่ยนแปลงถ้อยคำในสำนวน และการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวน รวมทั้งบริบททางสังคมของสำนวน ผลการวิจัยปรากฏว่า มีการเปลี่ยนแปลงจำนวนของสำนวน เพิ่มขึ้น คือพจนานุกรมฉบับเดิมไม่เก็บสำนวนนั้นไว้ แต่กลับพบในฉบับต่อมา หรือพจนานุกรมฉบับ เดิมเก็บสำนวนไว้เป็นคำประเภทอื่นต่อมาเก็บไว้เป็นสำนวน นอกจากนี้ยังพบว่า มีสำนวนที่สูญไป คือ สำนวนที่เลิกใช้ หรือเดิมเป็นสำนวน ต่อมาใช้เป็นคำที่มีความหมายตรงตัว หรือมีความหมาย ทางด้านไวยากรณ์ การศึกษาการเปลี่ยนแปลงถ้อยคำในสำนวน พบการเปลี่ยนแปลงเสียง พยัญชนะ สระวรรณยุกต์ และการกลมกลืนเสียง นอกจากนี้ยังพบว่าการเปลี่ยนแปลงคำในสำนวน คือ การเพิ่มคำ ตัดคำ ลำดับคำใหม่ และการเปลี่ยนคำในสำนวน ส่วนการเปลี่ยนแปลงความหมาย ของสำนวนพบการใช้ความหมายที่ตรงข้ามกับความหมายเดิม ความหมายย้ายที่ ความหมายกว้าง ออก ความหมายแคบเข้า ส่วนความหมายเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคม คือ สำนวนที่นำเอาบริบท ทางสังคมมาเป็นกรอบในการสร้างสำนวน หรือเป็นที่มาของสำนวนนั้น ๆ ซึ่งเกี่ยวกับความเป็นไป ในสังคมที่เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป อาทิ เกี่ยวกับข้อคิด ข้อเตือนใจการประกอบอาชีพหรือเกี่ยวกับ วัฒนธรรมประเพณี ที่มีความเชื่อทางศาสนา ไสยศาสตร์การปกครองคน และอุปนิสัยใจคอ ความ ประพฤติส่วนตัวของคนในสังคมซึ่งมักเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล

วชิรา บุญเกื้อ (2553) ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของสำนวนไทยถิ่น อีสาน" โดยการแบ่งผู้บอกภาษาออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ผู้บอกช่วงอายุที่ คือผู้ที่มีอายุ 55 ปี ขึ้นไป ช่วงอายุที่ 2 คือผู้ที่มีอายุ 15- 20 ปี ผลปรากฏว่า ผู้บอกภาษาทั้งสองช่วงอายุมีความแตกต่างกันใน การทราบความหมายของสำนวนภาษาไทยถิ่นอีสาน ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 ทราบความหมาย ของสำนวนภาษาไทยถิ่นอีสานมากกว่าผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 พบการสูญหายของสำนวนในผู้ บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 มากกว่าผู้บอกภาษาในช่วงอายุที่ 1 รวมทั้งพบการเปลี่ยนแปลงความหมาย ของสำนวนภาษาไทยถิ่นอีสาน 6 ประเภท ได้แก่ สำนวนที่มีความหมายกว้างขึ้น สำนวนที่มี ความหมายแคบลง สำนวนที่มีความหมายดีขึ้น สำนวนที่มีความหมายเลวลง สำนวนที่มีความหมายขยับเคลื่อนย้ายและสำนวนที่มีความหมายใหม่

รวมทั้งปรางค์ ขวัญแก้ว (2534) ได้วิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ภาษิตชาวบ้านท้องถิ่นใต้" ผลปรากฏว่าภาษิตชาวบ้านท้องถิ่นภาคใต้ นั้นจะมีทั้งความหมายตรงและความหมายที่เกิดจาก โอกาสที่นำไปใช้ ส่วนความหมายตรงจะพบน้อยมาก และยังพบว่าการใช้จะใช้เป็นลักษณะ เปรียบเทียบ ท้วงติงและชี้แนะแนวทางในการประพฤติ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า
สำนวนเป็นส่วนหนึ่งของภาษาที่มีความสำคัญควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ และสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ก็
เช่นเดียวกันในฐานะผู้วิจัยซึ่งเป็นหนึ่งในลูกหลานของชาวใต้จึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าสำนวน
ภาษาไทยถิ่นใต้ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีความหมายเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมากน้อยเพียงไร และ
สำหรับการศึกษาการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้นั้นยังไม่มีผู้ใดศึกษา
ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาโดยเน้นการเปลี่ยนแปลงเรื่องความหมายเป็นหลักและมุ่งศึกษา
ปัจจัยด้านอายุเพราะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านภาษา อาจส่งผลต่อการ
เปลี่ยนแปลงของสำนวนได้

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและอายุ

สุจิน แก้วกลม (2539) ศึกษา “เรื่องการแปรของการออกเสียงหน่วยเสียงพยัญชนะต้น
ระเบิดไม่ก้องมีลมของผู้พูดภาษาถิ่นพัทลุงที่มีอายุต่างกัน” พบว่าผู้พูดภาษาถิ่นพัทลุงออกเสียง
หน่วยเสียงพยัญชนะต้นระเบิดไม่ก้องมีลม เป็น 2 ลักษณะ คือ แบบเสียงระเบิดมีลม [ph, th, ch,
kh] และแบบเสียงระเบิดไม่มีลม [p, t, c, k] และอายุมีความสัมพันธ์กับการแปรของการออกเสียง
หน่วยเสียงพยัญชนะต้นระเบิดไม่ก้องมีลม ในภาษาถิ่นพัทลุง กล่าวคือ ประชากรกลุ่มเด็กจะออก
เสียงเป็นเสียงมีลม [ph, th, ch, kh] มากกว่าเสียงไม่มีลม [p, t, c, k] และในทางกลับกันประชากร
กลุ่มคนชราและกลุ่มผู้ใหญ่จะออกเสียงเป็นเสียงไม่มีลม [p, t, c, k] มากกว่าเสียงมีลม [ph, th, ch,
kh] ผลของการศึกษานี้แสดงให้เห็นแนวโน้มว่าภาษาถิ่นพัทลุงกำลังมีการเปลี่ยนแปลง

อัญชลีกร การัญญู (2540) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้คำของภาษาไทยถิ่นใต้
จังหวัดนครศรีธรรมราชตามระดับอายุของผู้ใช้ โดยแบ่งออกเป็นสามกลุ่มอายุ ได้แก่ กลุ่มอายุที่ 1
อายุ 60 ปีขึ้นไป กลุ่มที่ 2 อายุ 35- 40 ปี และกลุ่มที่ 3 อายุ 10- 15 ปี พบว่าลักษณะการใช้ศัพท์ของ
คนสามระดับอายุปรากฏว่า กลุ่มระดับอายุที่ 1 มีการใช้ศัพท์เดิมมากที่สุด และกลุ่มระดับอายุที่ 3 ใช้
ศัพท์เดิมน้อยที่สุด แต่ทั้งสามระดับกลุ่มอายุมีการนำศัพท์อื่นมาใช้ร่วมหรือใช้แทนศัพท์เดิมมากกว่า
การใช้ศัพท์เดียวกัน โดยกลุ่มระดับอายุที่ 1 มีการใช้ศัพท์อื่นน้อยกว่ากลุ่มระดับอายุที่ 2 และกลุ่ม
ระดับอายุที่ 3 มีการใช้ศัพท์อื่นมากที่สุด ส่วนการวิเคราะห์ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของการใช้คำ
ปรากฏว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางเสียงโดยไม่มีข้อจำกัด และมีการยืมศัพท์จากต่างประเทศมาใช้โดย
ผ่านมาจากภาษาไทยกรุงเทพฯ กับยืมศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ มาใช้โดยตรง นอกจากนี้พบว่า
ผู้ใช้ภาษาระดับอายุที่ 3 มีการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำมากที่สุด ส่วนผู้ใช้ภาษาระดับ
อายุที่ 1 มีการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำน้อยกว่าผู้ใช้ภาษาระดับอายุที่ 2 และระดับอายุที่
3 ตามลำดับ

จริญญา ธรรมโชโต (2543) ศึกษา “เรื่องแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่น
ใต้ของคนสองกลุ่มอายุในเขตอำเภอจังหวัดตรัง” โดยแบ่งผู้บอกภาษาออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม
อายุน้อย มีช่วงอายุ 20-35 และกลุ่มอายุมากมีช่วงอายุ 50- 65 ปี ผลการวิจัยพบว่า การ

เปลี่ยนแปลงของการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ของทั้งสองกลุ่มอายุยังคงสูงกว่าอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน แต่อัตราการใช้ศัพท์มาตรฐานในกลุ่มอายุน้อยสูงกว่าในกลุ่มอายุมาก แสดงให้เห็นว่าแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงภาษาเริ่มมีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานแทนที่ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้มากขึ้นกว่าที่ปรากฏในปัจจุบัน

จรรยาลักษณ์ คันธวัช (2553) ศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์การใช้คำศัพท์ภาษาของของบุคคลสามระดับอายุ ในอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน” โดยแบ่งเป็น ระดับอายุที่ 1 อายุ 55 ปีขึ้นไป ระดับอายุที่ 2 อายุ 35- 45 ปี และระดับอายุที่ 3 อายุ 15- 20 ปี ผลปรากฏว่า การแปรของภาษาของมี 3 ประการ คือการแปรด้านเสียง ซึ่งแบ่งสาเหตุการแปรได้ 2 ประการ คือ เกิดจากอิทธิพลของเสียงที่ใกล้เคียงกันทำให้เกิดการแปรของเสียงสระ เสียงพยัญชนะ เสียงวรรณยุกต์ การผลักเสียง และการกลมกลืนทางเสียง และเกิดจากความเร็วในการออกเสียงและการเน้นเสียง ทำให้เกิดการตัดเสียงและการเน้นเสียง ทำให้เกิดการตัดเสียงหรือเพิ่มเสียง การละหรือเพิ่มพยางค์ การสลับเสียงหรือตำแหน่งคำ การแปรด้านคำศัพท์ เกิดจากการนำคำศัพท์ใหม่ในภาษากรุงเทพและภาษาถิ่นอื่นๆมาใช้แทนคำดั้งเดิมในภาษาของ โดยการสร้างคำประสม คำซ้อน และการสร้างศัพท์ใหม่โดยนำคำศัพท์ที่มาจากภาษาของหรือภาษาถิ่นอื่นมาใช้แทนคำดั้งเดิมในภาษาของ การแปรด้านความหมายมีการใช้ความหมายแคบเข้ามากกว่าความหมายกว้างออก การใช้คำศัพท์ของผู้บอกภาษาของทั้งสามระดับอายุ มีการใช้คำศัพท์ที่แตกต่างกันมากขึ้น โดยเฉพาะการใช้คำกริยา ผู้บอกภาษาของระดับที่ 2 สามารถใช้คำศัพท์ดั้งเดิมร่วมกับระดับอายุที่ 1 มากกว่าระดับที่ อายุที่ 3 อิทธิพลภาษากรุงเทพทำให้ระดับอายุที่ 1 และ 3 มีคำศัพท์ที่ใช้เหมือนกันน้อยที่สุดในการใช้คำศัพท์ของบุคคลสองระดับอายุ

รวมทั้ง ลาบอฟ (อมรา.ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ 2544:65-68 ; อ้างอิงจาก Labov.1972:51) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การออกเสียง [r] ในหัวข้อเรื่อง “The social stratification Of (r) in New York City Department Stores” ในหนังสือเรื่อง “The social stratification Of English in New York City” โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากคนที่ทำงานในห้างสรรพสินค้าของนิวยอร์ก 3 แห่งได้แก่ 1. ห้างสรรพสินค้าแซกส์ (Saks) เป็นห้างสรรพสินค้าที่ขายของหรูที่สุด 2. ห้างสรรพสินค้า เมซีส์ (Macy's) ขายสินค้าระดับปานกลาง 3 .ห้างสรรพสินค้าเอสไคลน์ (S. Klein) ขายของถูกที่สุด จากนั้นแบ่งตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่มีอายุ 15-30 ปี กลุ่มที่ 2 อายุ 35 – 40 ปี กลุ่มที่ 3 อายุ 55- 70 ปี โดยตั้งสมมติฐานไว้ว่า ผู้พูดที่มีอายุมากจะออกเสียง [r] น้อยกว่าผู้พูดที่มีอายุน้อยเนื่องจากเสียง [r] เป็นเสียงที่เกิดขึ้นใหม่ในภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน ผลปรากฏว่า ห้างสรรพสินค้าเมซีส์ ให้ข้อมูลตรงกันข้ามกับสมมติฐาน ส่วนห้างสรรพสินค้าแซกส์ และเอสไคลน์เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ลาบอฟจึงอธิบายงานวิจัยดังกล่าวว่า คนในห้างสรรพสินค้าเมซีส์ซึ่งถือเป็นตัวแทนของคนชั้นกลางมีแนวโน้มว่าทั้งผู้ชายและผู้หญิงมีแนวโน้มจะออกเสียง [r] ตามกลุ่มผู้พูดที่มีอายุน้อยเพื่อยกระดับตัวเองให้ออกเสียงสำเนียงที่เรียกกันว่าเป็นสำเนียงที่มีศักดิ์ศรี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าอายุเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านภาษา กลุ่มผู้พูดที่มีอายุน้อยจะใช้ภาษาที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากกว่ากลุ่มผู้พูดที่มีอายุมาก ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาตามช่วงอายุของผู้พูดอาจส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสำนวนได้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง -

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยนี้คือ กลุ่มคนในตำบลห้วยยูง จังหวัดกระบี่ 2 ช่วงอายุ ได้แก่ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 คือ ชาย-หญิง ที่มีอายุระหว่าง 15 -20 ปีและช่วงอายุที่ 2 ที่มีอายุตั้งแต่ 55 ขึ้นไป

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยมีวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ศึกษาสำรวจชุมชนเพื่อคัดเลือกผู้บอกภาษาจากแหล่งข้อมูล จากการศึกษาล่วงหน้าได้กล่าว ในการดำเนินการเบื้องต้นผู้วิจัยได้อำเภอเหนือคลอง ซึ่งมีทั้งหมด 8 ตำบล 56 หมู่บ้าน ประกอบด้วย ตำบลเหนือคลอง 7 หมู่บ้าน ตำบลเกาะศรีบอยา 7 หมู่บ้าน ตำบลคลองขนาน 9 หมู่บ้าน ตำบลคลองเขม่า 4 หมู่บ้าน ตำบลโคกยาง 7 หมู่บ้าน ตำบลดลิ่งชัน 6 หมู่บ้าน ตำบลปกาสัย 9 หมู่บ้าน ตำบลห้วยยูง 8 หมู่บ้าน การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกตำบลห้วยยูงเพราะตำบลห้วยยูงเป็นตำบลที่ประชากรนับถือศาสนาพุทธ 100 % ทำให้ไม่มีอุปสรรคในการสื่อสาร รวมทั้งไม่มีอุปสรรคในการเดินทางระหว่างการเดินทางเก็บข้อมูล ทั้งนี้เพราะตำบลเหนือคลอง ตำบลเกาะศรีบอยา ตำบลคลองขนาน ตำบลคลองเขม่า ตำบลดลิ่งชันประชากรที่อาศัยอยู่นับถือทั้งศาสนาพุทธและอิสลาม ประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามมีภาษาพูดเป็นภาษายาวี ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารและการเก็บข้อมูลเพราะผู้วิจัยพูดภาษายาวีไม่ได้ผู้วิจัยจึงตัดตำบลดังกล่าว ส่วนตำบลโคกยางมีที่ตั้งแต่ละหมู่บ้านเป็นป่าที่อยู่ห่างไกลทำให้เกิดอุปสรรคเกี่ยวกับการเดินทางไปเก็บข้อมูล

2. กำหนดผู้บอกภาษาสำหรับงานวิจัยดังนี้

- 2.1 ชาย-หญิงที่มีอายุระหว่าง 15- 20 ปีและอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป
- 2.2 มีภาวะในการออกเสียงเป็นปกติ
- 2.3 เป็นผู้ใช้ภาษาไทยถิ่นได้ในชีวิตประจำวัน
- 2.4 เป็นผู้ที่มิถูกลำเนาในพื้นที่แหล่งข้อมูล

3. คัดเลือกผู้บอกภาษาที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ 2.1-2.4 โดยขอข้อมูลจากผู้ใหญ่บ้านของแต่ละหมู่บ้านจากอำเภอตำบลห้วยยูง ซึ่งมีทั้งหมด 8 หมู่บ้านหมู่บ้านละ 2 คน รวมกลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีทั้งสิ้น 16 คน ผลปรากฏดังนี้

ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	หมู่บ้านที่ 1	เพศชาย	อายุ 15 ปี
	หมู่บ้านที่ 2	เพศชาย	อายุ 15 ปี
	หมู่บ้านที่ 3	เพศหญิง	อายุ 16 ปี
	หมู่บ้านที่ 4	เพศหญิง	อายุ 20 ปี
	หมู่บ้านที่ 5	เพศชาย	อายุ 20 ปี
	หมู่บ้านที่ 6	เพศหญิง	อายุ 17 ปี
	หมู่บ้านที่ 7	เพศหญิง	อายุ 19 ปี
	หมู่บ้านที่ 8	เพศชาย	อายุ 16 ปี
ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2	หมู่บ้านที่ 1	เพศชาย	อายุ 58 ปี
	หมู่บ้านที่ 2	เพศหญิง	อายุ 55 ปี
	หมู่บ้านที่ 3	เพศชาย	อายุ 72 ปี
	หมู่บ้านที่ 4	เพศชาย	อายุ 65 ปี
	หมู่บ้านที่ 5	เพศหญิง	อายุ 68 ปี
	หมู่บ้านที่ 6	เพศหญิง	อายุ 58 ปี
	หมู่บ้านที่ 7	เพศหญิง	อายุ 62 ปี
	หมู่บ้านที่ 8	เพศชาย	อายุ 65 ปี

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยคือ

1. รวบรวมสำนวนไทยถิ่นใต้จากหนังสือภาษาถิ่นชาวบ้าน ของภิญญา จิตต์ธรรม

สุภาษิตและสำนวนเปรียบเทียบกับชาวใต้ ของ มานพ แก้วสนิทและภาษาถิ่นใต้ของอัครา บุญทิพย์

2. เลือกเฉพาะสำนวนสุภาษิตที่มุ่งอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับการทำงานและการประกอบอาชีพ ซึ่งมีทั้งหมด 51 สำนวน เนื่องจากสำนวนส่วนใหญ่เป็นสำนวนที่มุ่งอบรมสั่งสอนลูกหลานในด้านต่างๆ เช่น การเลือกคู่ครอง การครองเรือน การคบค้าสมาคมกับเพื่อน หรือการทำงาน ผู้วิจัยจึงสนใจเลือกเฉพาะสำนวนที่มุ่งอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับการทำงานเพราะนอกจากจะได้ทราบการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนด้านดังกล่าวแล้วยังได้ทราบถึงวิถีชีวิตของคนสมัยปู่ย่าตายายว่านิยมให้ลูกหลานประพฤติปฏิบัติตนอย่างไรในการทำงาน เช่น สำนวน ห้าเบี้ยอยู่แค่ว่า สิบเบี้ยอยู่ไกล (เบี้ย หมายถึง เงิน แค่ว่า หมายถึง ใกล้เคียง) สำนวนนี้ต้องการสอนให้ลูกหลานควรทำงานอยู่ใกล้บ้าน เพราะแม้จะได้เงินน้อยแต่ถ้าทำงานใกล้บ้านก็จะสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายอื่นๆ ได้มาก เช่น ค่า

เดินทาง ค่าเช่าที่พัก และหากไปทำงานไกลบ้านได้เงินเยอะจริงแต่ก็ต้องสิ้นเปลือง กับค่าใช้จ่ายอื่นๆซึ่งนอกจากเรื่องเงินทองแล้วสำนวนนี้ยังต้องการบอกให้ลูกหลานได้อยู่ใกล้ชิดพ่อแม่

3. นำสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้มาตรวจสอบกับปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้เรื่องสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้คือ นายกลั่น คงเหมือนเพชร อายุ 72 ปี

5. ทำเป็นรายการสำนวนโดยเรียงลำดับตามตัวอักษรเพื่อนำไปสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาทั้ง 16 คนที่คัดเลือกไว้ใน 8 หมู่บ้านด้วยตนเอง ด้วยวิธีการการต่าง ๆ ดังนี้

1. สัมภาษณ์ผู้บอกภาษาตามรายการสำนวนไทยถิ่นใต้ทั้ง 51 สำนวน ทีละสำนวน โดยผู้วิจัยพูดสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้แล้วให้ผู้บอกความหมายของสำนวนไทยถิ่นใต้นั้นๆ
2. ขณะสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะจดบันทึกความหมายของสำนวนไทยถิ่นใต้และบันทึกเสียงไปพร้อมๆกัน เพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบข้อมูลภายหลัง
3. ในกรณีที่ผู้วิจัยสงสัยจะขอคำอธิบายเพิ่มเติมจากผู้บอกภาษา

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. นำข้อมูลสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาทั้งสองช่วงอายุที่จดบันทึกไว้ตรวจสอบกับเทปที่บันทึกไว้ทีละสำนวนเพื่อความถูกต้อง
2. แยกข้อมูลที่ได้จากผู้บอกภาษาตามช่วงอายุ
3. วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงด้านความหมายของสำนวนไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาแต่ละช่วงอายุ ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายกว้างขึ้น (Broadening)
2. ความหมายแคบลง (Narrowing)
3. ความหมายดีขึ้น (Amelioration)
4. ความหมายเลวลง (Pejoration)
5. ความหมายขยับเคลื่อนย้าย (Shift)

4. รวบรวมสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่อาจจะสูญหายไปจากภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาของทั้งสองช่วงอายุ

บทที่ 4

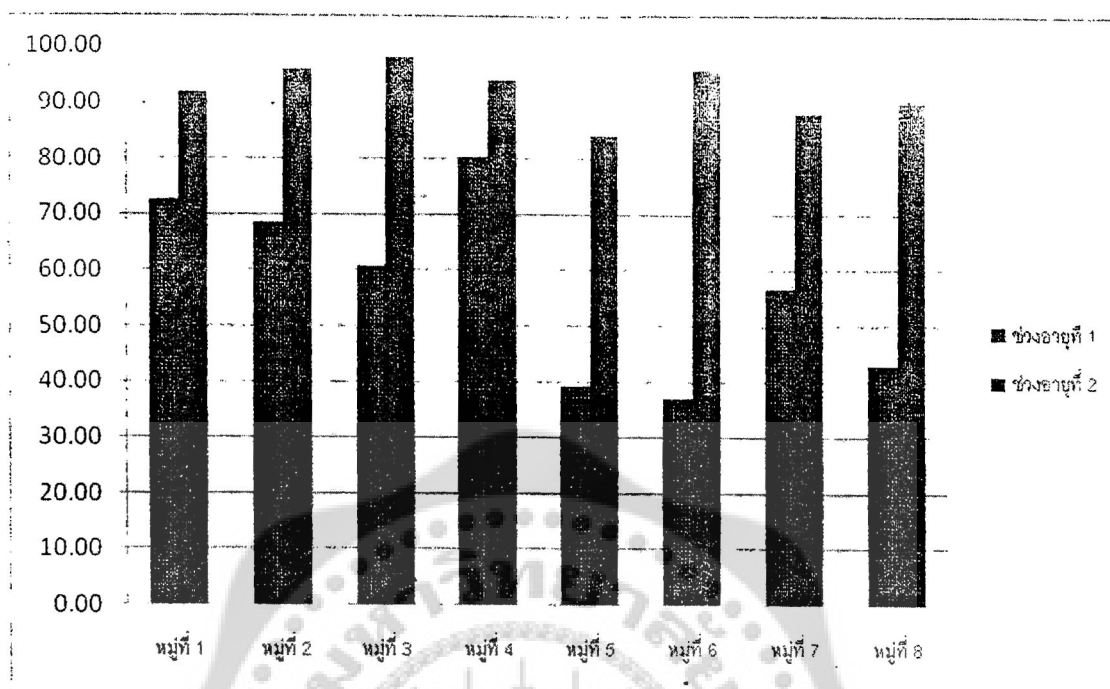
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของคนสองช่วงอายุในตำบลห้วยยูงจังหวัดกระบี่ ซึ่งพูดภาษาไทยถิ่นใต้ในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลในตำบลห้วยยูงซึ่งมีทั้งหมด 8 หมู่บ้าน โดยคัดเลือกผู้บอกภาษาหมู่บ้านละ 2 คนแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 คือผู้บอกภาษาที่มีอายุระหว่าง 15 -20 ปี จำนวน 1 คน และกลุ่มที่ 2 ผู้บอกภาษาที่มีอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 16 คน สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 51 สำนวนเป็นสำนวนที่มุ่งอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับการทำงาน สำนวนเหล่านี้คัดเลือกมาจากหนังสือภาษิตชาวบ้านของภิญโญ จิตต์ธรรม สุภาษิตสำนวนเปรียบเทียบของชาวใต้ของมานพ แก้วสนิทและ ภาษาถิ่นใต้ของ อัครา บุญทิพย์ และจากการซักถามปราชญ์ชาวบ้าน ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาโดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ประเภทดังต่อไปนี้

1. สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่ผู้บอกภาษาบอกความหมาย

1.1 สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่ผู้บอกภาษาช่วงที่ 1 บอกความหมาย พบว่าผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1บอกความหมายของสำนวนคิดเป็นร้อยละ 57.35 ซึ่งแยกได้ดังนี้ หมู่บ้านที่ 1 บอกความหมายทั้งสิ้น จำนวน 37 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 72.55 หมู่บ้านที่ 2 จำนวน 35 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 68.63 หมู่บ้านที่ 3 จำนวน 31สำนวนคิดเป็นร้อยละ 60.78 หมู่บ้านที่ 4 จำนวน 41 สำนวนคิดเป็นร้อยละ80.39 หมู่บ้านที่ 5 จำนวน 20 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 39.22 หมู่บ้านที่ 6 จำนวน 19 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 37.25 หมู่บ้านที่ 7 จำนวน 29 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 56.86 หมู่บ้านที่ 8 จำนวน 22 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 43.14

1.2 สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่ผู้บอกภาษาช่วงที่ 2 บอกความหมาย พบว่าผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 บอกความหมายของสำนวนคิดเป็น 92.40 ซึ่งแยกได้ดังนี้ หมู่บ้านที่ 1บอกความหมายทั้งสิ้น จำนวน 47 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 92.16 หมู่บ้านที่ 2 และหมู่บ้านที่ 6 จำนวน 49 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 96.08 หมู่บ้านที่ 3 จำนวน 50 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 98.04 หมู่บ้านที่ 4 จำนวน 48 สำนวนคิดเป็นร้อยละ94.12 หมู่บ้านที่ 5 จำนวน 43 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 84.31 หมู่บ้านที่ 7 จำนวน 45 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 88.24 และ หมู่บ้านที่ 8 จำนวน 46 สำนวนคิดเป็นร้อยละ90.20 ซึ่งแสดงดังภาพประกอบต่อไปนี้

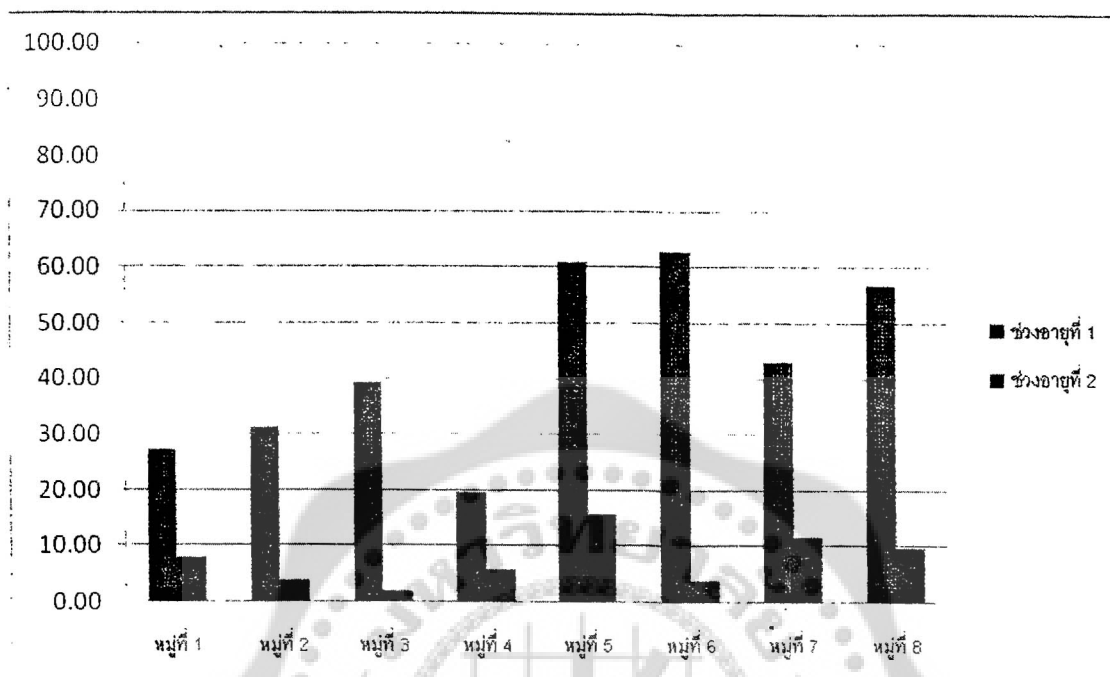

ภาพประกอบ 1 เปรียบเทียบสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 และ 2
บอกความหมาย

2. สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่สูญหายไป

2.1 สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่สูญหายไปของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 พบการสูญหายของสำนวนคิดเป็นร้อยละ 42.65 ซึ่งแยกได้ดังนี้ หมู่บ้านที่ 1 มีทั้งสิ้นจำนวน 14 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 27.45 หมู่บ้านที่ 2 จำนวน 16 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 31.37 หมู่บ้านที่ 3 จำนวน 20 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 39.22 หมู่บ้านที่ 4 จำนวน 10 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 19.61 หมู่บ้านที่ 5 จำนวน 31 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 60.78 หมู่บ้านที่ 6 จำนวน 32 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 62.75 หมู่บ้านที่ 7 จำนวน 22 สำนวนคิดเป็น 43.14 และหมู่บ้านที่ 8 จำนวน 29 สำนวนคิดเป็น 56.86

2.2 สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่สูญหายไปของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 พบการสูญหายของสำนวนคิดเป็นร้อยละ 7.56 ซึ่งแยกได้ดังนี้ หมู่บ้านที่ 1 มีทั้งสิ้น 4 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 7.84 หมู่บ้านที่ 2 และหมู่บ้านที่ 6 จำนวน 2 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 3.92 หมู่บ้านที่ 3 จำนวน 1 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 1.96 หมู่บ้านที่ 4 จำนวน 3 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 5.88 หมู่บ้านที่ 5 จำนวน 9 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 17.65 หมู่บ้านที่ 7 จำนวน 6 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 11.76 และ หมู่บ้านที่ 8 จำนวน 5 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 9.80 ซึ่งแสดงดังภาพประกอบต่อไปนี้

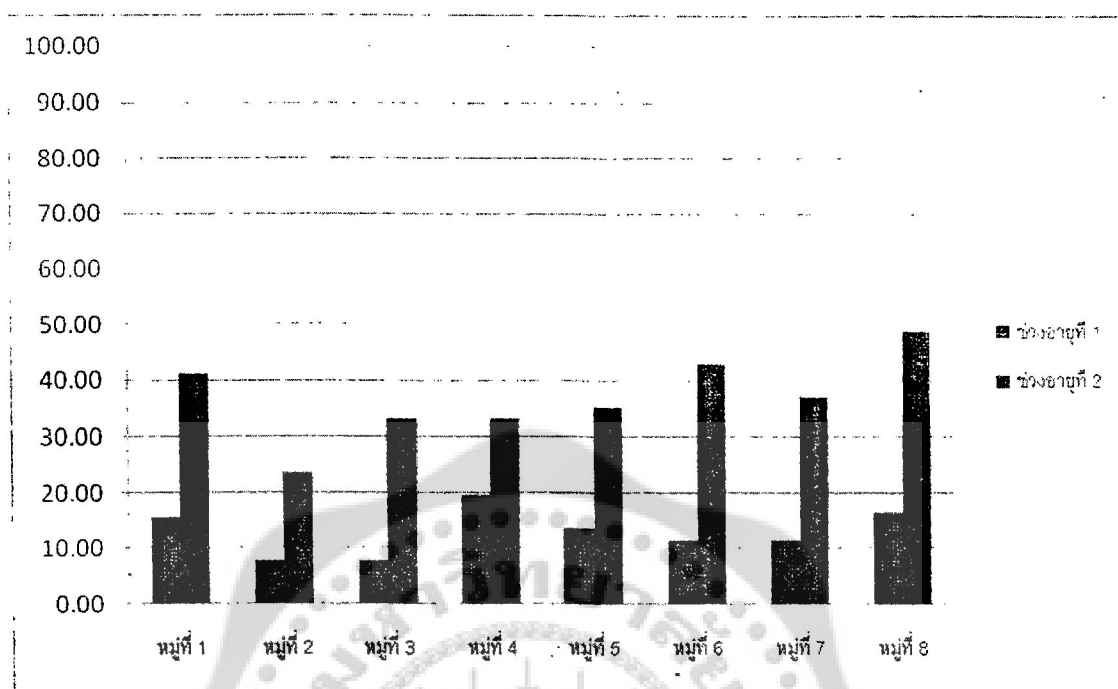

ภาพประกอบ 2 เปรียบเทียบสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 และ 2 ที่สูญหายไป

3. สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่ผู้บอกภาษาทราบความหมายเดิม

3.1 สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 ทราบความหมายเดิมคิดเป็นร้อยละ 13.48 ซึ่งแยกได้ดังนี้ หมู่บ้านที่ 1 มีทั้งสิ้นจำนวน 8 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 15.69 หมู่บ้านที่ 2 และหมู่บ้านที่ 3 จำนวน 4 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 7.84 หมู่บ้านที่ 4 และหมู่บ้านที่ 8 จำนวน 10 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 19.61 หมู่บ้านที่ 5 จำนวน 7 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 13.72 หมู่บ้านที่ 6 และหมู่บ้านที่ 7 จำนวน 6 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 11.76

3.2 สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 ทราบความหมายเดิมคิดเป็นร้อยละ 37.01 ซึ่งแยกได้ดังนี้ หมู่บ้านที่ 1 มีทั้งสิ้นจำนวน 21 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 41.18 หมู่บ้านที่ 2 จำนวน 12 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 23.53 หมู่บ้านที่ 3 และหมู่บ้านที่ 4 จำนวน 17 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 33.33 27 หมู่บ้านที่ 5 จำนวน 18 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 35.29 หมู่บ้านที่ 6 จำนวน 22 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 43.14 หมู่บ้านที่ 7 จำนวน 19 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 37.25 และหมู่บ้านที่ 8 จำนวน 25 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 49.02 ซึ่งแสดงดังภาพประกอบต่อไปนี้

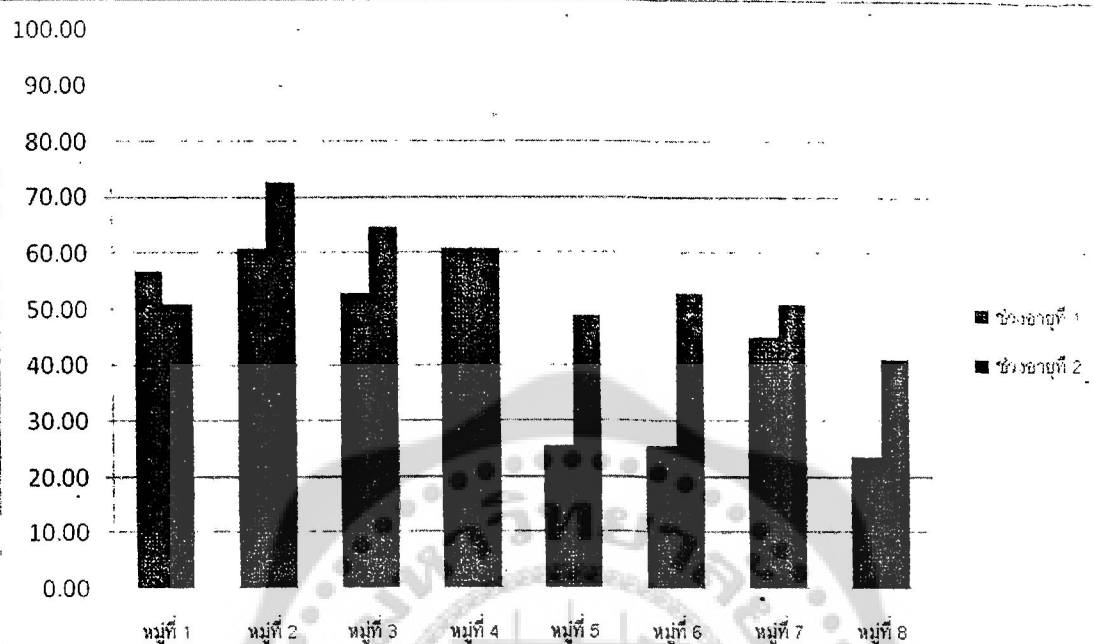

ภาพประกอบ 3 เปรียบเทียบสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ที่ทราบความหมายเดิม

4. สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย

4.1 สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 43.87 ซึ่งแยกได้ดังนี้ หมู่บ้านที่ 1 มีทั้งสิ้นจำนวน 29 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 50.98 หมู่บ้านที่ 2 และหมู่บ้านที่ 4 จำนวน 31 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 60.78 หมู่บ้านที่ 3 จำนวน 27 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 52.94 หมู่บ้านที่ 5 และหมู่บ้านที่ 6 จำนวน 13 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 25.49 หมู่บ้านที่ 7 จำนวน 23 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 45.10 และหมู่บ้านที่ 8 จำนวน 12 สำนวนคิดเป็น 23.53

4.2 สำนวนภาษาไทยใต้ที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 55.39 ซึ่งแยกได้ดังนี้ หมู่บ้านที่ 1 และหมู่บ้านที่ 7 พบว่ามีทั้งสิ้นจำนวน 26 สำนวน คิดเป็นร้อยละ 50.98 หมู่บ้านที่ 2 จำนวน 37 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 45.49 หมู่บ้านที่ 3 จำนวน 33 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 54.90 หมู่บ้านที่ 4 จำนวน 31 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 60.78 หมู่บ้านที่ 5 จำนวน 25 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 49.02 หมู่บ้านที่ 6 จำนวน 27 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 52.94 และ หมู่บ้านที่ 8 จำนวน 21 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 21.57 ซึ่งแสดงดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4 เปรียบเทียบสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย

ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้
จากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษา
ทั้งสองช่วงอายุ ผลปรากฏดังนี้

1. สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1

จากการที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 พบว่าสำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายมี 47 สำนวนจากสำนวนทั้งสิ้น 51 สำนวนมีเพียง 3 สำนวนเท่านั้นที่ผู้บอกภาษาไม่สามารถบอกความหมายได้ และมีเพียง 1 สำนวนเท่านั้นที่ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 สามารถบอกความหมายได้ถูกต้องตามความหมายเดิม จากข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาจัดกลุ่มออกเป็น สำนวนที่มีความหมายกว้างขึ้น, สำนวนที่มีความหมายแคบลง, สำนวนที่มีความหมายดีขึ้น, สำนวนที่มีความหมายเลวลง, ความหมายขยับเคลื่อนย้ายและความหมายใหม่

2. สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่เปลี่ยนแปลงความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2

จากการที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 พบว่า สำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายมีทั้ง 49 จากสำนวนทั้งสิ้น 51 และมีเพียง 2 สำนวนเท่านั้นที่ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 สามารถบอกความหมายได้ถูกต้องตามความหมายเดิม จากข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาจัดกลุ่มออกเป็น สำนวนที่มีความหมายกว้างขึ้น, สำนวนที่มีความหมายแคบลง, สำนวนที่มีความหมายดีขึ้น

ขึ้น, ส่วนที่มีความหมายเลวลง, ส่วนที่มีความหมายขยับเคลื่อนย้ายและความหมายใหม่ ซึ่งสามารถแสดงการเปลี่ยนแปลงด้านความหมายของผู้บอกภาษาทั้งสองช่วงอายุได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงการเปลี่ยนแปลงความหมายกว้างขึ้น

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 1	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 2
เข้าป่าอย่าให้หัน เทียง	การทำงานควรรีบทำ ก่อนจะสายเกินการ	การทำงานควรรีบทำ ตั้งแต่ตอนเช้า หาก สายงานจะออกมาไม่ดี	
ตากข้าวใต้ถุนบ้าน	ทำงานแบบไม่รู้จักรู้ สถานที่ไม่ประสบ ความสำเร็จ		ทำในสิ่งที่ไม่เป็น ประโยชน์ทำแบบไม่ รู้จักสถานที่ไม่ประสบ ความสำเร็จ
ดินสลายให้สร้างสวน พรวน ดินเข้าให้ สร้างสวนยาง	ประกอบอาชีพให้เข้า กับอุปนิสัย		ทำงานที่ตุนถนัดและ ชอบ
ແກ່ຈົນເກຣີດແຫ້ງ	พยายามจนสุด ความสามารถ	พยายามแต่ไม่ประสบ ความสำเร็จ	
ເບີ້ຍສາມບາທອ່ຢ່າໃຫ້ ຂາດຂາຍພັກ	ไม่ให้ประมาท	อย่าประมาทต้องรู้จัก ระมัดระวัง	

ตาราง 1 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 1	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 2
ทำงานเหมือนหมา เลียน้ำร้อน	ทำงานไม่เรียบร้อย		การทำงานรีบร้อนจน เกิดความเสียหาย
มือดีตีนดี กินดี ปาก เอ่ย	ขยันทำงานขยันมีกิน		คนขยันร่ำรวยกินดีอยู่ ดี
เวลาทำเห็นแต่ฟ้ากับ ดิน เวลากินสิ้นพระ สิ้นสก	เวลาทำงานทำอยู่คน เดียว แต่ครั้นเวลากิน กลับพร้อมหน้าพร้อม ตา		เพื่อนกินหาง่ายแต่ เพื่อนช่วยทำงานและ เพื่อนตายนั้นหายาก
หิวผมแต่พอเกล้ากิน กินเหล้าแต่พอยา	ทำอะไรก็ให้ทำแต่ พอเหมาะพอดี		ทำอะไรให้ทำแต่ พอเหมาะพอดีรู้จัก ประมาณตน

ตาราง 2 แสดงการเปลี่ยนแปลงความแคบลง

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้ออกภาษาช่วง อายุที่ 1	ผู้ออกภาษา ช่วงอายุที่ 2
กินข้าวเย็นเป็นพระ ยา กินข้าวร้อนนอน กับหมา	การประหยัดเป็นการ สร้างอนาคตใจเย็น สุขุมรอบคอบยอม สบายเมื่อภายหลัง		ให้รู้จักใจเย็น ใจร้อน จะทำให้เสียการเสีย งาน, ให้รู้จักอดออม
ขี่ครันทำการออก แตก	คนขี่เกียจมักหักโหม งานเกินกำลัง	ทำงานเกินกำลัง	การทำงานที่หักโหม เกินกำลัง
คนรู้ทำมีเมียแค่บ้าน คนขี่ครันมีเมีย ไกลๆ	คนขยันมักหาคู่ครอง ได้ง่ายและได้คู่ครอง ใกล้ๆ แต่คนขี่เกียจจะ ได้คู่ครองไกลๆ		คนขยันมักหาคู่ครอง ได้ง่าย
ชาติลูกท่อนไม่ยอน ไม่หวาน	เวลาทำอะไรขอให้เขา ใช้ไม่มีความคิดเป็น ของตนเอง	ไม่บอกไม่ทำ	ไม่บอกไม่ทำ
ช่างกลิ้งฟุ้งช่างชัก ช่างสลักฟุ้งช่าง เขียน ช่างรู้ฟุ้งช่าง เรียน ช่างดีเตียนไม่ ฟุ้งใคร	การทำงานที่ต้องอาศัย ซึ่งกันและกัน ยกเว้น คนที่ชอบดีเตียนผู้อื่น ไม่ต้องฟุ้งพาอาศัยใคร ฟุ้งใคร	การฟุ้งพาอาศัยกัน	
ดีแต่พูด	พูดเก่งแต่ไม่ทำไม่เป็น		ไม่ทำอะไร, พูด มากกว่าทำ

ตาราง 2 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้ออกภาษาช่วง อายุที่ 1	ผู้ออกภาษา ช่วงอายุที่ 2
ทำงานเพื่อใช้ ดัดไม้ เพื่อสั่น	ทำงานให้เกินไวก่อน เจ็บไขได้ป่วยจะได้ นำมาใช้	คนขยัน	การรู้จักเก็บหอมรอม ริบ
ทำไม่สอกไม่เคลื่อนไหว	ทำไปอย่างช้าๆ ไม่เร่ง รีบ ทองไม่รู้ร้อน	ทำอะไรไม่ก้าวหน้า	
ทำไหรถามพระเสียมั่ง	ทำอะไรให้ปรึกษาผู้รู้ ผู้ใหญ่จะไม่เสียหาย	คิดก่อนทำ, ทำอะไรให้ ถามผู้ใหญ่ก่อน	
นายรักเหมือนเสือทอด	อย่าไวใจนักมักเป็น อันตราย		อย่าไววางใจ
แพ้นอย่าแพ้ไฟ	หากจะล้มเลิกกิจการ งานอะไรสักอย่างก็ให้ ล้มเลิกเพราะได้ พยายามเต็มที่แล้ว ไม่ใช่ล้มเลิกเพราะคำ วิจารณ์ของคนอื่น		ทำให้สุดความสามารถ ก่อน ก่อนล้มเลิกหรือ ท้อถอย
มือดีดินดี กินดีปาก เอ๋ย	ขยันทำงานย่อมมีกิน	ขยัน	คนขยัน
มือหัดดินหัด ปากอด ปากเอ๋ย	คนขี้เกียจย่อมอด อยาก	ขี้เกียจ	คนขี้เกียจ

ตาราง 2 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้ออกภาษาช่วง อายุที่ 1	ผู้ออกภาษา ช่วงอายุที่ 2
ไม่รู้จักใช้น้ำ เป็นข้า ของน้ำ	ไม่รู้จักประหยัดทำให้ ตนเองต้องลำบาก	ทำอะไรไม่ประหยัด	ไม่รู้จักประหยัด
ยิงช้างอย่าหมายช้าง	ทำงานใหญ่อย่าหวังจะ ได้ตามที่หวัง	ไม่สมปรารถนา	
รักมิให้ค้าขาย รักจับ หยาให้เป็นนาย ประกัน	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่ สร้างความเดือดร้อน แก่ตน	ต้องรู้จักทำมาหากิน	
รักเมียเสียขาย รัก ควายเสียสวน	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่ สร้างความเดือดร้อน แก่ตน	ต้องรู้จักทำมาหากิน	
ห้าเบี้ยอยู่แค้ สิบ เบี้ยอยู่ไกล	การประกอบอาชีพควร อยู่ในภูมิสำเนาของ ตัวเองได้เงินน้อยแต่ได้ อยู่ใกล้บ้านคุ้มกว่า		ควรเลือกทำงานใกล้ๆ บ้าน
อยากมีอย่าซื้อบ้าน อยากทำงานอย่านอน ตื่นสาย	การขยันทำงานจะ สร้างฐานะให้มั่นคง	ต้องมีความขยันในการ ทำงาน, คนขยัน	ต้องมีความขยันในการ ทำงาน

ตาราง 2 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้ออกภาษาช่วง อายุที่ 1	ผู้ออกภาษา ช่วงอายุที่ 2
อย่าถุยนํ้าลายขึ้น หัว	อย่าทำอะไรเกินจริงที่ เป็นไปได้จะ เดือดร้อน		อย่าทำอะไรที่ส่งผลเสีย กับตัวเอง

ตาราง 3 แสดงการเปลี่ยนแปลงความหมายเลวลง

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้ออกภาษาช่วง อายุที่ 1	ผู้ออกภาษา ช่วงอายุที่ 2
ซี้ไก่ไม่ให้หก ซีนก ไม่ให้หล่น	ในการทำงานควรรู้จัก เก็บหอมรอมริบเก็บ เล็กเก็บน้อย ใช้จ่ายให้ เป็นประโยชน์ที่สุด	คนซี้เหนียว	คนซี้เหนียว
ควายโม้ชนน่าน	ไม่มีความรู้ ความสามารถที่จะทำ สิ่งใด	คนโง่ยอมทำงานแพ้ คนฉลาด	คนโง่ชอบใช้กำลัง, คน โง่ทำดีไม่ได้ดี
ดากข้าวได้ถุนบ้าน	ทำงานแบบไม่รู้จัก สถานที่ ไม่ประสบ ความสำเร็จ	คนโง่	คนขาดความเฉลียว ฉลาด, คนซี้เกียจ

ตาราง 3 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้ออกภาษาช่วง อายุที่ 1	ผู้ออกภาษา ช่วงอายุที่ 2
ແຕກຈນເກຣີດແຫ້ງ	พยายามจนสุด ความสามารถ	ดิ้อตันทุรัง	คนดิ้อรัน, คนโง่
ແຕກຈນເກຣີດແຫ້ງ	พยายามจนสุด ความสามารถ	ดิ้อตันทุรัง	คนดิ้อรัน, คนโง่

ตาราง 4 แสดงการเปลี่ยนแปลงความหมายขยับเคลื่อนย้าย

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้ออกภาษาช่วง อายุที่ 1	ผู้ออกภาษา ช่วงอายุที่ 2
ຟື້ຮ້າງເກີດກຳຮອກ ແຕກ	คนขี้เกียจมักทำงานหัก โหมเกินกำลัง	คนขี้เกียจมักทำงาน ออกมาไม่ดี, คนขี้เกียจ ทำอะไรก็รู้สึกเหนื่อย ไปหมด	
ເຂົ້າປ່າອ່າຍ້າໃຫ້ທັນ ເທິງ	การทำงานควรรีบทำ ก่อนจะสายเกินการ	อย่าเป็นคน ผัดวันประกันพรุ่ง	มีความกระตือรือร้นในการ ทำงาน, ทำให้ทันเวลา

ตาราง 4 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้ออกภาษาช่วง	ผู้ออกภาษา
		อายุที่ 1	ช่วงอายุที่ 2
คนรู้ทำมีเมียแค่บ้าน คนซื้อคร้านมีเมียไกล	คนขยันมักหาคู่ครอง ได้ง่ายและได้คู่ครอง ใกล้ๆ แต่คนขี้เกียจจะ ได้คู่ครองไกลๆ		คนขยันยอมได้รับโอกาสที่ ดี
ควายไม่ชนาน	คนไม่ใช้ความคิดยอม ทำอะไรสำเร็จช้า	ไม่มีความรู้ ความสามารถที่จะทำ สิ่งใด	ไม่มีความรู้ความสามารถที่ จะทำสิ่งใด
ซื้อได้ช้า หน้าได้พี ณ	การงานใดก็ตาม เหนื่อยเป็นของผู้ทำแต่ หน้าไปได้คนอื่น	ไม่มีความรู้ ความสามารถที่จะทำ สิ่งใด	คนทำงานสู้คนประจบ สอพลอไม่ได้, ทำแต่ไม่มี ใครเห็นค่า, ทำเท่าไรก็ไม่ เกิดผล, ไม่มีประโยชน์, ออกหน้ารับไว้เอง
ช่างกลึงฟุ้งช่างชัก ช่างสลักฟุ้งช่างเขียน ช่างรู้ฟุ้งช่างเรียน ช่างติเตียนไม่ฟังใคร	การทำงานที่ต้องอาศัย ซึ่งกันและกัน ยกเว้น คนที่ชอบติเตียนผู้อื่น ไม่ต้องอาศัยฟังพาใคร พูด	คนมีความสามารถยอม ฟังพากันได้ ยกเว้นคน ที่ชอบติเตียนผู้อื่น	

ตาราง 4 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้บอกภาษาช่วง อายุที่ 1	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 2
ดักข้างใดไร ดักไซ ได้หอย	ทำแต่ไม่ได้ดังหวัง ปัจจุบัน	ทำในสิ่งที่เกินกำลัง, ลงทุนมากแต่ได้กำไร น้อย	ทำแล้วไม่ได้อะไร, การทำงานที่ไร้ ประโยชน์
ตากข้าวใต้ถุนบ้าน	ทำงานแบบไม่รู้จักร สถานที่ ไม่ประสบ ความสำเร็จ	ทำงานอะไรก็ไม่ ประสบความสำเร็จ เพราะมัวรักความ สบาย	การทำงานให้ทันเวลา
ตื่นแต่ดึกสีกแต่หนุ่ม	จะทำอะไรให้รีบทำ ถ้า สายเกินไปแล้วจะทำ การใดไม่สำเร็จ ทำงาน อย่าให้สายเกินการ	ทำงานให้พ้นไปวันๆ, ทำงานแบบรีบๆ ทำไม่	
แตกจนเกล็ดแห้ง	พยายามจนสุด ความสามารถ	การดิ้นรน	
ทำงานเหมือนหมา เลียน้ำร้อน	ทำงานไม่เรียบร้อย	ทำให้พ้นตัว,ไม่ตั้งใจใน การทำงาน,การดิ้นรน	ไม่มีความตั้งใจในการ ทำงาน
ทำไม่สอกไม่เคลื่อนไหว	ทำไปอย่างช้าๆ ไม่เร่ง รีบ ท่องไม่รู้ร้อน	การทำงานการดิ้นรน	ทำงานไม่ก้าวหน้า, ทำงานอยู่กับที่
ไปเถื่อนลืมหิ้ว ไป นาลืมหิ้ว	ไม่เอาใจใส่หน้าที่การ งาน	ไม่รู้จักรหน้าที่ของ ตนเอง,เป็นคนไม่ รอบคอบ	ไม่รอบคอบ, ไม่รู้จัก วางแผน

ตาราง 4 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้บอกภาษาช่วง อายุที่ 1	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 2
ฝนตกมุงหลังคา	แก้มือสายเกินการ		ขาดการวางแผน, ทำงานไม่ตรง เป้าหมาย
แพ้นอยาแพ้โ	หากจะล้มเลิกกิจการ งานอะไรสักอย่างก็ให้ ล้มเลิกเพราะได้ พยายามเต็มที่แล้ว ไม่ใช่ล้มเลิกเพราะคำ วิจารณ์ของคนอื่น	อย่ายอมแพ้ทั้งที่ยังไม่ มีการแข่งขัน	ทำให้สุดความสามารถ ก่อน ก่อนล้มเลิกหรือ ทอดทิ้ง
ไม่รู้จักใช้น้ำเป็นข้า ของน้ำ	ไม่รู้จักประหยัดทำให้ ตนเองลำบาก	ไม่รู้จักคุณค่าของสิ่งนั้น ,ไม่รู้จักใช้สิ่งของ	
ยิ่งช้างอย่าหมายช้าง	ทำงานใหญ่อย่าหวังว่า จะได้ตามที่หวัง	ไม่ได้ในสิ่งที่เราหมาย, อย่าหวังอะไรสูงเพราะ อาจไม่ได้ดังหวัง, ทำ อะไรอย่าหวังผล ล่วงหน้า	ได้ไม่คุ้มค่ากับที่ลงทุน การทำงานใหญ่อย่า หวังผลมากเกินไป
รักมิให้ค้าขาย รัก ฉิบหายให้เป็นนาย ประกัน	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่ สร้างความเดือดร้อนแก่ ตนเอง	ควรเลือกอาชีพทำแล้ว สบายใจ	

ตาราง 4 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้ออกภาษาช่วง อายุที่ 1	ผู้ออกภาษา ช่วงอายุที่ 2
เวลาทำเห็นแต่ฟ้ากับ ดิน เวลากินสิ้นพระ สิ้นสก	เวลาทำงานทำอยู่คน เดียวแต่ครั้งเวลากิน อาหารกลับพร้อมหน้า พร้อมตา		เพื่อนกินหาง่ายแต่ เพื่อนช่วยทำงานนั้น หายาก
สงหมาไม่พันซัง	ทำให้พันตัวไป	ทำแล้วล้มเลิกกลางคัน	ทำผลงานออกมาไม่ดี, ทำงานไม่เรียบร้อย, ทำพอให้ตัวเองอยู่รอด
ห้าเบี้ยอยู่แค่ สิบ เบี้ยอยู่ไกล	การประกอบอาชีพควร อยู่ในภูมิสำเนาของ ตัวเองได้เงินน้อยแต่ได้ อยู่ใกล้บ้านคุ้มกว่า	ต้องรู้จักการหาเงินทอง	ของที่อยู่ใกล้ได้มาโดย ที่ไม่ต้องลงทุนมาก ของที่อยู่ไกลต้อง ลงทุนมากซึ่งอาจได้ไม่ คุ้มค่ากับการลงทุน
เห็นช้างขี่ ชีตามช้าง วานแหก	ทำอะไรให้ทำพอสมควร ฐานะของตน	ทำอะไรต้องประมาณ ตนเองไม่ทำตามผู้อื่น, เห็นใครทำอะไรก็ทำ ตามด้วย, ไม่ควรอยาก มีอยากได้ของคนอื่น, เห็นใครทำอะไรชอบทำ ตามแต่ทำไม่ได้, อย่า ทำอะไรเกิน ความสามารถของ ตนเอง	ทำอะไรเกินตัวส่งผล ให้ตนเองเดือดร้อน, ทำอะไรตามผู้มีฐานะ ร่ำรวยจะส่งผลให้ ตนเองเดือดร้อน

ตาราง 4 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้ออกภาษาช่วง อายุที่ 1	ผู้ออกภาษา ช่วงอายุที่ 2
อยากมีอย่าซื้อบ้าน อยากทำงานอย่านอน ตื่นสาย	การขยันทำงานจะสร้าง ฐานะให้มั่นคง	เวลาทำอะไรต้องมี ความพยายาม	คนขยันย่อมมีความ กระตือรือร้น, คนขยัน ย่อมไม่ลำบาก, การ ทำงานต้องรู้จักหน้าที่
อย่าถุยน้าลายขึ้นหัว	อย่าทำอะไรเกินจริงที่ เป็นไปไม่ได้จะ เดือดร้อน	ทำแต่สิ่งที่ทำให้ตนเอง เดือดร้อน, ทำอะไรไว้ จะกลับมาหาตนเอง	อย่าทำอะไรที่เกิดโทษ ,ทำแล้วจะกลับมาหา ตนเอง, ทำแล้วตนเอง เดือดร้อน
อย่าหนักตามเพื่อน	มิวแต่เฟลิตเฟลีนจนทำ ให้เสียการงาน	อย่าทำตามเพื่อน	อย่าทำตามคนอื่นใน เรื่องที่ไม่ดี, อย่าเชื่อที่ เพื่อนพูดทุกอย่าง

ตาราง 5 ตารางแสดงสำนวนที่มีความหมายใหม่

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้ออกภาษา ช่วงอายุที่ 1	ผู้ออกภาษา ช่วงอายุที่ 1
กินข้าวเย็นเป็นพระยา กินข้าวร้อนนอนกับ หมา	การประหยัดเป็นการ สร้างอนาคตใจเย็น สุขุมรอบคอบยอม สบายเมื่อภายหลัง	ต้องการให้กินข้าวให้ หมดจาน	ให้กระทำแต่ความดี, อยู่แบบพอเพียง

ตาราง 5 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 1	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 1
ซื้อร้านทำการรอกแตก	คนซื้อเกียจมักทำงาน หักโหมเกินกำลังการ		อย่าทำงานเกินกำลัง หน้าที่
เข้าป่าอย่าให้ทันเที่ยง	ทำงานควรรีบทำก่อน จะสายเกินการ		ทำงานเร็วย่อมเสร็จเร็ว
คนยากไม่ให้เป็นนาย แขวง คนเนือยแรง : ไม่ให้ตั้งหม้อ คนอ้อหรือ ไม่ให้ก่อไฟคน	คนทั้งสามจำพวกนี้ ห้ามทำสิ่งที่กล่าวมา เพราะจะเกิดผล เสียหายไม่ประสบ ผลสำเร็จ		อย่าตั้งความหวังกับ บุคคลเหล่านั้น
คนรู้ทำมีเมียแค่บ้าน คนซื้อร้านมีเมียไป ไกลๆคนรู้ทำมีเมียแค่ บ้าน คนซื้อร้านมีเมีย ไปไกลๆ	คนขยันมักได้คู่ครอง ใกล้ๆและหาได้ง่ายแต่ คนซื้อเกียจมักได้คู่ครอง ไกล	อวดรวย	
ควายไม่ชนนาน	คนไม่ใช้ความคิด ย่อม ทำอะไรสำเร็จช้า	คนพุดมากแต่ทำไม่ได้	
จีนไม่ตายผ้าลายไซ	ตราบไต่ยังมีคนทำ ไม่ ต้องกลัวว่าจะไม่มีของ ใช้		คนจีนเป็นคนขยันควร เอาเยี่ยงอย่าง

ตาราง 5 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้ออกภาษา ช่วงอายุที่ 1	ผู้ออกภาษา ช่วงอายุที่ 1
ชาติลูกท่อน ไม่ย่อนไม่หวาน	เวลาทำอะไรขอให้เขา ใช้ไม่มีความคิด	ชาติกำเนิดไม่ดีทำ ยังงี้ก็ไม่ได้ดี, ทำอะไร ก็ต้องมีคนช่วยเหลือ	ไม่เจ็บไม่จำ, คนที่มี ชาติตระกูลดี
ชื่อได้ข้า หน้าได้พี่ เณร	การงานใดก็ตาม เหนื่อยเป็นของผู้ทำแต่ หน้าไปได้คนอื่น	ทำอะไรอย่าหวังสิ่ง ตอบแทน ทำความดี แต่ไม่ยอมให้ใครรู้	
ดีแต่พูด	พูดเก่งแต่ไม่ทำ ทำไม่ เป็น	อวดเก่ง	
ดักช้างไดไร ดักไซ้ได้หอย	ทำแต่ไม่ได้ดังหวัง	ทำในสิ่งที่เกินกำลัง, ลงทุนมากแต่ได้กำไร น้อย	ลงทุนมากแต่ได้กำไร น้อย, ไม่คุ้มค่า
เดือนหกฝนตกแซ่ซ้ง	ทำตามกาล ถูกต้อง ตามกาลเวลา	การเตรียมการ ล่วงหน้า	ฝนตกต้องตามฤดูกาล, ผิดกาลเวลา, เรื่อง ธรรมชาติ
ดีเมียอย่าดูหน้า พันพริอย่าดูคม	ต้องมีความเด็ดขาด เมื่อทำงาน	ความสงสาร, ทำอะไร ไม่คิด, ทำอะไรโดยไม่ ฟังความคิดเห็นของ คนอื่น	ความสงสาร, ไม่เป็น ตัวของตัวเอง ให้รู้ หน้าที่ของตนเอง, คน ใจอ่อน, การทำอะไร ต้องวิเคราะห์ให้ดี

ตาราง 5 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้ออกภาษา ช่วงอายุที่ 1	ผู้ออกภาษา ช่วงอายุที่ 1
ตื่นก่อนไก่ ไถก่อน คราด	การทำงานไป ตามลำดับ	คนขยันมักทำงานเสร็จ ตามเวลา, ความขยัน	ขยันรู้จักวิเคราะห์และ วางแผนงานอย่าง รอบคอบ, เวลาที่ควร เริ่มทำงาน, คนขยัน, การเริ่มต้นทำงานเร็ว ย่อมเสร็จเร็ว, การ เริ่มต้นใหม่ได้เปรียบ เสมอ,
ตื่นแต่ดึก สึกแต่หนุ่ม	จะทำอะไรให้รีบทำ ถ้า สายเกินไปแล้วจะทำ การใดไม่สำเร็จ ทำงาน อย่าให้สายเกินการ	รู้จักเวลาในการดำเนิน ชีวิต	การเริ่มต้นงานที่ดี, คน ขยัน
ตื่นสายให้สร้างสวน พรวน ตื่นเช้าให้สร้าง สวนยาง	ประกอบอาชีพให้เข้า กับอุปนิสัย	อย่าเกียจคร้านต้องตื่น แต่เช้าปฏิบัติงานตาม ความเหมาะสม	ต้องรู้จักทำมาหากิน
ແຕກຈນເກລິດແຫ່ງ	พยายามจนสุด ความสามารถ	ไม่หยุดนิ่ง	
ไถนาดอน สอนคน ใหญ่	สิ่งที่ทำได้ยาก	อย่าสอนคนที่มีความรู้	คนฉลาดและหลัก แหลม

ตาราง 5 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 1	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 1
ทำงานเผื่อไข ตัดไม้เผื่อสิ้น	ทำงานให้เกินไว้เผื่อ เจ็บไขได้ป่วยจะได้ นำมาใช้	การกระทำการต่างๆ ย่อมได้รับผลเสมอ	ให้รู้จักวางแผนในการ ทำงานในอนาคต
ทำงานเหมือนหมาเลีย น้ำร้อน	ทำงานไม่เรียบร้อย	ทำอะไรก็ไม่ประสบ ความสำเร็จ	
ทำไม่สอกไม่เคลื่อนไหว	ทำไปอย่างช้าๆ ไม่เร่ง รีบ ท่องไม่รู้ร้อน	การทำงานอย่างมุ่งมั่น, ไม่ทำงานตามลำดับ ความสำคัญ	ไม่มีความเข้าใจในการ ทำงาน
ทำไหรถามพระเสียมั่ง	ทำอะไรปรึกษาผู้รู้ ผู้ใหญ่จะไม่เสียหาย ทำอะไรให้ถามผู้ใหญ่	เชื่อคนรอบข้าง	คิดก่อนทำ, เชื่อคน รอบข้าง
ทุกหนักมักจม	โลกหนักมักกลาหาย	การทำงานอย่างมุ่งมั่น, อย่าทำอะไรเกินตัว ทำ หลายอย่างพร้อมกัน มักไม่ประสบ ความสำเร็จ อย่าทำ อะไรเกินตัวมีแต่ความ ทุกข์, อย่าทำเกินกำลัง	อย่าทำงานเกินกำลัง ความสามารถของ ตนเอง, จมอยู่กับความ ลำบาก, ทำแต่ไม่มีใคร เห็นค่า, คนที่ช่วยเหลือ ตัวเองไม่ได้, ทำแต่ พอดื้อยาหักโหม

ตาราง 5 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 1	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 1
นอนสูงให้นอนคว่ำ นอนต่ำให้นอนหงาย	ผู้อยู่สูงควรมองดู ผู้น้อย ผู้น้อยควร พยายามดูผู้ใหญ่	วิเคราะห์สิ่งต่างๆที่ เกิดขึ้นด้วยปัญญา, ไม่ ลบหลู่ผู้ที่อยู่สูง, ความ กตัญญูรู้คุณ	คือ อย่าหลงลืมตัว, ต้องรู้จักทดแทนผู้มี พระคุณ, ความกตัญญู รู้คุณ, ให้รู้จัก ระมัดระวังตัว, อย่า ไว้วางใจใครง่ายๆ, การมองการไกล
น้ำเต๋าลำมา ซื้อพรัล่ำไป	ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่ง กันและกัน	ไม่เข้ากัน, ทำอะไรให้ พอดผ่านๆไป	ชอบทำตามผู้อื่น
เบี้ยสามบาทอย่าให้ ขาดชายพก	ไม่ให้ประมาท	ต้องรู้จักเก็บเงิน และมี เงินเก็บไว้บ้าง, มีเงิน เก็บไว้ใช้จ่ายจำเป็น, การเก็บออมไว้เผื่อวัน ข้างหน้า	ให้รู้จักประหยัด, ต้องมี เงินเก็บไว้ใช้จ่าย จำเป็น, ทำเผื่อไว้ใช้ ยามจำเป็น
ไปเถื่อนลื้มพรั ไปนาลื้มไถ	ไม่เอาใจใส่หน้าที่การ งาน	คนขี้ลื้ม, ทำอะไรไม่ ควรลื้มวัสดุที่ใช้ เกี่ยวกับงานนั้น	ไม่รู้จักวางแผน มีสติ ในการดำเนินชีวิต อย่า ประมาท, คนขี้ลื้ม, คน ขี้เกียจไม่รู้จักหน้าที่ ของตนเอง

ตาราง 5 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 1	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 1
ฝนตกมุงหลังคา	แก้มือสายเกินการ	ไม่มีการเตรียมการ ล่วงหน้า,การทำงาน ควรทำแต่เนิ่นๆไม่ควร รีรอ,ทำอะไรให้คิดก่อน ทำ,ทำสิ่งที่กำลัง เกิดขึ้น	ทุกอย่างมาลงที่เรา
แพ้นอย่าแพ้โ	หากจะล้มเลิกกิจการ งานอะไรสักอย่างก็ให้ ล้มเลิกเพราะได้ พยายามเต็มที่แล้ว ไม่ใช่ล้มเลิกเพราะคำ วิจารณ์ของคนอื่น	ทำอะไรแพ้ไม่ควรโ, แพ้แล้วอย่าพาล	ชีวิตต้องมีการต่อสู้, สู้ เพื่อชัยชนะ การรู้จัก ยอมรับความพ่ายแพ้
มือดีตีนดี กินดี ปากเอย	ขยันทำงานย่อมมีกิน	สนใจสิ่งต่างๆรอบตัว	
มือहतตีนहत ปากอดปากเอย	คนขี้เกียจย่อมอด อยาก	ไม่สนใจอะไรเลย	
ไม่รู้จักใช้น้ำ เป็นข้าของน้ำ	ไม่รู้จักประหยัดทำให้ ตนเองต้องลำบาก		ให้รู้จักคุณค่าของ สิ่งของ, ไม่รู้จักคุณค่า ของน้ำ ไม่รู้จักใช้ สิ่งของให้เป็น ประโยชน์

ตาราง 5 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 1	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 1
ยิ่งช้างอย่าหมายช้าง	ทำงานใหญ่อย่าหวังจะได้ตามที่หวัง		การทำงานที่กลัวความผิดพลาด, ขาดทุน, การทำงานแบบไม่มีเป้าหมาย
ยิ่งหยุดยิ่งไกล ยิ่งไปยิ่งแค้	เมื่อมีโอกาสอย่ายังรีรอ อยู่ก็ไร้ประโยชน์	หากขยันจะทำให้ไปสู่ ที่หมายเร็วขึ้น, อย่า หยุดคิดหยุดทำ, เวลา ทำงานควรทำอย่าง สม่ำเสมอ, ทำอะไร ต้องคิดการไกล, อย่า ด่วนตัดสินใจกับสิ่ง ต่าง ๆ, การทำงานต้อง มีความพยายามถึง จะประสบความสำเร็จ	ต้องมีความ ขยันหมั่นเพียร, ยิ่ง พยายามยิ่งประสบ ความสำเร็จ, การรู้จัก ความเพียรพยายาม, คนขี้เกียจมักอยู่กับที่, งานยิ่งเร่งรีบยิ่งเสร็จ เร็ว, เป็นคนต้องรู้จัก พัฒนาตนเอง, ทำสิ่งใด ก็ขอให้ทำให้เต็มที่, ความพยายาม

ตาราง 5 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 1	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 1
เย็บจากมุ้งทุ่ง	ทำอะไรเกิน ความสามารถของ ตนเอง	ทำอะไรต้องคิดการ ไกล, การทำงานใหญ่ แต่ลงทุนน้อยจะไม่ ประสบผลสำเร็จ	คนที่ชอบใช้จ่าย สุรุ่ยสุร่าย ทำในสิ่งที่ไม่ เป็นประโยชน์, การทำ คุณกับผู้ไม่รู้จักบุญคุณ , ไม่รู้จักวิธีการ แก้ปัญหา, คนอวดรวย , การใช้จ่ายแบบ สุรุ่ยสุร่ายไม่เก็บออม
รักมิให้ค้าขาย รักฉิบหายให้เป็นนาย ประกัน	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่ สร้างความเดือดร้อน แก่		ทำสิ่งใดควรมีการ ไตร่ตรองให้รอบคอบ
รักมิให้สร้างสวนหมาก รักยากให้มีเมียสอง	ให้เลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนตนเอง		ให้ขยันทำงานและรัก ครอบครัว
รักเมียเสียนาย รักควายเสียสวน	จะทำอย่างหนึ่งต้อง เสียอย่างหนึ่ง	ตามใจจนเสียคน, รัก อะไรให้มีความพอดี, ความรักส่งผลต่อความ เป็นอยู่, เสียของรัก	ให้รู้จักเป็นคนมีเหตุผล , ให้รู้จักบริหารเวลา, รัก มากจนเสียการเสียงาน , รักอะไรให้รักแต่พอดี อย่าลุ่มหลง
เวลาทำเห็นแต่ฟ้ากับ ดิน เวลากินสิ้นพระ สิ้นสก	เวลาทำงานทำอยู่คน เดียว แต่ครั้นเวลากิน อาหารกลับพร้อมหน้า พร้อมตา	กินจนลืมหิว	

ตาราง 5 (ต่อ)

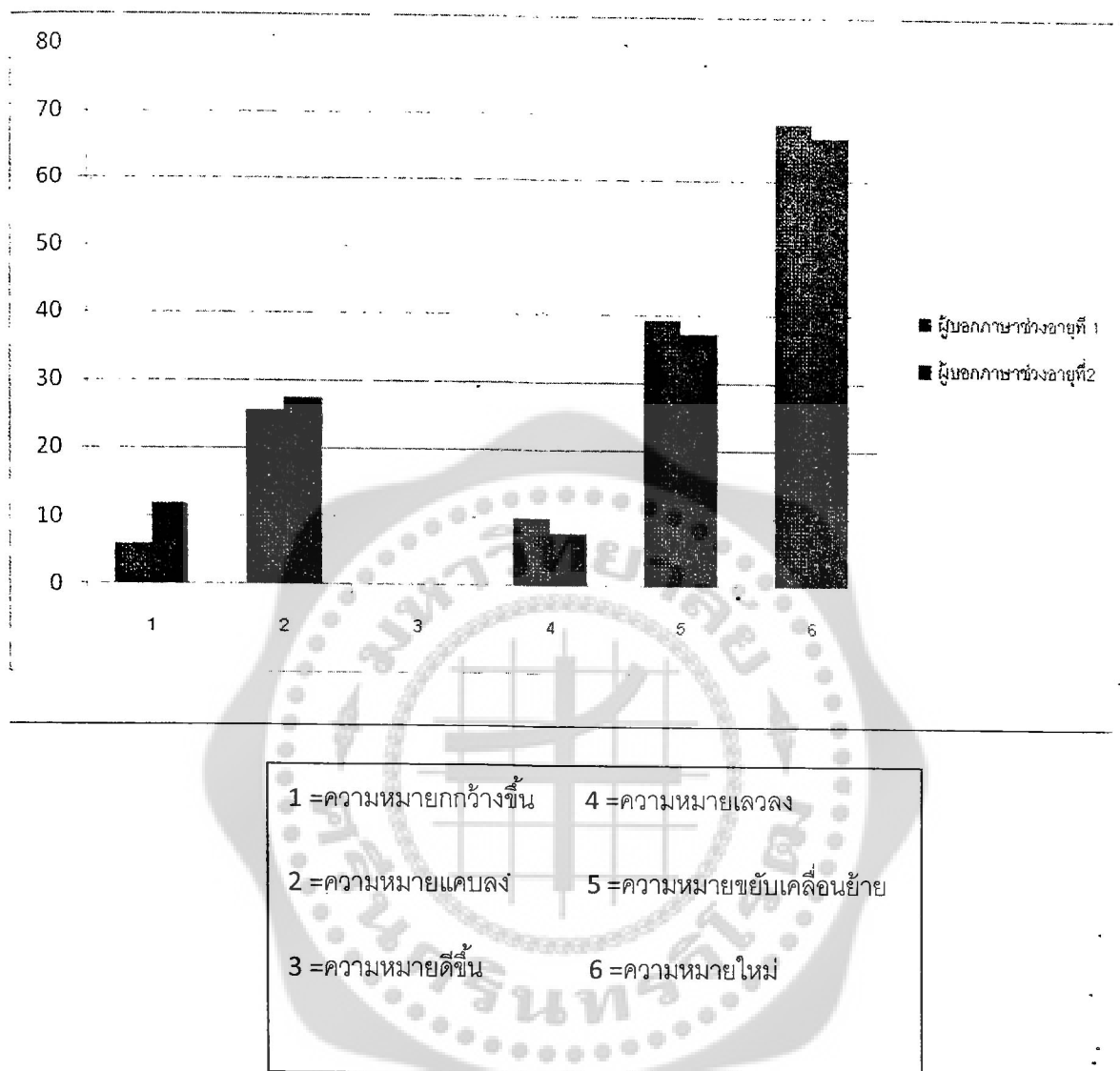
สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้ออกภาษา ช่วงอายุที่ 1	ผู้ออกภาษา ช่วงอายุที่ 1
หวีผมแต่พอเกล้า กินเหล้าแต่พอยา	ทำอะไรก็ให้ทำ พอเหมาะพอดี	การแต่งตัวแต่พองาม การดื่มเหล้าเพื่อเข้า สังคม	
ห้าเบี้ยอยู่แค่ สิบเบี้ย อยู่ไกล	การประกอบอาชีพควร อยู่ในภูมิลำเนาของ ตัวเองได้เงินน้อยแต่ได้ อยู่ใกล้บ้านคุ้มกว่า	ของมีค่ามักอยู่ใกล้, สิ่ง ที่อยู่ใกล้อาจมีค่า มากกว่าสิ่งที่อยู่ไกล, ควรรักษาสิ่งที่อยู่ใกล้ ตัวเพราะสิ่งที่อยู่ไกล บางครั้งพยายามแล้ว ไม่คุ้มค่า, ทำอะไรให้ รู้จักความพอดี	ทำในสิ่งที่ทำได้ก่อน, ควรให้ความสำคัญกับ สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวมากกว่า สิ่งที่อยู่ไกลและมองไม่ เห็น
เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง	ทำอะไรให้ทำพอสมควร ฐานะของตน		มีความรู้น้อยไม่ควร อวดเก่ง, ทำอะไรอย่า ทำตามผู้อื่น
อย่าถุยน้าลายขึ้นหัว	อย่าทำอะไรเกินจริงที่ เป็นไปไม่ได้จะ เดือดร้อน	ทำอะไรให้คิดก่อนทำ	อย่าเผลอคุณผู้มีพระคุณ ,คิดร้ายต่อผู้ที่อยู่สูง กว่าอาจเกิดผลร้ายได้ ,อย่าให้ร้ายผู้มีพระคุณ

ตาราง 5 (ต่อ)

สำนวน	ความหมายเดิม	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 1	ผู้บอกภาษา ช่วงอายุที่ 1
อย่าหนุกตามเพื่อน	มัวแต่เพลินจนทำให้ เสียการเสียนงาน	อย่าทำตามคนอื่น, อย่าทำตัวเกรตามคน ไม่ดี, อย่าทำตามเพื่อน	ทำงานตามความ สามารถของตนเอง, อย่าทำตามคนอื่นใน เรื่องที่ไม่ดี, ให้เป็นตัว ของตัวเอง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้พบว่า
สำนวนของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 พบการเปลี่ยนแปลงความหมายกว้างขึ้น 3 สำนวนคิดเป็น
ร้อยละ 5.88 ความหมายแคบลง 13 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 25.94 ความหมายเลวลง 5 สำนวนคิด
เป็นร้อยละ 9.80 ความหมายย่ำยที่ 20 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 39.92 ความหมายใหม่ 35 สำนวนคิด
เป็นร้อยละ 68.63 และไม่พบการเปลี่ยนแปลงความหมายดีขึ้น

สำนวนของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 พบการเปลี่ยนแปลงความหมายกว้างขึ้น 6 สำนวน
คิดเป็นร้อยละ 11.75 ความหมายแคบลง 14 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 27.45 ความหมายเลวลง 4
สำนวนคิดเป็นร้อยละ 4.74 ความหมายย่ำยที่ 19 สำนวนคิดเป็นร้อยละ 37.25 ความหมายใหม่ 34
สำนวนคิดเป็นร้อยละ 66.67 และไม่พบการเปลี่ยนแปลงความหมายดีขึ้นเช่นเดียวกับผู้บอกภาษา
ช่วงอายุที่ 1 ซึ่งแสดงดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 5 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้
ของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 และ 2

จากภาพเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนไทยถิ่นใต้ไม่พบการเปลี่ยนแปลงความหมายดีขึ้นแต่ผู้วิจัยกลับพบว่าสำนวนบางสำนวนความหมายเปลี่ยนแปลงได้หลายประเภทซึ่งได้แสดงไว้ในรูปของตาราง 1-5 นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบการสูญหายของสำนวนไทยถิ่นใต้เป็นจำนวนมาก สำนวนไทยถิ่นใต้ที่สูญหายไป ได้แก่

- 1) กินข้าวเย็นเป็นพระยากินข้าวร้อนนอนกับหมา
- 2) ชีไก่ไม่ให้หูกขึ้นไม่ให้หล่น
- 3) คนยากไม่ให้เป็นนายแขวง คนเนือยแรงไม่ให้ตั้งหม้อ คนอ้อร้อไม่ให้ก่อไฟ
- 4) ควายไม่ชนนาน
- 5) จีนไม่ตายผ้าลายโซ

- 6) เดือนหกฝนตกแช่ช้าง
- 7) ตากข้าวใต้ถุนบ้าน
- 8) ดีเมียอย่าดูหน้า ฟันพร้าอย่าดูคม
- 9) ตื่นก่อนไก่โถ่ก่อนคราด
- 10) ตื่นแต่ตีกสีกแต่หนุ่ม
- 11) ทุกหมักมักจม
- 12) นอนสูงให้นอนคว่ำ นอนต่ำให้นอน
- 13) แพ้ชนอย่าแพ้โง่
- 14) รักมิให้สร้างสวนหมาก รักยากให้มีเมียสอง
- 15) สงหมาไม่พันช้าง
- 16) ห้าเบี้ยอยู่แค่ว่า สิบเบี้ยอยู่ไกล

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนไทยถิ่นใต้ที่ใช้ในตำบลห้วยยั้งจังหวัดกระบี่ ของบุคคล 2 ช่วงอายุ คือ 15 – 20 ปี และ 55 ปีขึ้นไปว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปจากสำนวนเดิมอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้

สมมุติฐานในการวิจัย

ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 พูดสำนวนไทยถิ่นใต้ที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายแตกต่างกับผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลภาษาไทยถิ่นใต้ในตำบลห้วยยั้ง ซึ่งมีทั้งหมด 8 หมู่บ้าน โดยคัดเลือกผู้บอกภาษาหมู่บ้านละ 2 คน แบ่งออกเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มที่ 1 ผู้บอกภาษาที่มีอายุระหว่าง 15-20 ปี หมู่บ้านละ 1 คน กลุ่มที่ 2 ผู้บอกภาษาที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน รวม 8 หมู่บ้าน จำนวน 16 คน ผู้วิจัยนำสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่มุ่งอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับการทำงาน จำนวน 51 สำนวนมาสอบถามความหมายจากกลุ่มตัวอย่าง สำนวนเหล่านี้คัดเลือกมาจากหนังสือภาษิตชาวบ้านของภิญโญ จิตต์ธรรม สุภาษิตสำนวนเปรียบเทียบของชาวใต้ของมานพ แก้วสนิท และจากหนังสือ ภาษาถิ่นใต้ของ อัครา บุญทิพย์ และจากการซักถามปราชญ์ชาวบ้าน หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลงของสำนวน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ 4 หัวข้อ ได้แก่

1. สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่ผู้บอกภาษาทั้งสองช่วงอายุสามารถระบุความหมายได้ พบว่า ผู้บอกผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 สามารถระบุความหมายได้ถึงร้อยละ 92.40 ขณะที่ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 สามารถระบุความหมายได้เพียงร้อยละ 57.35
2. สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่สูญหายไปของผู้บอกภาษาทั้งสองช่วงอายุ พบว่า ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 มีการสูญหายของสำนวนสูงถึง ร้อยละ 42.65 ส่วนในผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 พบการสูญหายเพียงร้อยละ 7.56

3. สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่ผู้บอกภาษาทั้งสองช่วงอายุทราบความหมายเดิม พบว่าผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 ทราบความหมายเดิม ร้อยละ 13.48 ส่วนผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 ทราบความหมายเดิม ร้อยละ 37.01

4. สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายพบการเปลี่ยนแปลงในผู้บอก ภาษาช่วงอายุที่ 1 ร้อยละ 43.87 ขณะที่ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 พบร้อยละ 55.39

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย

จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนไทยถิ่นใต้ที่เกิดขึ้นกับผู้บอกภาษาทั้งสองช่วงอายุผู้วิจัยพบการเปลี่ยนแปลงความหมายหลายประเภทแต่ไม่พบการเปลี่ยนแปลงความหมายประเภทดีขึ้น ซึ่งสามารถนำข้อมูลมาจัดกลุ่มตามประเภทของการเปลี่ยนความหมายได้ดังนี้

1.1 สำนวนที่มีความหมายกว้างขึ้น หมายถึง สำนวนที่ผู้บอกภาษาบอกความหมายแล้วมีความหมายกว้างขึ้นจากเดิม ได้แก่สำนวน

- 1) เข้าป่าอย่าให้ทันเที่ยง
- 2) ดากข้าวได้ถุนบ้าน
- 3) ดิ้นสายให้สร้างสวนพร้าว ดิ้นเข้าให้สร้างสวนยาง
- 4) แถกจนเกล็ดแห้ง
- 5) เบี้ยสามบาทอย่าให้ขาดชายพก
- 6) ทำงานเหมือนหมาเลียน้ำร้อน
- 7) มือดีตีนดี กินดี ปากเอ่ย
- 8) เวลาทำเห็นแต่ฟ้ากับดิน เวลากินสิ้นพระสิ้นสก
- 9) หวีผมแต่พอเกล้ากิน กินเหล้าแต่พอยา

1.2 สำนวนที่มีความหมายแคบลง หมายถึง สำนวนที่ผู้บอกภาษาบอกแล้วความหมายแคบกว่าเดิม ได้แก่

- 1) กินข้าวเย็นเป็นพระยา กินข้าวร้อนนอนกับหมา
- 2) ชีครั้นทำการอกแตก
- 3) คนรู้ทำมีเมียแค่บ้าน คนชีครั้นมีเมียไกลๆ
- 4) ชาติลูกท่อนไม่ย่อนไม่หวาน
- 5) ช่างกลึงฟุ้งช่างซัก ช่างสลักฟุ้งช่างเขียน ช่างรู้ฟุ้งช่างเรียน ช่างดีเตียนไม่ฟุ้งใคร
- 6) ดีแต่พูด
- 7) ทำงานเพื่อใช้ ตัดไม้เพื่อสิ้น
- 8) ทำไม่สอกไม่เคลื่อนไหว

- 9) ทำไทรถามพระเสียมั่ง
- 10) นายรักเหมือนเลือกอด
- 11) แพ้ชนอย่าแพ้โ
- 12) มือดีตีนดี กินดีปากเอย
- 13) มือหัดดินหัด ปากอดปากเอย
- 14) ไม่รู้จักใช้น้ำ เป็นข้าของน้ำ
- 15) ยิ่งช้างอย่าหมายช้าง
- 16) รักมิให้ค้าขาย รักจิบหายให้เป็นนายประกัน
- 17) รักเมียเสียนาย รักควายเสียสวน
- 18) ห้าเบี้ยอยู่แค่ว่า สิบเบี้ยอยู่ไกล
- 19) อยากรมมืออย่าซื้อร้าน อยากร่างงานอย่าอนอนตื่นสาย
- 20) อย่าถุยน้ำลายขึ้นหัว

1.3 ส่วนที่มีความหมายเลวลง หมายถึง ส่วนที่ผู้บอกภาษาให้ความหมายที่เปลี่ยนแปลงในเชิงเลวลงกว่าเดิม ได้แก่

- 1) ชีไก่ไม่ให้หูก ชีนกไม่ให้หล่น
- 2) ควายไม่ชนนาน
- 3) ดากข้าวได้ถุนบ้าน
- 4) แถกจนเกล็ดแห้ง
- 5) น้ำเต้าลามา ชีพร้าวไป

1.4 ส่วนที่มีความหมายขยับเคลื่อนย้าย หมายถึง ส่วนที่ผู้บอกภาษาบอกความหมายขยับเคลื่อนย้ายไปจากเดิม ได้แก่

- 1) ซื้อร้านทำการออกแตก
- 2) เข้าป่าอย่าให้ทันเที่ยง
- 3) คนรู้ทำมีเมียแต่บ้าน คนซื้อร้านมีเมียไกล
- 4) ควายไม่ชนนาน
- 5) ชื่อได้ช้า หน้าได้พีเถร
- 6) ช่างกลึงฟุ้งช่างชัก ช่างสลักฟุ้งช่างเขียน ช่างรู้ฟุ้งช่างเรียน ช่างดีเตียนไม่ฟุ้ง
- 7) ดีแต่พูด
- 8) ดักช้างได้ไร ดักไซได้หอย
- 9) ดากข้าวได้ถุนบ้าน
- 10) ตื่นแต่ดึกสีกแต่หนุ่ม
- 11) แถกจนเกล็ดแห้ง
- 12) ทำงานเหมือนหมาเลียน้ำร้อน
- 13) ทำไม่สอกไม่เคลื่อน

- 14) ไปเถื่อนลืมพรว้า ไปนาลืมไถ
- 15) ฝนตกมุงหลังคา
- 16) แพ้ชนอย่าแพ้ไฟ
- 17) ไม่รู้จักใช้น้ำเป็นข้าของน้ำ
- 18) ยิ่งช้างอย่าหมายช้าง
- 19) รักมิให้ค้าขาย รักฉิบหายให้เป็นนายประกัน
- 20) เวลาทำเหินแต่ฟ้ากับดิน เวลากินสิ้นพระสิ้นสก
- 21) ส่งหมาไม่พันขี้
- 22) ห้าเบี้ยอยู่แค่ว่า สิบเบี้ยอยู่ไกล
- 23) เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง วานแหก
- 24) อยากมียาขี้คร้าน อยากทำงานอย่าอนตั้นสาย
- 25) อย่าถุยน้ำลายขึ้นหัว
- 26) อย่าหนุกตามเพื่อน

1.5 ส่วนที่มีความหมายใหม่ หมายถึง ส่วนที่ผู้บอกภาษาบอกแล้วส่งผลให้ส่วนมีความหมายใหม่ ได้แก่

- 1) กินข้าวเย็นเป็นพระยา กินข้าวร้อนนอนกับหมา
- 2) ขี้คร้านทำการออกแตก
- 3) เข้าป่าอย่าให้ทันเที่ยง
- 4) คนยากไม่ให้เป็นนายแขวง คนเนือยแรงไม่ให้ตั้งหม้อ คนอ้อร้อไม่ให้ก่อไฟคน
- 5) คนรู้ทำมีเมียแค่บ้าน คนขี้คร้านมีเมียไปไกลๆ คนรู้ทำมีเมียแค่บ้าน คนขี้คร้านมีเมียไปไกลๆ
- 6) ควายไม่ชนนาน
- 7) จีนไม่ตายผ้าลายไข
- 8) ชาตูลูกท่อน ไม่ย่อนไม่หวาน
- 9) ชื่อได้ช้า หน้าได้พีเถร
- 10) ดีแต่พูด
- 11) ดักช้างได้ไร ดักไซได้หอย
- 12) เดือนหกฝนตกแซ่ซัง
- 13) ดีเมียอย่าดูหน้า พันพรว้าอย่าดูคม
- 14) ดั้นก่อนไก่ ไก่ก่อนคราด
- 15) ดั้นแต่ดึก สึกแต่หนุ่ม
- 16) ดั้นสายให้สร้างสวนพรว้า ดั้นเข้าให้สร้างสวนยาง
- 17) แถกจนเกล็ดแห้ง
- 18) ไถนาตอน สอนคนใหญ่

- 19) ทำงานเพื่อใช้ ดัดไม้เพื่อสั่น
- 20) ทำงานเหมือนหมาเลียน้ำร้อน
- 21) ทำไม่สอกไม่เคลื่อนไหว
- 22) ทำใหรถามพระเสียมั่ง
- 23) ทุกหนักมักจม
- 24) นอนสูงให้นอนกว่า นอนต่ำให้นอนหงาย
- 25) น้ำเต๋าลำมา ขี้พรัล่ำไป
- 26) เบี้ยสามบาทอย่าให้ขาดชายพก
- 27) ไปเถื่อนลื้มพรั ไปนาลื้มไถ
- 28) ฝนตกมุงหลังคา
- 29) แพ้ชนอย่าแพ้ไฟ
- 30) มือดีตีนดี กินดี ปากเอ่ย
- 31) มือหัดตีนหัด ปากอดปากเอ่ย
- 32) ไม่รู้จักใช้น้ำ เป็นข้าของน้ำ
- 33) ยิ่งช้างอย่าหมายช้าง
- 34) ยิ่งหยุดยิ่งไกล ยิ่งไปยิ่งแค
- 35) เย็บจากมุงทุ่ง
- 36) รักมิให้คำขาย รักฉิบหายให้เป็นนายประกัน
- 37) รักมิให้สร้างสวนหมาก รักยากให้มีเมียสอง
- 38) รักเมียเสียนาย รักควายเสียสวน
- 39) เวลาท่วเห็นแต่ฟ้ากับดิน เวลากินสิ้นพระสิ้นสก
- 40) หวีผมแต่พอเกล้า กินเหล้าแต่พอยา
- 41) ห้าเบี้ยอยู่แค สิบเบี้ยอยู่ไกล
- 42) เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง วานแหก
- 43) อย่าถุยน้าลายขึ้นหวัน
- 44) อย่าหนุกตามเพื่อน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนไทยถิ่นใต้พบการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวน 5 ประเภทตามลำดับดังนี้ ความหมายใหม่ ความหมายขยับเคลื่อนย้าย ความหมายแคบลง ความหมายกว้างขึ้น และความหมายเลวลง โดยไม่พบการเปลี่ยนแปลงในลักษณะความหมายที่ดีขึ้นเลย

การเปลี่ยนแปลงสำนวนในผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 พบการเปลี่ยนแปลงในลักษณะความหมายใหม่ ร้อยละ 68.62 ความหมายขยับเคลื่อนย้ายพบร้อยละ 39.92 ส่วนการเปลี่ยนแปลงสำนวนในผู้บอกภาษาช่วงอายุ ที่ 2 พบสำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายใหม่ ร้อยละ 66.67 และพบความหมายขยับเคลื่อนย้ายร้อยละ 37.25 จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยพบสำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายจำนวนมาก ส่วนความแตกต่างที่เห็นได้ชัดระหว่างสองกลุ่มคือ สำนวนที่สูญหายไปจากผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 สูงกว่าผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 และผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 ทราบความหมายเดิมของสำนวนไทยถิ่นใต้ได้น้อยกว่าผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 โดยเฉพาะหมู่บ้านที่ 5 หมู่บ้านที่ 6 และหมู่บ้านที่ 8 ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 พบการสูญหายของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้สูงเกินร้อยละ 50 ส่วนผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 ทั้งสามหมู่บ้านพบน้อยมากที่สุดเพียงร้อยละ 17.65 แสดงให้เห็นว่าหากผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 ใช้สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้สื่อสารกับผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 ซึ่งเป็นวัยรุ่นอาจก่อให้เกิดปัญหาทางการสื่อสารได้ เนื่องจากไม่สามารถสื่อความหมายให้ลูกหลานเข้าใจตรงกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บอกภาษาทั้งสองช่วงอายุโดยเฉพาะหมู่บ้านที่ 4 บอกความหมายของสำนวนไทยถิ่นใต้ที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายในร้อยละที่เท่ากันคือ ร้อยละ 60.78 โดยผู้วิจัยพบว่าผู้บอกภาษาทั้งสองช่วงอายุไม่ได้ทราบความหมายที่แท้จริงของสำนวน จึงใช้รูปของภาษาเป็นตัวชี้้นำในการระบุความหมายของสำนวน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหมู่บ้านดังกล่าวเป็นหมู่บ้านที่มีความเจริญทางด้านคมนาคม มีการสื่อสารจากบุคคลภายนอกมาก มีทั้งโรงเรียนประจำตำบลและอยู่ใกล้ศูนย์ราชการที่มีการใช้ภาษาไทยมาตรฐาน ทำให้ผู้บอกภาษาทั้งสองช่วงอายุไม่ค่อยได้ใช้สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้

ผู้วิจัยพบว่าสำนวนบางสำนวนมีการเปลี่ยนแปลงได้หลายประเภท เช่น สำนวน แถกจนเกล็ดแห้ง ความหมายเดิมหมายถึง พยายามจนสุดความสามารถ แต่ปัจจุบันมีผู้บอกภาษาทราบความหมายเพียงร้อยละ 7.84 นอกนั้นให้ความหมายแตกต่างกันออกไป มีทั้งความหมายกว้างขึ้น หมายความว่า พยายามแต่ไม่ประสบความสำเร็จ ความหมายเลวลงหมายถึง คนดีร้าย, คนโง่ ความหมายขยับเคลื่อนย้ายหมายถึง การดื้อรน หรือให้ความหมายใหม่หมายถึง ไม่หยุดนิ่ง ปรากฏการณ์ทางภาษาเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงความหมายนั้นเกิดขึ้นได้ง่าย สอดคล้องกับแนวคิดของปราณี กุลละวณิช (2531:428) ที่ว่าการเปลี่ยนแปลงความหมายนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงทางภาษาที่เกิดขึ้นได้ง่าย และการเปลี่ยนแปลงด้านความหมายจำเป็นจะต้องมีความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์และความรู้ของขนบธรรมเนียมประเพณีด้วย เมื่อพิจารณาตัวอย่างสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้สำนวน แถกจนเกล็ดแห้ง คำว่า แถก ในภาษาไทยถิ่นใต้หมายถึง กระเสือกกระสน, ดื้อรน เมื่อผู้บอกภาษาซึ่งเป็นเจ้าของภาษาเองได้ยินสำนวนนี้จึงตีความได้หลายประการ แต่ยังคงมีความหมายคล้ายคลึงกับความหมายของคำว่า แถก

เป็นที่น่าสังเกตว่าสำนวนบางสำนวนที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย ผู้วิจัยพบว่าผู้บอกภาษาทั้งสองช่วงอายุให้ความหมายที่เหมือนกัน เช่น สำนวนขี่ไก่ไม่ให้หก ขึ้นก้นไม่ให้หล่น ความหมายเดิมหมายถึง ในการทำงานงานควรรู้จักเก็บหอมรอมริบเก็บเล็กผสมน้อย ใช้จ่ายให้เป็น

ประโยชน์ที่สุด ปัจจุบันผู้บอกภาษาทั้งสองช่วงอายุให้สำนวนนี้มีความหมายเลวลงหมายถึง คนขี้เหนียว หรือสำนวน ควายนมชนน ความหมายเดิมหมายถึง คนไม่ใช้ความคิดยอมทำอะไรสำเร็จช้า ปัจจุบันมีความหมายเลวลงหมายถึง คนโง่ยอมทำงานแพ้คนฉลาด, คนโง่ชอบใช้กำลัง, คนโง่ทำดีไม่ได้ดี สังเกตได้ว่าผู้บอกภาษาทั้งสองช่วงอายุให้ความหมายของสำนวนนั้นจากรูปของภาษาเนื่องจากไม่ได้ทราบความหมายที่แท้จริงของสำนวน เพราะเมื่อกล่าวถึงคำว่า ควาย สำหรับคนไทยแล้วหากเปรียบเทียบกับใครกับควายแล้วหมายถึงคนนั้นเป็นคนโง่ เพราะทุกคนจะเข้าใจว่าควายเป็นสัตว์ที่ใช้แรงงานไม่ใช้สมอง การเปลี่ยนแปลงความหมายของผู้บอกภาษาทั้งสองช่วงอายุในลักษณะที่ใกล้เคียงกันแบบนี้ ทำให้สามารถเห็นแนวโน้มว่าความหมายเดิมของสำนวนได้อยู่ในภาวะของการเปลี่ยนแปลงที่น่าเป็นห่วงว่าจะหายไปไหนที่สุด ดังคำกล่าวของ สุวิไล เปรมศรีรัตน์ (2550.) ที่ว่า ปัจจุบันเกิดสภาวะวิกฤตทางภาษาหลายกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาษามอญ ภาษามลายู ภาษาเขมรถิ่นไทย ภาษาคำเมือง ลาวอีสานและปักษ์ใต้ แม้ว่าปัจจุบันยังมีผู้พูดสำเนียงท้องถิ่นแต่คำศัพท์และลักษณะทางไวยากรณ์จำนวนมากเปลี่ยนไปเป็นภาษาไทยมาตรฐาน ส่งผลให้ภาษาเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือสูญหายไปโดยการแทนที่ด้วยภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในกิจกรรมทางราชการระดับชาติและโอกาสที่เป็นทางการทุกประเภท และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญาธรรมโชติ (2543) ที่ได้ศึกษา เรื่องแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นใต้ของคนสองกลุ่มอายุในเขตอำเภอจังหวัดตรังของคนสองกลุ่มคือ กลุ่มอายุน้อย มีช่วงอายุ 20-35 และกลุ่มอายุมากมีช่วงอายุ 50- 65 ปี พบว่า การเปลี่ยนแปลงของการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ของทั้งสองกลุ่มอายุยังคงสูงกว่าอัตราการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐาน แต่อัตราการใช้ศัพท์มาตรฐานในกลุ่มอายุน้อยสูงกว่าในกลุ่มอายุมาก แสดงให้เห็นว่าแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงภาษาเริ่มมีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานแทนที่ศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้มากขึ้นกว่าที่ปรากฏในปัจจุบัน

จากผลการวิจัยที่พบของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 ทำให้ทราบความหมายเดิมของสำนวนไทยถิ่นใต้น้อยลงอันเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการดังนี้

ปัจจัยการศึกษา เนื่องจากปัจจุบันนี้มีการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 ส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา จึงส่งผลให้ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 ซึ่งเป็นวัยรุ่นไม่รู้จักหรือคุ้นเคยกับสำนวนใด เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วจะใช้ภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ซึ่งเป็นภาษาแม่ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกับครู การสื่อสารในกลุ่มเพื่อน หรือแม้แต่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ เช่น สื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือ อินเทอร์เน็ต รวมทั้งการเรียนรู้ภาษาที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น จากสถาบันกวดวิชาต่างๆ ที่มาเปิดสอนในชุมชนที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่นิยมส่งบุตรหลานไปเรียนหลังจากการเลิกเรียนปกติ ซึ่งล้วนใช้ภาษาไทยมาตรฐานในการเรียนการสอนทั้งสิ้น ในเรื่องนี้สุวิไล เปรมศรีรัตน์ (2550.) กล่าวว่า การกำหนดนโยบายทางการศึกษาหรือระบบการศึกษาที่ใช้เฉพาะภาษาราชการเพียงภาษาเดียวเป็นสื่อในการเรียนการสอน ทำให้ภาษาท้องถิ่นหมดความหมายและเยาวชนไม่เห็นประโยชน์ของภาษาท้องถิ่นของตน ปัจจัย

ดังกล่าวส่งผลให้ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 ทราบความหมายเดิมของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ได้น้อยกว่าผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 อย่างเห็นได้ชัดเนื่องจากผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2 ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และ 6 เท่านั้น ผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรา บุญเกื้อ (2553) ที่ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของสำนวนไทยถิ่นอีสานพบว่าผู้บอกภาษาที่ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นทำให้ทราบความหมายเดิมของสำนวนไทยถิ่นอีสานได้น้อยกว่าคนที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และ 6

ปัจจัยการปนภาษา ปัจจุบันอิทธิพลจากภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาไทยกลาง หรือภาษาต่างประเทศเช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น เข้ามามีบทบาทมากโดยเฉพาะจังหวัดที่เป็นเมืองท่องเที่ยวซึ่งสามารถรับอิทธิพลจากภาษาต่างๆ เหล่านี้ได้ง่ายเพื่อใช้เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารจนทำให้เกิดการปนภาษาขึ้น ดังที่ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541: 91-92) ที่กล่าวไว้ว่าการปนภาษาในสังคมไทยเกิดจากภาวะหลายภาษาของสังคม สมาชิกในสังคมมิได้มีความรู้เพียงภาษาเดียว ดังนั้นเมื่อพูดภาษาหนึ่ง อีกภาษาหนึ่งจะเข้าไปโดยไม่รู้ตัว เช่นการพูดไทยปนอังกฤษ เช่นเดียวกับผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 สังเกตว่าบางครั้งจะมีการปนทั้งภาษาไทยถิ่นใต้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาอังกฤษ จากปรากฏการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้คือผู้ใช้ไม่ได้ทราบความหมายที่แท้จริง จึงเกิดการตีความหมายของสำนวนไทยถิ่นใต้นั้นผิดเพี้ยนไปจากเดิมหรือใช้สำนวนไทยมาตรฐานแทนที่ใช้สำนวนไทยถิ่นใต้

ปัจจัยสุดท้ายที่ผู้วิจัยพบว่าอาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสำนวนไทยถิ่นใต้คือ การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมตามกาลเวลา สำนวนเดิมที่บรรพบุรุษคิดค้นไว้นานมาแล้วนั้นจึงไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงบางอย่างในปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่าสิ่งที่ใช้นามาเปรียบเทียบในสำนวนนั้นเป็นสิ่งที่ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 ซึ่งเป็นวัยรุ่นไม่รู้จัก เนื่องจากสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบหรือเหตุการณ์ที่นำมาใช้เปรียบเทียบในสำนวน ปัจจุบันเหตุการณ์นั้นไม่มีให้เห็นแล้วทำให้ผู้บอกภาษาไม่สามารถบอกความหมายที่แท้จริงของสำนวนได้ เช่นสำนวน คนรู้ทำมีเมียแค่บ้าน คนซื้อคร้านมีเมียไกลๆ เดิมหมายถึง คนขยันมักหาคู่ครองได้ง่ายและใกล้บ้านส่วนคนขี้เกียจมักจะได้คู่ครองไกล แต่ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าการแต่งงานของคนส่วนใหญ่แล้วมักจะได้คู่ครองที่ใกล้ๆ เพราะความเจริญต่างๆ มีมาก ตลอดจนการคมนาคมที่สะดวกรวดเร็วทำให้การพบปะติดต่อสื่อสารได้ง่ายขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 ไม่เข้าใจและไม่สามารถบอกความหมายของสำนวนนี้ได้ หรือตัวอย่างสำนวน เดือนหกฝนตกแช่ซัง เดิมหมายถึงการทำงานที่ถูกต้องตามฤดูกาล ถูกต้องตามกาลเวลา แต่ปัจจุบันผู้บอกภาษาช่วงที่ 1 ไม่ทราบความหมายเลยเพราะในปัจจุบันไม่มีการทำนาให้เห็นในหมู่บ้านแล้ว ซึ่งแตกต่างจากสมัยก่อนที่มีการทำนา ชาวนาจึงจะรู้ว่าฝนตกเวลาใด และควรเริ่มปลูกต้นกล้าได้ตอนไหน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสำนวนใดที่ผู้บอกภาษาไม่รู้จักเหตุการณ์หรือสิ่งที่เปรียบเทียบ ก็จะไม่สามารถบอกความหมายที่แท้จริงของสำนวนได้ทำให้สำนวนนั้นสูญหายไปได้ในอนาคต

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบสำนวนที่มีแนวโน้มว่าจะสูญหายไปของผู้บอกภาษาทั้ง 2 ช่วงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 ที่พบว่าเกิดการสูญหายของสำนวนเป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 42.65 เนื่องจากเป็นสำนวนที่ผู้บอกภาษาไม่เคยเห็นและไม่เคยได้ยินมาก่อน นอกจากนี้ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 ส่วนหนึ่งไม่เข้าใจความหมายของคำในสำนวนเช่น คำว่า “เถื่อน” และ “ไถ” ใน สำนวนไปเถื่อนลืมหิ้ว ไปนาลืมหิ้ว โดยคำว่า “เถื่อน” ในภาษาไทยถิ่นใต้หมายถึง ป่า และ ไถ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการทำนา จากปรากฏการณ์ดังกล่าวผู้วิจัยคิดว่าการไม่ทราบความหมายของผู้บอกภาษาในช่วงอายุที่ 1 อาจเป็นการไม่ทราบความหมายในระดับคำ จึงส่งผลให้ไม่สามารถบอกความหมายของสำนวนที่ถูกต้องได้ เป็นไปตามคำกล่าวของสุวิไล เปรมศรีรัตน์ ที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่าปัจจุบันมีการแทนที่คำภาษาไทยถิ่นใต้โดยใช้คำภาษาไทยมาตรฐานทำให้เยาวชนไม่เห็นประโยชน์ของภาษาท้องถิ่นของตน

จึงเป็นที่น่าเป็นห่วงว่าสำนวนที่ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 ไม่ทราบความหมายอาจจะสูญหายไป ซึ่งไม่ใช่เฉพาะสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ที่หายไปแต่ยังรวมไปถึงภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่บรรพบุรุษประดิษฐ์คิดค้นกำลังเปลี่ยนแปลงหรือกำลังจะสูญหายไปด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษารั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาเพียง 1 ตำบล 8 หมู่บ้านเท่านั้น จึงควรมีการศึกษาที่กว้างขึ้นโดยให้ครอบคลุมหลายๆ จังหวัด อำเภอ หมู่บ้าน และควรเพิ่มตัวแปรให้มากกว่านี้เช่นตัวแปรด้านการศึกษาเพื่อนำมาเปรียบให้เห็นว่าแต่ละแห่งมีการเปลี่ยนแปลงความหมายประเภทต่างๆ เหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้เพื่ออนุรักษ์สำนวนภาษาถิ่นใต้ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และเก็บรวบรวมเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อป้องกันการสูญหายของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้

บรรณานุกรม

- กาญจนาศพนธ์. (2522). *สำนวนไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. สำนักพิมพ์รวมสาส์น.
- ขนิษฐา จิตชินะกุล. (2545). *คติชนวิทยา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ไชยสิริ ปราโมช อรุณยา. (2539). *การเปลี่ยนแปลงถ้อยคำและความหมายสำนวนไทย*.
พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จริญญา ธรรมโชโต. (2543, ตุลาคม- 2544, มีนาคม). แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลง
คำศัพท์ในภาษาถิ่นใต้ของคนสองกลุ่มอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง.
วารสารปริชาติ. 13 (2): 37-45.
- จรัลวิไล จุฑาโรจน์. ม.ล. (2552). *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จรรยาลักษณ์ คันธะวงศ์. (2553). *วิเคราะห์การใช้คำของบุคคลสามระดับในอำเภอป่าซาง
จังหวัดลำพูน*. ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยวัฒน์ สีแก้ว (2552). *พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้เทียบภาษาไทยกลาง*. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ พ.ศ. พัฒนา.
- दनัย เมตานนท์(2541). *บ่อเกิดสำนวนไทย เล่ม 3*. กรุงเทพฯ: มิติใหม่.
- น้ำทิพย์ ภิงคารวัฒน์. (2541). *การเปลี่ยนแปลงของภาษา: ภาษาอังกฤษผ่านกาลเวลา*.
กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ. (2527). *สุภาษิตและคำพังเพยไทย*.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
สุทธิสารการพิมพ์.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์. (2550). *เล่าเรื่องเมืองใต้: ภาษา: วรรณกรรม: ความเชื่อ*. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์สถาพรบุ๊คส์.
- ประยูร ทรงศิลป์. (2526). *การเปลี่ยนแปลงของภาษา: คำยืมในภาษาไทย*.ภาควิชา
ภาษาไทย.คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. วิทยาลัยครูธนบุรี.
- ปราณี กุลละวณิชย์; และคนอื่นๆ. (2532). *ภาษาทัศน*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะ
อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2546). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์
- วชิรา บุญเกื้อ.(2553). *การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของสำนวนภาษาไทยถิ่นอีสาน*.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิไลวรรณ ขนิษฐานนท์. (2533). *ภาษาและภาษาศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- (2526). ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ: วัฒนาการภาษาไทยและภาษาอังกฤษ.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬารามราชวิทยาลัย.
- สมนึก พงศ์ไพบูลย์; และคนอื่นๆ. (2503). ของดีปักขีได้. พระนคร: ไชยวัฒน์.
- สุจิน แก้วกลม.(2539). การแปรของการออกเสียงหน่วยเสียงพยัญชนะต้นระเบิดไม่ก้องมี
ลมของผู้พูดภาษาถิ่นพัทลุงที่มีอายุต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย).
สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุริยา รัตนกุล.(2544). อรรถศาสตร์เบื้องต้น. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท
มหาลัยมหิดล.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์. (2550, กันยายน). สถานการณ์ทางภาษาในสังคมไทยกับความ
หลากหลายทางชาติพันธุ์. สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2554, จาก <http://mahidol.ac.th>
- สุทริวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2516). หลักภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ไทยพานิชย์
อริยานุวัตน์ สามารยกุล. (2550).การเปลี่ยนแปลงสำนวนในพจนานุกรมไทย.วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (ภาษาไทย). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2544). ภาษาศาสตร์สังคม.พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2541). ภาษาในสังคมไทย: ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง
และการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัศรา บุญทิพย์. (2535). ภาษาถิ่นใต้.ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก
คณะมนุษยศาสตร์. มหาจุฬารามราชวิทยาลัย. บางเขน.
- อัญชลีกร การัญญมิ. (2540). การเปลี่ยนแปลงการใช้คำในภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัด
นครศรีธรรมราช ตามระดับผู้ใช้ภาษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาไทย)
สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- Makkai, Adam. (1972). *Idiom Structure in English*. Paris: Monton.
- Palmer, F.R. (1981). *Semantics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Trask, R.L. (1994). *Language Change*. Great Britain: T.J. Press

ภาคผนวก
ตารางการให้ความหมายของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 และ 2

ตารางการให้ความหมายสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 และ 2 ในตำบลห้วยยุง

ผู้บอกภาษาหมู่ที่ 1

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของ สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
1) กินข้าวเย็นเป็นพระยา กินข้าวร้อนนอนกับหมา	การประหยัดเป็นการสร้าง อนาคต ใจเย็นสุขุม รอบคอบยอมสบายเมื่อ ภายหลัง	ต้องการให้กินข้าวให้หมด จาน	ให้รู้จักอดออม
2) ซี้ไก่ไม่ให้หก ชีนก ไม่ให้หล่น	ในการทำงานควรรู้จักเก็บ หอมรอบริบเก็บเล็กเก็บ น้อย ใช้องให้เป็น ประโยชน์ที่สุด	ไม่ทราบความหมาย	ซี้เหนียว
3) ซี้คร้านทำการรอกแตก	คนซี้เกียจมักทำงานหัก โหมเกินกำลัง	ไม่ทราบความหมาย	คนซี้เกียจมักโหมงานหนักเกิน กำลัง
4) เข้าป่าอย่าให้หันที่ยิง	การทำงานควรรีบทำก่อน จะสายเกินการ	ไม่ทราบความหมาย	มีความกระตือรือร้นในการ ทำงาน
5) คนยากไม่ให้เป็นนาย แขวง คนเนือยแรงไม่ให้ ตั้งหม้อ คนอ้อร้อไม่ให้ก่อ ไฟ	คนทั้งสามจำพวกนี้ห้าม ทำสิ่งที่กล่าวมาเพราะจะ เกิดผลเสียหายไม่ประสบ ผลสำเร็จ	ไม่ทราบความหมาย	อย่าตั้งความหวังกับบุคคล เหล่านี้

6)คนรู้ทำมีเมียแต่บ้าน คนชี้คร้านมีเมียไปไกลๆ	คนขยันมักได้คู่ครองใกล้ๆ แต่คนขี้เกียจจะได้คู่ครอง ไกลๆเพราะไม่มีใครรู้	ไม่ทราบความหมาย	คนขยันจะได้แต่งงานใกล้บ้าน ส่วนคนขี้เกียจต้องแต่งไกลๆ ไกลๆไม่มีใครยกลูกสาวให้
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของ สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
7)ควายไม่ชนนาน	คนไม่ใช้ความคิยยอมทำ อะไรสำเร็จซ้ำ	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
8)เงินไม่ตายผ้าลายโซ	ตราบไดยังมีคนทำ ไม่ ต้องกลัวว่าจะไม่มีของใช้	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
9)ช่างกลึงฟุ้งช่างชัก ช่างสลักฟุ้งช่างเขียน ช่างรู้ฟุ้งช่างเรียน ช่างติ เดียนไม่ฟุ้งใคร	การทำงานที่ต้องอาศัยซึ่ง กันและกัน ยกเว้นคนที่ ชอบติเดียนเพื่อนไม่ต้อง อาศัยฟุ้งพาใคร	ไม่ทราบความหมาย	คนเราต้องฟุ้งพากันยกเว้นคน ชอบติเดียนคนอื่นไม่ต้อง ฟุ้งพาใคร
10)ชาติลูกท่อน ไม่ย่อน หวาน	เวลาทำอะไรขอให้เขาใช้ ไม่มีความคิดเป็นของ ตัวเอง	ไม่บอกไม่ทำ	ไม่บอกมาทำ
11)ชื่อได้ข้า หน้าได้พี่ เณร	การงานใดก็ตามเหนื่อย เป็นของผู้ทำแต่หน้าไปได้ คนอื่น	ไม่ทราบความหมาย	คนทำเหนื่อยคนไม่ทำกลับได้ หน้า
12)ดีแต่พูด	พูดเก่งแต่ไม่ทำ ทำไม่ เป็น	ไม่ทราบความหมาย	พูดเก่งทำไม่เป็น
13)ดักช้างได้ไร ดักไซ ได้หอย	ทำแต่ไม่ได้ดังหวัง	ทำในสิ่งที่เกินกำลัง ลงทุนมากแต่ได้กำไรน้อย	ลงทุนไปมากแต่ได้กำไรน้อย
14)เดือนหกฝนตกแซ่ซ้ง	ทำตามกาล ถูกต้องตาม กาลเวลา	การเตรียมการล่วงหน้า	ฝนตกต้องตามฤดูกาล
15)ตากข้าวได้ถนบ้าน	ทำงานแบบไม่รู้จักสถานที่ ไม่ประสบความสำเร็จ	ไม่ทราบความหมาย	ทำแล้วไม่ได้ประโยชน์อะไร

16) ตีเมื่อย่าดูหน้า ฟัน พร้าอย่าดูคม	ต้องมีความเด็ดขาดเมื่อ ทำงาน	ความสงสาร	ความสงสาร
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของ สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่ 2
17) ตื่นก่อนไก่ ไก่ก่อน คราด	การทำงานไปตามลำดับ	ความขยัน	ต้องมีความกระตือรือร้น
18) ตื่นแต่ดึก สึกแต่ หนุ่ม	จะทำอะไรให้รีบทำ ถ้า สายเกินไปแล้วจะทำการ ใดไม่สำเร็จ ทำงานอย่า ให้สายเกินการ	รู้จักเวลาในการดำรงชีวิต	รู้เวลาในการทำงาน
19) ตื่นสายให้สร้างสวน พร้าว · ตื่นเช้าให้สร้าง สวนยาง	ประกอบอาชีพให้เข้ากับ อุปนิสัย	อย่าเกียจคร้านต้องตื่นแต่ เช้า ปฏิบัติงานตามความ เหมาะสม	ต้องรู้จักทำมาหากิน
20) แรกจนเกลียดแห้ง	พยายามจนสุด ความสามารถ	ดิ้นรนทุรัง	พยายามจนสุดความสามารถ
21) โถนาดอน สอนคน ใหญ่	สิ่งที่ทำได้ยาก	อย่าสอนคนที่มีความรู้	เป็นเรื่องที่ทำได้ยาก
22) ทำงานเพื่อไข่ ดัดไม้ เพื่อสั่น	ทำงานให้เกินไว้เพื่อเก็บ ไข่ได้ป่วยจะได้นำมาใช้	การกระทำการต่างๆ ย่อม ได้รับผลเสมอ	การรู้จักเก็บหอมรอมริบ ·
23) ทำงานเหมือนหมาเลีย น้ำร้อน	ทำงานไม่เรียบร้อย	ทำงานแบบลวกๆ	ทำงานแบบลวกๆ
24) ทำไม่สอกไม่เคลื่อนไหว	ทำไปอย่างซำๆ ไม่เร่งรีบ ทองไม่รู้ร้อน	ทำงานล่าช้า	ทำงานอยู่กับที่ไม่มีการพัฒนา
25) ทำไหรถามพระเสียมั่ง	ทำอะไรปรึกษาผู้รู้ ผู้ใหญ่ จะไม่เสียหาย	คิดก่อนทำ	การทำงานต้องอาศัยผู้รู้

26)ทุกหนทุกแห่ง	โลกันท์มักลหาย	อย่าทำเกินกำลัง	ทำแต่พอดีอย่าหักโหม
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของ สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่ 2
27)นายรักเหมือนเสือกัด	อย่าไวใจนักมักเป็น อันตราย	ไม่น่าไวใจ	อย่าไววางใจ
28)นอนสูงให้นอนคว่ำ นอนต่ำให้นอนหงาย	ผู้สูงควรมองดูผู้น้อย ผู้น้อยควรพยายามดู ผู้ใหญ่	วิเคราะห์สิ่งต่างๆที่เกิดขึ้น ด้วยปัญญา	การมองการไกล
29)น้ำเต้าลามา ขี้พริ้ว ล้าไป	ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกัน และกัน	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
30)เบี้ยสามบาทอย่าให้ ขาดชายพก	ไม่ให้ประมาณ	อย่าประมาณต้องรู้จัก ระมัดระวัง	ต้องรู้จักประหยัด
31)ไปเถื่อนลี้มพร้าว ไถ นา ลี้มไถ	ไม่เอาใจใส่หน้าที่การงาน	คนไม่ใส่ใจในการทำงาน	ขาดความรอบคอบ
32)ฝนตกมุงหลังคา	แก้เมื่อสายเกินการ	ทำในสิ่งที่กำลังเกิดขึ้น ความหมายย้ายที่	ไม่ทราบความหมาย
33)แพ้นอยาแพ้นโ	หากจะล้มนเล็กกิจการงาน อะไรสักอย่างก็ให้ล้มนเล็ก เพราะได้พยายามเต็มที่ แล้ว ไม่ใช่ล้มนเล็กเพราะ คำวิจารณ์ของคนอื่น	ไม่ทราบความหมาย	หากจะแพ้ให้แพ้เพราะตนเอง ไม่ใช่แพ้เพราะฟังเสียงของคน รอบข้าง
34)มือดีตีนดี กินดี ปาก เอ่ย	ขยันทำงาน ย่อมมีกิน	คนขยัน	คนขยันย่อมมีกิน

35)มือหัดตีन्हด ปากอด ปากเอย	คนซี่เกียจย้อมอดอยาก	คนซี่เกียจ	คนซี่เกียจย้อมอดอยาก
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของ สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
36)ไม่รู้จักใช้น้ำ เป็นข้า ของน้ำ	ไม่รู้จักประหยัดทำให้ ตนเองต้องลำบาก	ไม่รู้จักใช้ของมีค่า	ไม่รู้จักใช้สิ่งของให้เป็น ประโยชน์
37)ยั้งช้างอย่าหมายช้าง	ทำงานใหญ่อย่าหวังจะได้ ตามที่หวัง	ไม่ได้ในสิ่งที่เราหมาย	ทำงานใหญ่อย่าหวังว่าจะ ประสบผลสำเร็จทุกครั้ง
38)ยั้งหยุดยั้งไกล ยั้งไป ยั้งแค	เมื่อมีโอกาสถ้ายั้งรืออยู่ก็ ไร้ประโยชน์	อย่าด่วนตัดสินใจกับสิ่ง ต่างๆ	เป็นคนต้องรู้จักพัฒนาตนเอง
39)เย็บจากมุงทุ่ง	ทำอะไรเกินความสามารถ ของตนเอง	ทำในสิ่งที่เกินกำลัง	ทำอะไรเกินความสามารถของ ตนเอง
40)รักมีให้คำขาย รักฉิบ หายให้เป็นนายประกัน	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน	ต้องรู้จักทำมาหากิน	เลือกงานที่ไม่ทำให้ตนเอง เดือดร้อน
41)รักมีให้สร้างสวนหมาก รักยากให้มีเมียสอง	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน	ต้องรู้จักทำมาหากิน	เลือกงานที่ไม่ทำให้ตนเอง เดือดร้อน
42)รักเมียเสียนาย รัก ควายเสียสวน	จะทำอย่างหนึ่งต้องเสีย อย่างหนึ่ง	ความรักส่งผลกระทบต่อ ความเป็นอยู่	ได้อย่างเสียอย่าง
43)เวลาทำเห็นแต่ฟ้ากับดิน เวลากินสิ้นพระสิ้นสก	เวลาทำงานทำอยู่คนเดียว แต่ ครั้นเวลากินอาหารกลับพร้อม หน้าพร้อมตา	ทำคนเดียวแต่เวลากินมี คนมากินเยอะ	เวลาทำงานเพื่อนน้อยเวลากิน เพื่อเยอะ

44)ส่งหมาไม่พันขั้ว	ทำให้พันตัวไป	ไม่ทราบความหมาย	ทำพอให้ตัวเองอยู่รอด
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของ สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่ 2
45)หวิมแต่พอเกล้า กินเหล้าแต่พอยา	ทำอะไรก็ให้ทำพอเหมาะ พอดี	ทำอะไรก็ตามแต่ พอสมควร	ทำอะไรให้พอเหมาะพอดี
46)ห้าเบี้ยอยู่แค้ สิบเบี้ย อยู่ไกล	การประกอบอาชีพควรอยู่ ในภูมิสำเนาของตัวเองได้ เงินน้อยแต่ได้อยู่ใกล้บ้าน คุ้มกว่า	ต้องรู้จักหาเงินทอง	ของมีค่ามักอยู่ไกล
47)เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง วานแหก	ทำอะไรให้ทำพอสมควร ของตน	ทำอะไรต้องประมาณ ตนเองไม่ทำตามผู้อื่น	อย่าทำอะไรตามผู้อื่น
48)อยากมีอย่าขี้คร้าน อยากทำงานอย่าอนตั้น สาย	การขยันทำงานจะสร้าง ฐานะให้มั่นคง	คนขยัน	คนขยันย่อมมีความ กระตือรือร้น
49)อย่าถุยน้าลายขึ้นหัว	อย่าทำอะไรเกินจริงที่ เป็นไปได้จะเดือดร้อน	ทำแต่สิ่งที่ทำให้ตนเอง เดือดร้อน	ทำแล้วตนเองเดือดร้อน
50)อย่ามัดให้เหลือแบก อย่าทำแสบให้เหลือหาม.	ทำอะไรให้พอดีกับกำลัง ความสามารถของตนเอง	ทำอะไรต้องรู้จักประมาณ ตนเองว่าสามารถทำได้แค่ ไหน	ทำอะไรให้พอดี
51)อย่าหนุกตามเพื่อน	มัวแต่เพลิดเพลินจนทำให้ เสียการงาน	อย่าเชื่อเพื่อนทุกอย่าง	อย่าทำตามเพื่อนในสิ่งที่ไม่ดี

ตารางการให้ความหมายสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 และ 2 ในตำบลห้วยยูง

ผู้บอกภาษาหมู่ที่ 2

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
1) กินข้าวเย็นเป็นพระยา กินข้าวร้อนนอนกับหมา	การประหยัดเป็นการสร้างอนาคต ใจเย็น สุขุมรอบคอบยอมสลายเมื่อภายหลัง	ไม่ทราบความหมาย	ให้กระทำแต่ความดี
2) ขี้ไก่ไม่ให้หก ขี้นกไม่ให้หล่น	ในการทำงานควรรู้จักเก็บหอมรอมริบ เก็บเล็กเก็บน้อย ใช้ของให้เป็นประโยชน์ที่สุด	ขี้เหนียว	คนตระหนี่ขี้เหนียว
3) ขี้คว้านทำการอกแตก	คนขี้เกียจมักทำงานหักโหมเกินกำลัง	การประชด	อย่าทำงานเกินกำลังความสามารถ
4) เข้าป่าอย่าให้ทันที่ยิง	การทำงานควรรีบทำ ก่อนจะสายเกินการ	อย่าผัดวันประกันพรุ่ง	การทำงานควรทำแต่เนิ่นๆอย่าให้เวลาเสียไปโดยไร้ประโยชน์

5)คนยากไม่ให้เป็น นายแขวง คนน้อย แรงไม่ให้งัดหม้อ คนอ้อร้อไม่ให้ก่อกฟ	คนทั้งสามจำพวกนี้ ห้ามทำสิ่งที่กล่าวมา เพราะจะเกิดผล เสียหายไม่ประสพ ผลสำเร็จ	ไม่ทราบความหมาย	ต้องรู้จักเลือกคนให้เหมาะสมกับลักษณะงาน
6)คนรู้ทำมีเมียแค่ บ้าน คนชี้คร้านมี เมียไปไกลๆ	คนขยันมักได้คู่ครอง ไกลๆแต่คนขี้เกียจ จะได้คู่ครองไกลๆ	ไม่ทราบความหมาย	คนขยันย่อมได้รับโอกาสที่ดีกว่า
สำนวนภาษาไทย ถิ่นใต้	ความหมายเดิมของ สำนวนภาษาไทยถิ่น ใต้	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่ 2
7)ควายไม่ชนนาน	คนไม่ใช้ความคิด ย่อมทำอะไรสำเร็จ ช้า	พูดมากทำไม่ได้	คนโง่ชอบใช้กำลัง
8)จีนไม่ตายผ้าลาย ไซ	ตราบไต่ยังมีคนทำ ไม่ต้องกลัวว่าจะไม่มี ของใช้	ไม่ทราบความหมาย	คนจีนเป็นคนขยันควรเอาเยี่ยงอย่าง
9)ช่างกลึงฟุ้งช่าง ชัก ช่างสลักฟุ้ง ช่างเขียน ช่างรู้ฟุ้ง ช่างเรียน ช่างดี เตียนไม่ฟุ้งใคร	การทำงานที่ต้อง อาศัยซึ่งกันและกัน ยกเว้นคนที่ชอบดี เตียนเพื่อนไม่ต้อง อาศัยพึ่งพาใคร	การพึ่งพาอาศัยกัน	สังคมจะอยู่รอดต้องพึ่งพากัน ยกเว้นคนดี เตียนมักไม่พึ่งพาใคร
10)ชาติลูกท่อน ไม่ย่อนหวาน	เวลาทำอะไรขอให้ เขาใช้ไม่มีความคิด เป็นของตัวเอง	ไม่ทราบความหมาย	คนที่มีชาติตระกูลดี
11)ชื่อได้ข้า หน้า ได้พีณเร	การงานใดก็ตาม เหนื่อยเป็นของผู้ทำ แต่หน้าไปได้คนอื่น	ทำอะไรอย่าหวังสิ่ง ตอบแทน	คนทำงานสู้คนประจบสอพลอไม่ได้

12) ดีแต่พูด	พูดเก่งแต่ไม่ทำ ทำไม่เป็น	อวดเก่ง	พูดมากกว่าทำ
13) ดักขังได้ไร ดักไซ้ได้หอย	ทำแต่ไม่ได้ดังหวัง	ทำในสิ่งที่เกินกำลัง ลงทุนมากแต่ได้กำไร น้อย	ได้ไม่คุ้มกับที่ลงทุน
14) เดือนหกฝนตก แซ่ซ้ง	ทำตามกาล ถูกต้อง ตามกาลเวลา	ไม่ทราบความหมาย	ธรรมชาติของดินฟ้าอากาศ
15) ตากข้าวได้ถุน บ้าน	ทำงานแบบไม่รู้จัก สถานที่ ไม่ประสบ ความสำเร็จ	ไม่ทราบความหมาย	คนขาดความเฉลียวฉลาด
สำนวนภาษาไทย ถิ่นใต้	ความหมายเดิมของ สำนวนภาษาไทยถิ่น ใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
16) ดีเมียอย่าดูหน้า พื้นพร้าอย่าดูคม	ต้องมีความเด็ดขาด เมื่อทำงาน	ทำอะไรไม่คิด	การทำสิ่งใดควรวิเคราะห์ให้ดี
17) ดื่นก่อนไก่ ไก่ ก่อนคราด	การทำงานไป ตามลำดับ	ไม่ทราบความหมาย	ขยันรู้จักวิเคราะห์และวางแผนการทำงาน อย่างรอบคอบ
18) ดื่นแต่ดีก็ สึก แต่หนุ่ม	จำทำอะไรให้รีบทำ ถ้าสายเกินไปแล้วจะ ทำการใดไม่สำเร็จ ทำงานอย่าให้สาย เกินการ	ไม่ทราบความหมาย	อย่าปล่อยให้เวลาสูญไปโดยไร้ประโยชน์
19) ดื่นสายให้สร้าง สวนพรวัว ดื่นเข้า ให้สร้างสวนยาง	ประกอบอาชีพให้เข้า กับอุปนิสัย	อย่าเกียจคร้านต้องดื่น แต่เข้าปฏิบัติงานตาม ความเหมาะสม	ทำงานให้เหมาะกับอุปนิสัยของตนเอง

20) แถงจนเกล็ด แห่ง	พยายามจนสุด ความสามารถ	การดีนรณ	พยายามจนสุดความสามารถ
21) โถนาตอน สอนคนใหญ่	สิ่งทำได้ยาก	ไม่ทราบความหมาย	คนฉลาดและหลักแหลม
22) ทำงานเพื่อใช้ ตัดไม้เพื่อสีน	ทำงานให้เกินไว้เพื่อ เจ็บไข้ได้ป่วยจะได้ นำมาใช้	ทำอะไรไว้เพื่อวัน ข้างหน้า	ขยันเก็บไว้เพื่ออนาคตที่ดี
23) ทำงานเหมือน หมาเลียน้ำร้อน	ทำงานไม่เรียบร้อย	ทำอะไรก็ไม่ประสบ ความสำเร็จ	ทำงานรีบร้อนจนเกิดความเสียหาย.
24) ทำไม่สอกไม่ เคลื่อน	ทำไปอย่างช้าๆ ไม่ เร่งรีบ ท่องไม่รู้ร้อน	ทำอะไรไม่ก้าวหน้า	ไม่มีความก้าวหน้า
สำนวนภาษาไทย ถิ่นใต้	ความหมายเดิมของ สำนวนภาษาไทยถิ่น ใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
25) ทำไหรถมพระ เสียมั่ง	ทำอะไรปรึกษาผู้รู้ ผู้ใหญ่จะไม่เสียหาย	เชื่อคนรอบข้างบ้าง	ใช้ความคิดก่อนลงมือทำ
26) ทุกหนักมักจม	โลภหนักมักลาภหาย	ไม่ทราบความหมาย	อย่าทำงานเกินกำลังความสามารถของตนเอง
27) นายรักเหมือน เสือกอด	อย่าไว้ใจนักมักเป็น อันตราย	สิ่งน่ากลัว	อย่าไว้วางใจ
28) นอนสูงให้นอน คว่ำ นอนต่ำให้ นอนหงาย	ผู้อยู่สูงควรมองดู ผู้น้อย ผู้น้อยควร พยายามดูผู้ใหญ่	วิเคราะห์สิ่งต่างๆที่ เกิดขึ้นด้วยปัญญา	อย่าหลงลืมตัว

29) น้ำเต้าลามา ชี้พรัล่ำไป	ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่ง กันและกัน	ทำอะไรให้พอผ่านๆ ไป	รู้จักแบ่งปันเอื้อเฟื้อผู้อื่น
30) เบี้ยสามบาท อย่าให้ขาดชายพก	ไม่ให้ประมาณ	เก็บบอดออมไว้เผื่อวัน ข้างหน้า	การเก็บบอดออมไว้ใช้ยามจำเป็น
31) ไปเถื่อนลีม พรั ไปนา ลีมไถ	ไม่เอาใจใส่หน้าที่ การงาน	คนขี้ลีม	ไม่รู้จักวางแผนในการทำงาน
32) ฝนตกมุง หลังคา	แก้เมื่อสายเกินการ	ทำอะไรให้คิดก่อนทำ	ขาดการวางแผน
33) แพ้ชนอย่าแพ้ โ	หากจะลีมเล็กกิจการ งานอะไรสักอย่างก็ ให้ลีมเล็กเพราะได้ พยายามเต็มที่แล้ว ไม่ใช่ลีมเล็กเพราะคำ วิจารณ์ของคนอื่น	อย่ายอมแพ้ทั้งที่ยังไม่ มีการแข่งขัน	ชีวิตต้องมีการต่อสู้, สู้เพื่อชัยชนะ
สำนวนภาษาไทย ถิ่นใต้	ความหมายเดิมของ สำนวนภาษาไทยถิ่น ใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
34) มือดีดินดี กินดี ปากเอย	ขยันทำงาน ย่อมมี กิน	ไม่ทราบความหมาย	คนขยันย่อมร่ำรวย
35) มือหัดดินหัด ปากอดปากเอย	คนขี้เกียจย่อมอด อยาก	ไม่ทราบความหมาย	คนขี้เกียจย่อมยากจน
36) ไม่รู้จักใช้น้ำ เป็นข้าของน้ำ	ไม่รู้จักประหยัดทำ ให้ตนเองต้องลำบาก	ทำอะไรไม่ประหยัด	ไม่ทราบความหมาย

37) ยิ่งช้างอย่า หมายช้าง	ทำงานใหญ่อย่าหวัง จะได้ตามที่หวัง	ไม่สมความปรารถนา	การทำงานแบบไม่มีเป้าหมาย
38) ยิ่งหยุดยิ่งไกล ยิ่งไปยิ่งแค	เมื่อมีโอกาสถ้ายัง รีรออยู่ก็ไร้ประโยชน์	ความพยายามให้ ผลสำเร็จ	ต้องมีความขยันหมั่นเพียร
39) เย็บจากมุงทุ่ง	ทำอะไรเกิน ความสามารถของ ตนเอง	ทำอะไรต้องคิดการ ไกล	การใช้จ่ายเงินแบบสุรุ่ยสุร่ายไม่เก็บออม
40) รักมิให้คำขาย รักจิบหายให้เป็น นายประกัน	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่ สร้างความเดือดร้อน แก่ตน	ไม่ทราบความหมาย	ทำสิ่งใดควรมีการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ
41) รักมิให้สร้าง สวนหมาก รัก ยากให้มีเมียสอง	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่ สร้างความเดือดร้อน แก่ตน	ไม่ทราบความหมาย	ให้ขยันทำงานและรักครอบครัว
สำนวนภาษาไทย ถิ่นใต้	ความหมายเดิมของ สำนวนภาษาไทยถิ่น ใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
42) รักเมียเสียขาย รักควายเสียสวน	จะทำอย่างหนึ่งต้อง เสียอย่างหนึ่ง	รักอะไรให้มีความพอดี	ให้รู้จักเป็นคนมีเหตุผล
43) เวลาทำเห็นแต่ ฟ้ากับดิน เวลา กินสิ้นพระสิ้นสก	เวลาทำงานทำอยู่คน เดียว แต่ครั้นเวลา กินอาหารกลับพร้อม หน้าพร้อมตา	กินจนลืมหิว	ไม่ทราบความหมาย
44) สงหมาไม่พัน ช้าง	ทำให้พันตัวไป	ไม่ทราบความหมาย	ทำให้พันตัวไป

45)หิวผมแต่พอ เกล้า กินเหล้า แต่พอยา	ทำอะไรก็ให้ทำ พอเหมาะพอดี	ทำอะไรทำแต่พอดี	ทำสิ่งใดอย่าให้เกินกำลังความสามารถของ ตนเอง
46)ห้าเบี้ยอยู่แค่ สิบเบี้ยอยู่ไกล	การประกอบอาชีพ ควรอยู่ในภูมิภานา ของตัวเองได้เงิน น้อยแต่ได้อยู่ใกล้ บ้านคุ้มกว่า	ทำอะไรให้รู้จักความ พอดี	ทำสิ่งที่เห็นว่าทำได้ก่อน
47)เห็นช้างขี่ ชี ตามช้าง วาน แหก	ทำอะไรให้ทำพอสม ฐานะของตน	เห็นใครทำอะไรทำ ตามด้วย	อย่าทำอะไรเกินตัว
48)อยากมีอย่าขี่ ควาน อยาก ทำงานอย่านอนดิน สาย	การขยันทำงานจะ สร้างฐานะให้มั่นคง	ความขยันทำให้ ประสบความสำเร็จ	ให้รู้จักขยันเวลาทำงาน
49)อย่าถุยน้ำลาย ขึ้นหวัน	อย่าทำอะไรเกินจริง ที่เป็นไปไม่ได้จะ เดือดร้อน	ทำอะไรให้คิดก่อนทำ	อย่าทำอะไรที่เกิดโทษกับตัวเอง
50)อย่ามัดให้เหลือ แบก อย่าทำ แสบให้เหลือหาม	ทำอะไรให้พอดีกับ กำลังความสามารถ ของตนเอง	ทำอะไรให้มีความพอดี	อย่าทำอะไรเกินความสามารถของตนเอง
สำนวนภาษาไทย ถิ่นใต้	ความหมายเดิมของ สำนวนภาษาไทยถิ่น ใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่2
51)อย่าหนักตาม เพื่อน	มัวแต่เพลินเพลินจน ทำให้เสียการงาน	อย่าทำตามเพื่อน	ทำงานตามความสามารถของตนเองไม่ตาม ผู้อื่น

ตารางการให้ความหมายสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 และ 2 ในตำบลห้วยบุง

ผู้บอกภาษาหมู่ที่ 3

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
1)กินข้าวเย็นเป็นพระยา กินข้าวร้อนนอนกับหมา	การประหยัดเป็นการสร้างอนาคต ใจเย็นสุขุม รอบคอบยอมสลายเมื่อภายหลัง	ไม่ทราบความหมาย	ให้รู้จักใจเย็น ใจร้อนจะทำให้เสียการเสียนงาน
2)ชีโกไม่ให้หก ชีนกไม่ให้หล่น	ในการทำงานควรรู้จักเก็บหอมรอมริบเก็บเล็กเก็บน้อย ใช้จ่ายของให้เป็นประโยชน์ที่สุด	ไม่ทราบความหมาย	คนตระหนี่ถี่เหนียว
3)ชีครั้นทำการออกแตก	คนขี้เกียจมักทำงานหักโหมเกินกำลัง	ทำงานเกินกำลัง	ไม่ทราบความหมาย
4) เข้าป่าอย่าให้ทันเที่ยง	การทำงานควรรีบทำก่อนจะสายเกินการ	ทำอะไรให้รีบทำ	ทำให้ทันเวลา
5)คนยากไม่ให้เป็นนาย แขวง คนน้อยแรงไม่ให้ตั้ง หม้อ คนอ้อร้อไม่ให้ก่อไฟ	คนทั้งสามจำพวกนี้ห้ามทำสิ่งที่กล่าวมาเพราะจะเกิดผลเสียหายไม่ประสบผลสำเร็จ	ไม่ทราบความหมาย	ต้องรู้จักเลือกคนให้เหมาะสมกับลักษณะงาน
6)คนรู้ทำมีเมียแค่บ้าน คนขี้คร้านมีเมียไปไกลๆ	คนขยันมักได้คู่ครองใกล้ๆ แต่คนขี้เกียจจะได้คู่ครองไกลๆ	อวดรวย	คนขยันมักได้คู่ครองใกล้ๆ แต่คนขี้เกียจจะได้คู่ครองไกลๆ
7)ควายไม่ชนนาน	คนไม่ใช้ความคิดยอมทำอะไรสำเร็จช้า	ไม่ทราบความหมาย	ไม่มีความอดทน

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่1	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่2
8)จิ้นไม่ตายผ้าลายโซ	ตราบไดยังมีคนทำ ไม่ต้องกลัวว่าจะไม่มีของใช้	ไม่ทราบความหมาย	ตราบไดยังมีคนทำ ไม่ต้องกลัวว่าจะไม่มีของใช้
9)ช่างกลึงฟุ้งช่างชัก ช่างสลักฟุ้งช่างเขียน ช่างรู้ฟุ้งช่างเรียน ช่างติเตียนไม่ฟังใคร	การทำงานที่ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ยกเว้นคนที่ชอบติเตียนเพื่อนไม่ต้องอาศัยพึ่งพาใคร	การพึ่งพาอาศัยกัน	การทำงานที่ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ยกเว้นคนที่ชอบติเตียนเพื่อนไม่ต้องอาศัยพึ่งพาใคร
10)ชาตูลูกท่อน ไม่ยอหน้าหวาน	เวลาทำอะไรขอให้เขาใช้ไม่มีความคิดเป็นของตัวเอง	ไม่ทราบความหมาย	ไม่เจ็บไม่จำ
11)ชื่อได้ข้า หน้าได้พีเณร	การงานใดก็ตามเหนื่อยเป็นของผู้ทำแต่หน้าไปเป็นคนอื่น	ไม่ทราบความหมาย	เสนอหน้า ออกหน้ารับเสียเอง
12)ดีแต่พูด	พูดเก่งแต่ไม่ทำ ทำไม่เป็น	อวดเก่ง	ไม่ทำอะไร
13)ดักข้างใดไร ดักไซได้หอย	ทำแต่ไม่ได้ดังหวัง	ลงทุนมากแต่ได้กำไรน้อย	ทำแต่ไม่ได้ดังหวัง
14)เดือนหกฝนตกแช่ซัง	ทำตามกาล ถูกต้องตามกาลเวลา	ไม่ทราบความหมาย	ผิดกาลเวลา
15)ตากข้าวได้ถุนบ้าน	ทำงานแบบไม่รู้จักสถานที่ ไม่ประสบความสำเร็จ	คนโง่ ความหมายเสื่อมลง	ทำในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ ทำงานแบบไม่รู้จักสถานที่ ไม่ประสบความสำเร็จ
16)ดีเมื่อย่าดูหน้า พันพร้อย่าดูคม	ต้องมีความเด็ดขาดเมื่อทำงาน	ไม่ทราบความหมาย	ให้รู้จักตั้งแต่เข้ามิด

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่1	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่2
17)ตื่นก่อนไก่ ไถก่อนคราด	การทำงานไปตามลำดับ	ทำงานแบบรีบเร่ง	ขยันรู้จักวิเคราะห์และวางแผนการทำงานอย่างรอบคอบ
18)ตื่นแต่ตึก สึกแต่หนุ่ม	จำทำอะไรให้รีบทำ ถ้าสายเกินไปแล้วจะทำการใดไม่สำเร็จ ทำงานอย่าให้สายเกินการ	ไม่ทราบความหมาย	ทำงานให้เหมาะสมกับวัยและเวลา
19)ตื่นสายให้สร้างสวนพร้าว ตื่นเช้าให้สร้างสวนยาง	ประกอบอาชีพให้เข้ากับอุปนิสัย	อย่าเกียจคร้าน	ทำงานให้เหมาะสมกับอุปนิสัยของตนเอง
20)แตกจนเกล็ดแห้ง	พยายามจนสุดความสามารถ	ไม่หยุดนิ่ง	พยายามจนสุดความสามารถ
21)ไถนาดอน สอนคนใหญ่	สิ่งที่ทำได้ยาก	ไม่ทราบความหมาย	สิ่งที่ทำได้ยาก ทำในสิ่งที่เป็นไปได้
22)ทำงานเพื่อใช้ ดัดไม้เพื่อสืน	ทำงานให้เกินไว้เพื่อเก็บใช้ได้ป่วยจะได้นำมาใช้	ไม่ทราบความหมาย	ให้รู้จักวางแผนในการดำเนินชีวิต
23)ทำงานเหมือนหมาเลียน้ำร้อน	ทำงานไม่เรียบร้อย	ทำงานโดยขาดการพิจารณาไตร่ตรอง	ทำงานไม่เรียบร้อย
24)ทำไม่สอกไม่เคลื่อนไหว	ทำไปอย่างช้าๆ ไม่เร่งรีบ ท่องไม่รู้ร้อน	ไม่ทราบความหมาย	ไม่มีความก้าวหน้า
25)ทำไทรถามพระเสียมั่ง	ทำอะไรปรึกษาผู้รู้ ผู้ใหญ่ จะไม่เสียหาย	ทำอะไรให้ถามผู้ใหญ่ก่อน	ให้รู้จักปรึกษาผู้มีความรู้ จะได้ไม่เกิดความเสียหาย

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่1	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่2
26)ทุกหนกั้มักจม	โลภนักมักลาภหาย	อย่าทำอะไรเกินตัว	อย่าทำอะไรเกินตัว
27)นายรักเหมือนเสือทอด	อย่าไวใจนักมักเป็นอันตราย	สิ่งน่ากลัว	อย่าไววางใจ
28)นอนสูงให้นอนคว่ำ นอนต่ำให้นอนหงาย	ผู้อยู่สูงควรมองดูผู้น้อย ผู้น้อยควรพยายามดูผู้ใหญ่	ไม่ทราบความหมาย	ให้รู้จักระมัดระวังตัว ความหมายใหม่
29)น้ำเต้าล่ำมา ขี้พริ้วล่ำไป	ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน	ไม่เข้ากัน	ชอบทำตามผู้อื่น
30)เบี้ยสามบาทอย่าให้ ขาดชายพก	ไม่ให้ประมาณ	ต้องรู้จักเก็บเงิน และมีเงินเก็บไว้บ้าง	อย่าประมาณ
31) ไปเถื่อนลืมหื้ม ไปนา ลืมหื้ม	ไม่เอาใจใส่หน้าที่การงาน	คนขี้ลืมหื้ม	มีสติในการดำเนินชีวิต อย่าประมาณ
32)ฝนตกมุงหลังคา	แก้เมื่อสายเกินการ	ทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับ กาลเวลา	ทุกอย่างมาลงที่เรา
33)แพ้นอย่ำแพ้ไห	หากจะลืมหื้มเลิกกิจการงาน อะไรสักอย่างก็ให้ลืมหื้มเลิก เพราะได้พยายามเต็มที่ แล้ว ไม่ใช่ลืมหื้มเลิกเพราะคำ วิจารณ์ของคนอื่น	แพ้นแล้วอย่าพาล	หากจะลืมหื้มเลิกกิจการงาน อะไรสักอย่างก็ให้ลืมหื้มเลิก เพราะได้พยายามเต็มที่ แล้ว ไม่ใช่ลืมหื้มเลิกเพราะ คำวิจารณ์ของคนอื่น

34)มือดีตีนดี กินดี ปาก เอ่ย	ขยันทำงาน ย่อมมีกิน	ไม่ชอบบงมืองอเท้า	คนขยันย่อมร่ำรวยและกิน ดีอยู่ดี
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่2
35)มือหัดตีนหัด ปากอด ปากเอ่ย	คนขี้เกียจย่อมอดอยาก	ชอบบงมืองอเท้า	คนขี้เกียจย่อมอดตาย
36)ไม่รู้จักใช้น้ำ เป็นข้า ของน้ำ	ไม่รู้จักประหยัดทำให้ ตนเองต้องลำบาก	ไม่ทราบความหมาย	ให้รู้จักคุณค่าของสิ่งของ
37)ยิ่งช้างอย่าหมายช้าง	ทำงานใหญ่อย่าหวังจะได้ ตามที่หวัง	ไม่ทราบความหมาย	ทำอะไรอย่าหวังผลมาก เกินไป
38)ยิ่งหยุดยิ่งไกล ยิ่งไป ยิ่งแค	เมื่อมีโอกาสถ้ายังรีรออยู่ก็ ไร้ประโยชน์	อย่าหยุดคิดหยุดทำ	ทำสิ่งใดก็ขอให้ทำให้เต็มที่ ทำให้ถึงที่สุด
39)เย็บจากมุงทุ่ง	ทำอะไรเกินความสามารถ ของตนเอง	ทำอะไรเกินความสามารถ ของตนเอง	ทำในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์
40)รักมีให้คำขาย รักจับ หายให้เป็นนายประกัน	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน	ไม่ทราบความหมาย	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน
41)รักมีให้สร้างสวนหมาก รักยากให้มีเมียสอง	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน	ไม่ทราบความหมาย	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน
42)รักเมียเสียนาย รัก ควายเสียสวน	จะทำอย่างหนึ่งต้องเสีย อย่างหนึ่ง	เสียของรัก	รักมากทำให้เสียการงาน

43) เวลาทำเห็นแต่ฟ้ากับ ดิน เวลากินสิ้นพระสิ้นสก	เวลาทำงานทำอยู่คนเดียว แต่ครั้งเวลากินอาหารกลับ พร้อมหน้าพร้อมตา	ทำคนเดียวกินหลายคน	เพื่อนกินหาง่ายแต่เพื่อน ช่วยทำงานและเพื่อนตาย นั้นหายาก
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่1	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่2
44) สงหมาไม่พันซ้ง	ทำให้พันตัวไป	ไม่ทราบความหมาย	ทำให้พันตัวไป
45) หวีผมแต่พอเกล้า กินเหล้าแต่พอยา	ทำอะไรก็ให้ทำพอเหมาะ พอดี	ทำอะไรทำแต่พอดี	ทำอะไรทำแต่พอเหมาะ พอดี
46) ห้าเบี้ยอยู่แค่ สิบเบี้ย อยู่ไกล	การประกอบอาชีพควรอยู่ ในภูมิสำเนาของตัวเองได้ เงินน้อยแต่ได้อยู่ใกล้บ้าน คุ้มกว่า	ของมีค่ามักอยู่ไกล	ทำสิ่งที่เห็นว่าทำได้ก่อน
47) เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง วานแหก	ทำอะไรให้ทำพอสมควร ของตน	อย่าทำตามผู้อื่น	กระทำตามผู้มีฐานะร่ำรวย จะส่งผลให้ตนเอง เดือดร้อน
48) อยากมือยาขี้คร้าน อยากทำงานอย่างนอนตื่น สาย	การขยันทำงานจะสร้าง ฐานะให้มั่นคง	ไม่ทราบความหมาย	ให้รู้จักขยันเวลาทำงาน
49) อย่าถุยน้าลายขึ้นหัว	อย่าทำอะไรเกินจริงที่ เป็นไปได้จะเดือดร้อน	ทำอะไรก็ได้สิ่งนั้นตอบ แทน	คิดร้ายผู้ที่อยู่สูงกว่าอาจ เกิดผลร้ายได้
50) อย่ามัดให้เหลือแบก อย่าทำแสบให้เหลือหาม	ทำอะไรให้พอดีกับกำลัง ความสามารถของตนเอง	ทำอะไรให้พอดีกับ ความสามารถของตนเอง	อย่าทำอะไรเกิน ความสามารถของตนเอง ทำแต่พอเหมาะพอดี
51) อย่าหนุกตามเพื่อน	มัวแต่เพลิดเพลินจนทำให้ เสียการงาน	อย่าทำตามเพื่อน	ให้เป็นตัวของตัวเอง

ตารางการให้ความหมายสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 และ 2 ในตำบลห้วยยุง

ผู้บอกภาษาหมู่ที่ 4

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
1)กินข้าวเย็นเป็นพระยา กินข้าวร้อนนอนกับหมา	การประหยัดเป็นการสร้างอนาคต ใจเย็นสุขุม รอบคอบยอมสลายเมื่อภายหลัง	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
2)ชี้ไก่ไม่ให้หก ชื่นกไม่ให้หล่น	ในการทำงานควรรู้จักเก็บหอมรอมริบเก็บเล็กเก็บน้อย ใช้จ่ายให้เป็นประโยชน์ที่สุด	ไม่ทราบความหมาย	ชี้เหนียว
3)ชี้ครั้นทำการออกแตก	คนชี้เกียจมักทำงานหักโหมเกินกำลัง	คนชี้เกียจมักทำงานออกมาไม่ดี	คนชี้เกียจมักทำงานหักโหมเกินกำลัง
4) เข้าป่าอย่าให้ทันเที่ยง	การทำงานควรรีบทำก่อนจะสายเกินการ	การทำงานควรเริ่มตั้งแต่ตอนเช้า หากสายงานอาจออกมาไม่ดี	การทำงานควรรีบทำก่อนจะสายเกินการ
5)คนยากไม่ให้เป็นนาย แขวง คนน้อยแรงไม่ให้ตั้ง หม้อ คนอ้อร้อไม่ให้ก่อไฟ	คนทั้งสามจำพวกนี้ห้ามทำสิ่งที่กล่าวมาเพราะจะเกิดผลเสียหายไม่ประสบผลสำเร็จ	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย

6)คนรู้ทำมีเมียแค่บ้าน คนขี้คร้านมีเมียไปไกลๆ	คนขยันมักได้คู่ครองใกล้ๆ แต่คนขี้เกียจจะได้คู่ครอง ไกลๆ	คนขยันใครๆก็อยากแต่ง ด้วยคนขี้เกียจใครก็ไม่ อยากแต่งต้องไปหาไกลๆ	คนขยันใครๆก็อยากแต่ง ด้วยคนขี้เกียจใครก็ไม่ อยากแต่งต้องไปหาไกลๆ
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่1	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่ 2
7)ควายไม่ชนนาน	คนไม่ใช้ความคดีย่อมทำ อะไรสำเร็จช้า	คนโง่ยอมทำงานแพ้คน ฉลาด	คนที่ชอบทำตามคำยุยง ของผู้อื่น
8)จีนไม่ตายผ้าลายโ	ตราบไต่ยังมีคนทำ ไม่ต้อง กลัวว่าจะไม่มีของใช้	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
9)ช่างกลึงฟุ้งช่างชัก ช่าง สลักฟุ้งช่างเขียน ช่างรู้ฟุ้ง ช่างเรียน ช่างติเตียนไม่ ฟุ้งใคร	การทำงานที่ต้องอาศัยซึ่ง กันและกัน ยกเว้นคนที่ ชอบติเตียนผู้อื่นไม่ต้อง อาศัยพึ่งพาใคร	คนมีความสามารถยอม พึ่งพากันได้ ยกเว้นคนที่ ชอบติเตียนผู้อื่น	การทำงานที่ต้องอาศัยซึ่ง กันและกัน ยกเว้นคนที่ ชอบติเตียนผู้อื่นไม่ต้อง อาศัยพึ่งพาใคร
10)ชาติลูกท่อน ไม่ย่อน หวาน	เวลาทำอะไรรอให้เขาใช้ไม่ มีความคิดเป็นของตัวเอง	ชาติกำเนิดไม่ดีทำอย่างไรก็ ไม่ได้ดี	เวลาทำอะไรรอให้เขาใช้ไม่ มีความคิดเป็นของตัวเอง
11)ชื่อได้ช้า หน้าได้พี เณร	การงานใดก็ตามเหนื่อย เป็นของผู้ทำแต่หน้าไปได้ คนอื่น	คนทำเหนื่อย แต่คนได้ หน้ากลับเป็นคนอื่น	การงานใดก็ตามเหนื่อย เป็นของผู้ทำแต่หน้าไปได้ คนอื่น
12)ดีแต่พูด	พูดเก่งแต่ไม่ทำ ทำไม่เป็น	พูดเก่งทำไม่เป็น	พูดเก่งทำไม่เป็น
13)ดักข้างใดไร ดักไซ้ได้ หอย	ทำแต่ไม่ได้ดังหวัง	ทำงานอย่างหนึ่งกลับได้ผล อีกอย่างหนึ่งมาแทน	การทำงานได้ผลไม่คุ้มกับ เวลาที่เสียไป
14)เดือนหกฝนตกแซ่ซ้ง	ทำตามกาล ถูกต้องตาม กาลเวลา	ไม่ทราบความหมาย	ทำงานให้ถูกต้องตาม ฤดูกาล

15)ตากข้าวได้ถนุบ้าน	ทำงานแบบไม่รู้จักสถานที่ ไม่ประสบความสำเร็จ	ทำงานอะไรก็ไม่สำเร็จ เพราะมัวรักสบาย	ขี้เกียจ
16)ตีเมื่อย่าดูหน้า พัน พริบย่าดูคม	ต้องมีความเด็ดขาดเมื่อ ทำงาน	ไม่ทราบความหมาย	ต้องมีความเด็ดขาดเมื่อ ทำงาน
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่ 2
17)ตื่นก่อนไก่ ไก่ก่อน คราด	การทำงานไปตามลำดับ	คนขยันงานมักเสร็จตาม เวลา	การเริ่มต้นทำงานเร็วงานก็ ย่อมเสร็จเร็ว
18) ตื่นแต่ตีกสีกแต่หนุ่ม	จำทำอะไรให้รีบทำ ถ้าสาย เกินไปแล้วจะทำการใดไม่ สำเร็จ ทำงานอย่าให้สาย เกินการ	ไม่ทราบความหมาย	การเริ่มต้นการทำงาน
19)ตื่นสายให้สร้างสวน พริบ ตื่นเช้าให้สร้างสวน ยาง	ประกอบอาชีพให้เข้ากับ อุปนิสัย	ไม่ทราบความหมาย	ประกอบอาชีพให้เข้ากับ อุปนิสัย
20)แถมจนเกล็ดแห้ง	พยายามจนสุด ความสามารถ	พยายามแต่ไม่ประสบ ผลสำเร็จ	คนโง่
21)ไถนาดอน สอนคน ใหญ่	สิ่งที่ทำได้ยาก	งานที่ทำยากมาก	สิ่งที่ทำได้ยาก
22)ทำงานเผื่อไข่ ตัดไม้ เผื่อสิ้น	ทำงานให้เกินไว้เผื่อเจ็บไข่ ได้ป่วยจะได้เข้ามาใช้	เวลาทำงานควรทำเผื่อไว้ ยามไม่สบายจะได้ไม่ เดือดร้อน	ทำงานให้เกินไว้เผื่อเจ็บไข่ ได้ป่วยจะได้เข้ามาใช้
23)ทำงานเหมือนหมาเลีย น้ำร้อน	ทำงานไม่เรียบร้อย	ทำงานให้พ้นไปวันๆ	ทำงานไม่เรียบร้อย

24)ทำไม่สอกไม่เคลื่อนไหว	ทำไปอย่างซำๆ ไม่เร่งรีบ ทองไม่รู้ร้อน	ไม่ทำงานตามลำดับ ความสำคัญ	ทำงานไม่มีความก้าวหน้า ทำงานอยู่กับที่
25)ทำไหรถามพระเสียมั่ง	ทำอะไรปรึกษาผู้รู้ ผู้ใหญ่ จะไม่เสียหาย	ทำอะไรควรปรึกษาผู้รู้	ทำอะไรควรปรึกษาผู้รู้
26)ทุกหนก้มักจม	โลภนักก้มักลาภหาย	ทำอะไรเกินตัวมักมีแต่ ความทุกข์	การหักโหมงานหนักเกิน กำลังของตัวเอง
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
27)นายรักเหมือนเสือทอด	อย่าไว้ใจนักมักเป็น อันตราย	เป็นความรักที่น่ากลัว	อย่าไว้ใจนักมักเป็น อันตราย
28)นอนสูงให้นอนคว่ำ นอนต่ำให้นอนหงาย	ผู้อยู่สูงควรมองดูผู้น้อย ผู้น้อยควรพยายามดูผู้ใหญ่	ไม่ลบหลู่ผู้ที่อยู่สูง, ความ กตัญญูรู้คุณ	ความกตัญญูรู้คุณ
29)น้ำเต้าล่ำมา ขี้พริ้วล่ำ ไป	ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกัน และกัน .	ควรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งกันและกัน	ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกัน และกัน
30)เบี่ยสามบาทอย่าให้ขาด ชายพก	ไม่ให้ประมาท	ต้องมีเงินเก็บไว้ใช้ยาม จำเป็น	ต้องมีเงินเก็บไว้ใช้ยาม จำเป็น
31) ไปเถื่อนลืมพำ ไปนา ลืมไถ	ไม่เอาใจใส่หน้าที่การงาน	ทำงานอะไรไม่ควรลืมวัสดุ เกี่ยวกับงานนั้น	คนขี้เกียจไม่รู้หน้าที่ของ ตนเอง
32)ฝนตกมุงหลังคา	แก้เมื่อสายเกินการ	การทำงานควรทำแต่เนิ่นๆ ไม่ควรรีรอ	แก้เมื่อสายเกินการ

33)แพ้นอย่ำแพ้ไห	หากจะล้มเลิกกิจการงาน อะไรสักอย่างก็ให้ล้มเลิก เพราะได้พยายามเต็มที่ แล้ว ไม่ใช่ล้มเลิกเพราะคำ วิจารณ์ของคนอื่น	ทำอะไรหากแพ้ไม่ควรไห	การรู้จักยอมรับความพ่าย แพ้
34)มือดีตีนดี กินดี ปาก เอ่ย	ขยันทำงาน ย่อมมีกิน	ไม่สนใจอะไรเลย	ขยันทำงาน ย่อมมีกิน
35)มือหัดตีนหัด ปากอด ปากเอ่ย	คนขี้เกียจย่อมอดอยาก	เป็นคนที่สนใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว	คนขี้เกียจย่อมอดอยาก
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
36)ไม่รู้จักใช้น้ำ เป็นข้า ของน้ำ	ไม่รู้จักประหยัดทำให้ ตนเองต้องลำบาก	ไม่รู้จักใช้สิ่งของ	ไม่รู้จักคุณค่าของน้ำ
37)ยิ่งช้างอย่าหมายช้าง	ทำงานใหญ่อย่าหวังจะได้ ตามที่หวัง	อย่าหวังอะไรสูงเพราะอาจ ไม่ได้ดังหวัง	การทำงานที่กลัวความ ผิดพลาด
38)ยิ่งหยุดยิ่งไกล ยิ่งไป ยิ่งแค	เมื่อมีโอกาสอย่ารีรออยู่ก็ ไร้ประโยชน์	เวลาทำงานควรทำอย่าง สม่ำเสมอ	คนขี้เกียจมักอยู่กับที่
39)เย็บจากมุงทุ่ง	ทำอะไรเกินความสามารถ ของตนเอง	การทำงานใหญ่แต่ลงทุน น้อยจะไม่ประสบผลสำเร็จ	การทำคุณกับผู้ไม่รู้จัก บุญคุณคน
40)รักมิให้ค้าขาย รักจับ หอยให้เป็นนายประกัน	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน	ควรเลือกอาชีพที่ทำแล้ว สบายใจ	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน

41) รักมีให้สร้างสวนหมาก รักยากให้มีเมียสอง	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน	ไม่ทราบความหมาย	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน
42) รักเมียเสียนาย รัก ควายเสียสวน	จะทำอย่างหนึ่งต้องเสีย อย่างหนึ่ง	ไม่ทราบความหมาย	รักมากจนเสียการเสียงาน
43) เวลาทำเห็นแต่ฟ้ากับ ดิน เวลากินสิ้นพระสันสก	เวลาทำงานทำอยู่คนเดียว แต่ครั้งเวลากินอาหารกลับ พร้อมหน้าพร้อมตา	เวลาทำไม่ช่วยแต่เวลากิน กลับช่วยกิน	เวลากินเพื่อนเยอะเวลา ทำงานทำคนเดียว
44) ส่งหมาไม่พันขั้ว	ทำให้พันตัวไป	ทำแล้วล้มเลิกกลางคัน	ทำงานไม่เรียบร้อย
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่ 2
45) หวีผมแต่พอเกล้า กินเหล้าแต่พอยา	ทำอะไรก็ให้ทำพอเหมาะ พอดี	ทำอะไรตามความสามารถ ของตนเอง	ทำให้พอเหมาะพอดี
46) ห้าเบี้ยอยู่แค่ สิบเบี้ย อยู่ไกล	การประกอบอาชีพควรอยู่ ในภูมิสำเนาของตัวเองได้ เงินน้อยแต่ได้อยู่ใกล้บ้าน คุ้มกว่า	ควรรักษาสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว เพราะสิ่งที่อยู่ไกลบางครั้ง พยายามแล้วไม่คุ้มค่า	การประกอบอาชีพควรอยู่ ในภูมิสำเนาของตัวเองได้ เงินน้อยแต่ได้อยู่ใกล้บ้าน คุ้มกว่า
47) เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง วานแหก	ทำอะไรให้ทำพอสมฐานะ ของตน	ไม่ควรอยากมียากได้ของ คนอื่น	ทำอะไรให้ทำพอสมฐานะ ของตน
48) อยากมือยาขี้คร้าน อยากทำงานอย่างอนดื่น สาย	การขยันทำงานจะสร้าง ฐานะให้มั่นคง	เวลาทำอะไรต้องมีความ พยายาม	

49)อย่าถุยน้ําลายขึ้นหวัน	อย่าทำอะไรเกินจริงที่ เป็นไปได้จะเดือดร้อน	อย่าหวังอะไรเกิน ความสามารถของตนเอง	อย่าทำอะไรที่ส่งผลเสียกับ ตัวเอง
50)อย่ามัดให้เหลือแบก อย่าทำแสบให้เหลือหาม	ทำอะไรให้พอดีกับกำลัง ความสามารถของตนเอง	ทำอะไรควรทำตาม ความสามารถของตัวเอง	ทำอะไรให้พอดีกับกำลัง ความสามารถของตนเอง
51)อย่าหนักตามเพื่อน	มัวแต่เฟลิดเฟลินจนทำให้ เสียการงาน	อย่าทำตามผู้อื่น	อย่าทำตามผู้อื่นในเรื่องไม่ ดี

ตารางการให้ความหมายสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 และ 2 ในตำบลห้วยยูง

ผู้บอกภาษาหมู่ที่ 5

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
1)กินข้าวเย็นเป็นพระยา กินข้าวร้อนนอนกับหมา	การประหยัดเป็นการสร้างอนาคต ใจเย็นสุขุม รอบคอบยอมสบายเมื่อภายหลัง	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
2)ขี่ไก่ไม่ให้หก ชั่นไก่ไม่ให้หล่น	ในการทำงานควรรู้จักเก็บหอมรอมริบเก็บเล็กเก็บน้อย ใช้จ่ายให้เป็นประโยชน์ที่สุด	ไม่ทราบความหมาย	คนขี่เหินหว
3)ขี่คร้านทำการรอกแตก	คนขี่เกียจมักทำงานหักโหมเกินกำลัง	การทำงานที่หักโหมเกินกำลัง	การทำงานที่หักโหมเกินกำลัง
4) เข้าป่าอย่าให้ทันที่ยิง	การทำงานควรรีบทำก่อนจะสายเกินการ	จะทำอะไรอย่าให้สายเกินการ	การทำงานควรรีบทำก่อนจะสายเกินการ
5)คนยากไม่ให้เป็นนาย แขวง คนน้อยแรงไม่ให้ตั้ง หม้อ คนอ้อร้อไม่ให้ก่อไฟ	คนทั้งสามจำพวกนี้ห้ามทำสิ่งที่กล่าวมาเพราะจะเกิดผลเสียหายไม่ประสบผลสำเร็จ	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
6)คนรู้ทำมีเมียแค่บ้าน คนขี่คร้านมีเมียไปไกลๆ	คนขยันมักได้คู่ครองใกล้ๆ แต่คนขี่เกียจจะได้คู่ครองไกลๆ	ไม่ทราบความหมาย	คนขยันมักได้คู่ครองใกล้ๆ แต่คนขี่เกียจจะได้คู่ครองไกลๆ

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
7)ควายโมชนนาน	คนไม่ใช้ความคิดยอมทำ อะไรสำเร็จช้า	ไม่ทราบความหมาย	ไม่รู้จักใช้สติปัญญา ใช้แต่ พลังกำลัง
8)จิ้นไม่ตายผ้าลายโ	ตราบไต่ยังมีคนทำ ไม่ต้อง กลัวว่าจะไม่มีของใช้	ไม่ทราบความหมาย	
9)ช่างกลิ้งฟ้างซัก ช่าง สลักฟ้างเขียน ช่างรู้ฟ้าง ช่างเรียน ช่างติเตียนไม่ ฟ้างใคร	การทำงานที่ต้องอาศัยซึ่ง กันและกัน ยกเว้นคนที่ ชอบติเตียนเพื่อนไม่ต้อง อาศัยพึ่งพาใคร	ไม่ทราบความหมาย	การทำงานที่ต้องอาศัยซึ่ง กันและกัน ยกเว้นคนที่ ชอบติเตียนเพื่อนไม่ต้อง อาศัยพึ่งพาใคร
10)ชาดิลูกท่อน ไม่ย่อน หวาน	เวลาทำอะไรขอให้เขาใช้ไม่ มีความคิดเป็นของตัวเอง	ไม่ทราบความหมาย	เวลาทำอะไรขอให้เขาใช้ไม่ มีความคิดเป็นของตัวเอง
11)ชื่อได้ข้า หน้าได้พี เณร	การงานใดก็ตามเหนื่อย เป็นของผู้ทำแต่หน้าไปได้ คนอื่น	ไม่ทราบความหมาย	ทำแต่ไม่มีใครเห็นค่า
12)ดีแต่พูด	พูดเก่งแต่ไม่ทำ ทำไม่เป็น	พูดเก่ง ทำในสิ่งที่พูดไม่ได้	พูดเก่งแต่ไม่ทำ ทำไม่เป็น
13)ดักข้างใดไร ดักไซได้ หอย	ทำแต่ไม่ได้ดังหวัง	ทำงานอย่างหนึ่งกลับได้ผล อีกอย่างหนึ่งมาแทน	ไม่คุ้มค่า
14)เดือนหกฝนตกแซ่ซัง	ทำตามกาล ถูกต้องตาม กาลเวลา	ไม่ทราบความหมาย	เรื่องธรรมชาติ
15)ตากข้าวได้ถุนบ้าน	ทำงานแบบไม่รู้จักสถานที่ ไม่ประสบความสำเร็จ	ไม่ทราบความหมาย	คนขี้เกียจ

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
16) ดีเมียอย่าดูหน้า ฟันพริ้วอย่าดูคม	ต้องมีความเด็ดขาดเมื่อทำงาน	ไม่ทราบความหมาย	ต้องมีความเด็ดขาดเมื่อทำงาน
17) ตื่นก่อนไก่ ไก่ก่อนคราด	การทำงานไปตามลำดับ	ไม่ทราบความหมาย	เวลาที่ควรเริ่มทำงาน
18) ตื่นแต่ดึก สึกแต่หนุ่ม	จำทำอะไรให้รีบทำ ถ้าสายเกินไปแล้วจะทำการใดไม่สำเร็จ ทำงานอย่าให้สายเกินไป	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
19) ตื่นสายให้สร้างสวน พริ้ว ตื่นเช้าให้สร้างสวนยาง	ประกอบอาชีพให้เข้ากับอุปนิสัย	ทำในงานที่ตนเองถนัด	ทำงานที่ตนเองถนัดและชอบ ความหมายกว้างขึ้น
20) แถกจนเกล็ดแห้ง	พยายามจนสุดความสามารถ	รู้ว่าทำไม่สำเร็จแต่ก็ยังจะทำ	คนดื้อรั้น
21) โถนาดอน สอนคนใหญ่	สิ่งที่ทำได้ยาก	งานที่ทำยากมาก	สิ่งที่ทำได้ยาก
22) ทำงานเผื่อไข้ ดัดไม้เผื่อสั่น	ทำงานให้เกินไว้เผื่อเจ็บไข้ได้ป่วยจะได้นำมาใช้	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
23) ทำงานเหมือนหมาเลียน้ำร้อน	ทำงานไม่เรียบร้อย	ทำงานแบบรีบๆ ทำไม่เต็มที่	ทำงานไม่เรียบร้อย
24) ทำไม่สอกไม่เคลื่อนไหว	ทำไปอย่างช้าๆ ไม่เร่งรีบ ท่องไม่รู้ร้อน	ไม่ทราบความหมาย	ทำงานไม่มีความก้าวหน้า

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่ 2
25)ทำไทรถามพระเสียมั่ง	ทำอะไรปรึกษาผู้รู้ ผู้ใหญ่ จะไม่เสียหาย	ทำอะไรที่เราไม่มีความรู้ ควรถามผู้รู้	ทำอะไรต้องถามผู้รู้
26)ทุกหนก้มักจม	โลกนั้ก้มักลาภหาย	ทำหลายอย่างพร้อมกันมัก ไม่ประสบความสำเร็จ	จมอยู่กับความลำบาก
27)นายรักเหมือนเสือกอด	อย่าไว้ใจนั้ก้มักเป็น อันตราย	ไม่ทราบความหมาย	อย่าไว้ใจนั้ก้มักเป็น อันตราย
28)นอนสูงให้นอนคว่ำ นอนต่ำให้นอนหงาย	ผู้อยู่สูงควรมองดูผู้น้อย ผู้น้อยควรพยายามดูผู้ใหญ่	ไม่ทราบความหมาย	ผู้อยู่สูงควรมองดูผู้น้อย ผู้น้อยควรพยายามดูผู้ใหญ่
29)น้ำเต้าล่ำมา ขี้พริ้วล่ำ ไป	ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกัน และกัน	ไม่ทราบความหมาย	ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกัน และกัน
30)เบ๊ยสามบาทอย่าให้ ขาดชายพก	ไม่ให้ประมาณ	ไม่ทราบความหมาย	ให้รู้จักประหยัด
31) ไปเถื่อนลื้มพริ้ว ไปนา ลื้มไถ	ไม่เอาใจใส่หน้าที่การงาน	ไม่ทราบความหมาย	ไม่รู้จักรางแผน
32)ฝนตกมุงหลังคา	แก้เมื่อสายเกินการ	ไม่ทราบความหมาย	ทำงานไม่ตรงเป้าหมาย
33)แพ้นอย่าแพ้อะไร	หากจะลื้มเลิกกิจการงาน อะไรสักอย่างก็ให้ลื้มเลิก เพราะได้พยายามเต็มที่ แล้ว ไม่ใช่ลื้มเลิกเพราะคำ วิจารณ์ของคนอื่น	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย

34)มือดีตีนดี กินดี ปาก เอ่ย	คนขี้เกียจยอมอดอยาก	ไม่ทราบความหมาย	คนขยัน
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่2
35)มือหดตีนหด ปากอด ปากเอ่ย	ขยันทำงาน ย่อมมีกิน	ไม่ทราบความหมาย	คนขี้เกียจ
36)ไม่รู้จักใช้น้ำ เป็นข้า ของน้ำ	ไม่รู้จักประหยัดทำให้ ตนเองต้องลำบาก	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
37)ยิ่งช้างอย่าหมายช้าง	ทำงานใหญ่อย่าหวังจะได้ ตามที่หวัง	ทำอะไรอย่าหวังผล ล่วงหน้า	ได้ไม่คุ้มกับที่ลงทุน
38)ยิ่งหยุดยิ่งไกล ยิ่งไป ยิ่งแค	เมื่อมีโอกาสถ้ายังรีรออยู่ก็ ไร้ประโยชน์	ทำอะไรให้มองไปข้างหน้า อย่าหันมามองข้างหลัง เพราะจะทำให้ช้าลง	ยิ่งพยายามยิ่งประสบ ความสำเร็จ
39)เย็บจากมุ้งทุ่ง	ทำอะไรเกินความสามารถ ของตนเอง	ไม่ทราบความหมาย	คนอวดรวย
40)รักมิให้ค้าขาย รักจับ หยาให้เป็นนายประกัน	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน	ไม่ทราบความหมาย	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน
41)รักมิให้สร้างสวนหมาก รักยากให้มีเมียสอง	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน	ไม่ทราบความหมาย	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน

42)รักเมียเสียนาย รัก ควายเสียสวน	จะทำอย่างหนึ่งต้องเสีย อย่างหนึ่ง	ได้อย่างเสียอย่าง	ให้รู้จักบริหารเวลา
43)เวลาทำเห็นแต่ฟ้ากับ ดิน เวลากินสิ้นพระสิ้นสก	เวลาทำงานทำอยู่คนเดียว แต่ครั้นเวลากินอาหารกลับ พร้อมหน้าพร้อมตา	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่1	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่2
44)สงหมาไม่พันซัง	ทำให้พันตัวไป	ไม่ทราบความหมาย	ทำให้พันตัวไป
45)หวิผมแต่พอเกล้า กินเหล้าแต่พ่อย่า	ทำอะไรก็ให้ทำพอเหมาะ พอดี	ทำให้พอเหมาะพอดี	ทำให้พอเหมาะพอดี
46)ห้าเบี้ยอยู่แค่. สิบเบี้ย อยู่ไกล	การประกอบอาชีพควรอยู่ ในภูมิภานาของตัวเองได้ เงินน้อยแต่ได้อยู่ใกล้บ้าน คุ้มกว่า	สิ่งที่อยู่ใกล้อาจมีค่า มากกว่าสิ่งที่อยู่ไกล	ควรเลือกทำงานใกล้ๆบ้าน
47)เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง วานแหก	ทำอะไรให้ทำพอสมควร ของตน	เห็นใครทำอะไรชอบทำ ตามแต่ทำไม่ได้	มีความรู้หน่อยไม่ควรอวด เก่ง
48)อยากมีอย่าขี้คร้าน อยากทำงานอย่าอนตื้น สาย	การขยันทำงานจะสร้าง ฐานะให้มั่นคง	ให้มีความขยันในการทำ หน้าที่	คนขยันย่อมไม่ลำบาก
49)อย่าถุยน้าลายขึ้นหัวน	อย่าทำอะไรเกินจริงที่ เป็นไปไม่ได้จะเดือดร้อน	ทำอะไรไว้จะกลับมาหา ตนเอง	ทำอะไรไว้จะกลับมาหา ตนเอง
50).อย่ามัดให้เหลือแบก อย่าทำแสบให้เหลือหาม	ทำอะไรให้พอดีกับกำลัง ความสามารถของตนเอง	ทำอะไรอย่าทำเกินกำลังที่ มี	ทำอะไรให้พอดีกับกำลัง ความสามารถของตนเอง

51)อย่าหลอกตามเพื่อน	มัวแต่เฟลิดเฟลินจนทำให้ เสียการงาน	ไม่ควรทำตามเพื่อนทุก อย่าง	อย่าเชื่อที่เพื่อนพูดทุก อย่าง
----------------------	---------------------------------------	-------------------------------	-----------------------------------

ตารางการให้ความหมายสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 และ 2 ในตำบลห้วยยูง

ผู้บอกภาษาหมู่ที่ 6

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
1)กินข้าวเย็นเป็นพระยา กินข้าวร้อนนอนกับหมา	การประหยัดเป็นการสร้างอนาคต ใจเย็นสุขุม รอบคอบยอมสบายเมื่อภายหลัง	ไม่ทราบความหมาย	การอยู่แบบพอเพียง
2)ขี่ไก่ไม่ให้หก ขึ้นกไม่ให้หล่น	ในการทำงานควรรู้จักเก็บหอมรอมริบเก็บเล็กเก็บน้อย ใช้งานให้เป็นประโยชน์ที่สุด	ไม่ทราบความหมาย	คนขี้เหนียว
3)ขี่คร้านทำการออกแตก	คนขี้เกียจมักทำงานหักโหมเกินกำลัง	การทำงานที่หักโหมเกินกำลัง	การทำงานที่หักโหมเกินกำลัง
4) เข้าป่าอย่าให้ทันเที่ยง	การทำงานควรรีบทำก่อนจะสายเกินการ	จะทำอะไรไม่ควรรีรอ	การทำงานควรรีบทำก่อนจะสายเกินการ
5)คนยากไม่ให้เป็นนาย แขวง คนเนือยแรงไม่ให้ตั้ง หม้อ คนอ้อร้อไม่ให้ก่อไฟ	คนทั้งสามจำพวกนี้ห้ามทำสิ่งที่กล่าวมาเพราะจะเกิดผลเสียหายไม่ประสพผลสำเร็จ	ไม่ทราบความหมาย	คนทั้งสามจำพวกนี้ห้ามทำสิ่งที่กล่าวมาเพราะจะเกิดผลเสียหายไม่ประสพผลสำเร็จ
6)คนรู้ทำมีเมียแค่บ้าน คนขี่คร้านมีเมียไปไกลๆ	คนขยันมักได้คู่ครองใกล้ๆ แต่คนขี้เกียจจะได้คู่ครองไกลๆ	ไม่ทราบความหมาย	คนขยันมักหาคู่ครองได้ง่าย
7)ควายไม่ชนนาน	คนไม่ใช้ความคิดย่อมทำอะไรสำเร็จช้า	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่1	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่ 2
8)จิ้นไม่ตายผ้าลายโฆ	ตราบไดยังมีคนทำ ไม่ต้อง กลัวว่าจะไม่มีของใช้	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
9)ช่างกลิ้งฟ้างชัก ช่าง สลักฟ้างเขียน ช่างรู้ฟ้าง ช่างเรียน ช่างติเตียนไม่ ฟ้างใคร	การทำงานที่ต้องอาศัยซึ่ง กันและกัน ยกเว้นคนที่ ชอบติเตียนเพื่อนไม่ต้อง อาศัยพึ่งพาใคร	ไม่ทราบความหมาย	การทำงานที่ต้องอาศัยซึ่ง กันและกัน ยกเว้นคนที่ ชอบติเตียนเพื่อนไม่ต้อง อาศัยพึ่งพาใคร
10)ชาตูลูกท่อน ไม่ย่อน หวาน	เวลาทำอะไรขอให้เขาใช้ไม่ มีความคิดเป็นของตัวเอง	ไม่ทราบความหมาย	เวลาทำอะไรขอให้เขาใช้ไม่ มีความคิดเป็นของตัวเอง
11)ซื้อได้ข้า หน้าได้พี ณเระ	การงานใดก็ตามเหนื่อย เป็นของผู้ทำแต่หน้าไปได้ คนอื่น	ไม่ทราบความหมาย	การงานใดก็ตามเหนื่อย เป็นของผู้ทำแต่หน้าไปได้ คนอื่น
12)ดีแต่พูด	พูดเก่งแต่ไม่ทำ ทำไม่เป็น	เก่งแต่พูด ทำในสิ่งที่พูด ไม่ได้	พูดเก่งแต่ไม่ทำ ทำไม่เป็น
13)ดักข้างใดไร ดักไซได้ หอย	ทำแต่ไม่ได้ดังหวัง	ทำแต่ไม่ได้ดังหวัง	ได้ผลไม่คุ้มกับที่ลงทุนไป
14)เดือนหกฝนตกแซ่ซัง	ทำตามกาล ถูกต้องตาม กาลเวลา	ไม่ทราบความหมาย	ทำตามกาล ถูกต้องตาม กาลเวลา
15)ตากข้าวใต้ถุนบ้าน	ทำงานแบบไม่รู้จักสถานที่ ไม่ประสบความสำเร็จ	ไม่ทราบความหมาย	การทำงานที่ไม่มีประโยชน์
16)ตีเมื่อยอย่าดูหน้า พัน พร้าอย่าดูคม	ต้องมีความเด็ดขาดเมื่อ ทำงาน	ไม่ทราบความหมาย	ไม่เป็นตัวของตัวเอง

17)ตื่นก่อนไก่ ไก่ก่อน คราด	การทำงานไปตามลำดับ	ไม่ทราบความหมาย	การเริ่มต้นการทำงานที่ดี
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่ 2
18)ตื่นแต่ดึก สึกแต่หนุ่ม	จำทำอะไรให้รีบทำ ถ้าสาย เกินไปแล้วจะทำการใดไม่ สำเร็จ ทำงานอย่าให้สาย เกินการ	ไม่ทราบความหมาย	การเริ่มต้นที่ดี
19)ตื่นสายให้สร้างสวน พร้าว ตื่นเช้าให้สร้างสวน ยาง	ประกอบอาชีพให้เข้ากับ อุปนิสัย	ทำงานที่ตนถนัด	ประกอบอาชีพให้เข้ากับ อุปนิสัย
20)ແຕ່ຈນເກຣີດແຫ້ງ	พยายามจนสุด ความสามารถ	รู้ว่าทำไม่สำเร็จแต่ก็ยังจะ ทำ	พยายามจนสุด ความสามารถ
21)ໂຄນາດອນ ສອນຄນ ໂຫຼ່ຍ	สิ่งที่ทำได้ยาก	งานที่ทำยากมาก	สิ่งที่ทำได้ยาก
22)ทำงานเผื่อไข้ ตัดไม้ เผื่อสิน	ทำงานให้เกินไว้เผื่อเจ็บไข้ ได้ป่วยจะได้นำมาใช้	ไม่ทราบความหมาย	ทำงานให้เกินไว้เผื่อเจ็บไข้ ได้ป่วยจะได้นำมาใช้
23)ทำงานเหมือนหมาเลีย น้ำร้อน	ทำงานไม่เรียบร้อย	ทำงานแบบรีบๆ ทำไม่ เต็มที่	ทำพอให้พ้นตัว
24)ทำไม่สอกไม่เคลื่อนไหว	ทำไปอย่างช้าๆ ไม่เร่งรีบ ทองไม่รู้ร้อน	ไม่ทราบความหมาย	ทำไปอย่างช้าๆ ไม่เร่งรีบ ทองไม่รู้ร้อน
25)ทำไหรถามพระเสียมั่ง	ทำอะไรปรึกษาผู้รู้ ผู้ใหญ่ จะไม่เสียหาย	อะไรที่เราไม่มีความรู้ควร ถามผู้รู้ทำ	ทำอะไรควรถามผู้รู้

26)ทุกหนกั้มักจม	โลภนักมักลาภหาย	ทำหลายอย่างพร้อมกันมักไม่ประสบความสำเร็จ	คนที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวนไทยถิ่นใต้	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
27)นายรักเหมือนเสือทอด	อย่าไว้ใจนักมักเป็นอันตราย	ไม่ทราบความหมาย	อย่าไว้ใจนักมักเป็นอันตราย
28)นอนสูงให้นอนคว่ำ นอนต่ำให้นอนหงาย	ผู้อยู่สูงควรมองดูผู้น้อย ผู้น้อยควรพยายามดูผู้ใหญ่	ไม่ทราบความหมาย	อย่าไว้ใจใครง่าย ๆ
29)น้ำเต้าลามา ขี้พริ้วล้าไป	ช่วยเหลือเอื้อเพื่อซึ่งกันและกัน	ไม่ทราบความหมาย	ช่วยเหลือเอื้อเพื่อซึ่งกันและกัน
30)เบียดสามบาทอย่าให้ขาดชายพก	ไม่ให้ประมาณ	ไม่ทราบความหมาย	ทำเพื่อไว้ใช้ยามจำเป็น
31) ไปเถื่อนลืมหรี ไปนาลืมไถ	ไม่เอาใจใส่หน้าที่การงาน	ไม่ทราบความหมาย	ไม่รอบคอบ
32)ฝนตกมุงหลังคา	แก้เมื่อสายเกินการ	ไม่ทราบความหมาย	แก้เมื่อสายเกินการ
33)แพ้นอย่าแพ้โ	หากจะล้มนเล็กกิจการงานอะไรสักอย่างก็ให้ล้มนเล็ก เพราะได้พยายามเต็มที่แล้ว ไม่ใช่ล้มนเล็กเพราะคำวิจารณ์ของคนอื่น	ไม่ทราบความหมาย	ทำให้สุดความสามารถก่อนก่อนล้มนเล็ก หรือท้อถอย
34)มือดีดินดี กินดี ปากเอ๋ย	คนขี้เกียจย่อมอดอยาก	ไม่ทราบความหมาย	ขยันทำงาน ย่อมมีกิน

35)มือหัดดินหัด ปากอดปากเอย	ขยันทำงาน ย่อมมีกิน	ไม่ทราบความหมาย	คนที่เกียจย่อมนอดอยาก
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวนไทยถิ่นใต้	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
36)ไม่รู้จักใช้น้ำ เป็นข้าของน้ำ	ไม่รู้จักประหยัดทำให้ตนเองต้องลำบาก	ไม่ทราบความหมาย	ไม่รู้จักประหยัดทำให้ตนเองต้องลำบาก
37)ยิ่งช้างอย่าหมายช้าง	ทำงานใหญ่อย่าหวังจะได้ตามที่หวัง	ทำอะไรอย่าหวังผลล่วงหน้า	ทำงานใหญ่อย่าหวังจะได้ตามที่หวัง
38)ยิ่งหยุดยิ่งไกล ยิ่งไปยิ่งแค้	เมื่อมีโอกาสถ้ายังรีรออยู่ก็ไร้ประโยชน์	การทำงานต้องมีความพยายามถึงจะประสบความสำเร็จ	ความพยายาม
39)เย็บจากมุงทุ่ง	ทำอะไรเกินความสามารถของตนเอง	ไม่ทราบความหมาย	คนที่ชอบใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย
40)รักมิให้ค้าขาย รักจิบหายให้เป็นนายประกัน	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้างเดือดร้อนแก่ตน	ไม่ทราบความหมาย	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้างเดือดร้อนแก่ตน
41)รักมิให้สร้างสวนหมาก รักยากให้มีเมียสอง	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้างเดือดร้อนแก่ตน	ไม่ทราบความหมาย	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้างเดือดร้อนแก่ตน
42)รักเมียเสียนาย รักควายเสียสวน	จะทำการหนึ่งต้องเสียอย่างหนึ่ง	ได้อย่างเสียอย่าง	ควรมีความพอดี, ไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไป
43)เวลาทำเห็นแต่ฟ้ากับดิน เวลากินสิ้นพระสิ้นสก	เวลาทำงานทำอยู่คนเดียว แต่ครั้นเวลากินอาหารกลับพร้อมหน้าพร้อมตา	ไม่ทราบความหมาย	คนที่เสียเปรียบผู้อื่นอยู่เสมอ

44)ส่งหมาไม่พ้นชั้	ทำให้พ้นตัวไป	ไม่ทราบความหมาย	ทำให้พ้นตัวไป
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
45)หรีम्मแต่พอเกล้า	ทำอะไรก็ให้ทำพอเหมาะ	ทำให้พอเหมาะพอดี	ความพอดี
46)ห้าเบี้ยอยู่แค่ สิบเบี้ย อยู่ไกล	การประกอบอาชีพควรอยู่ ในภูมิสำเนาของตัวเองได้ เงินน้อยแต่ได้อยู่ใกล้บ้าน คุ้มกว่า	ไม่ทราบความหมาย	อย่าไปหวังสิ่งที่อยู่ไกลๆ ความหมายแคบลง
47)เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง วานแหก	ทำอะไรให้ทำพอสมฐานะ ของตน	เห็นใครทำอะไรชอบทำ ตามแต่ทำไม่ได้	ทำอะไรให้ทำพอสมฐานะ ของตน
48)อยากมีอย่าขี้ร้านค้า อยากทำงานอย่าอนั่น สิ้น	การขยันทำงานจะสร้าง ฐานะให้มั่นคง	คนขยัน	การทำงานต้องรู้จักหน้าที่
49)อย่าถุยน้าลายขึ้นหัว	อย่าทำอะไรเกินจริงที่ เป็นไปไม่ได้จะเดือดร้อน	ทำอะไรไว้ผลที่ได้จะ กลับมาหาตนเอง	อย่าให้ร้ายผู้มีพระคุณ
50)อย่ามัดให้เหลือแบก อย่าทำแสบให้เหลือห้าม	ทำอะไรให้พอดีกับกำลัง ความสามารถของตนเอง	ทำสิ่งใดให้พอดีกับกำลัง ความสามารถของตนเอง	ทำอะไรก็แล้วแต่อย่าให้เกิน กำลังความสามารถของ ตนเอง
51)อย่าหุ่กตามเพื่อน	แม้แต่เฟลิดเฟลินจนทำให้ เสียการงาน	ไม่ควรทำตามเพื่อนทุก อย่าง	ไม่ควรทำตามเพื่อนทุก อย่าง

ตารางการให้ความหมายสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 และ 2 ในตำบลห้วยยูง

ผู้บอกภาษาหมู่ที่ 7

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
1)กินข้าวเย็นเป็นพระยา กินข้าวร้อนนอนกับหมา	การประหยัดเป็นการสร้างอนาคต ใจเย็นสุขุม รอบคอบยอมสบายเมื่อภายหลัง	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
2)ซีโกไม้ให้หก ซีนกไม้ให้หล่น	ในการทำงานควรรู้จักเก็บหอมรอมริบเก็บเล็กเก็บน้อย ใช้จ่ายของให้เป็นประโยชน์ที่สุด	คนซีเหี้ยว	คนซีเหี้ยว
3)ซีครั้นทำการออกแตก	คนซีเกียจมักทำงานหักโหมเกินกำลัง	ไม่ทราบความหมาย	คนซีเกียจมักทำงานหักโหมเกินกำลัง
4) เข้าป่าอย่าให้ทันที่ยัง	การทำงานควรรีบทำก่อนจะสายเกินการ	ทำอะไรก็ให้รีบตัดสินใจก่อนจะสาย	เริ่มงานเร็วยอมเสร็จเร็ว
5)คนยากไม่ให้เป็นนาย แขวง คนน้อยแรงไม่ให้ตั้ง หม้อ คนอ้อร้อไม่ให้ก่อไฟ	คนทั้งสามจำพวกนี้ห้ามทำสิ่งที่กล่าวมาเพราะจะเกิดผลเสียหายไม่ประสบผลสำเร็จ	ไม่ทราบความหมาย	คนทั้งสามจำพวกนี้ห้ามทำสิ่งที่กล่าวมาเพราะจะเกิดผลเสียหายไม่ประสบผลสำเร็จ
6)คนรู้ทำมีเมียแค่บ้าน คนซีครั้นมีเมียไปไกลๆ	คนขยันมักได้คู่ครองใกล้ๆ แต่คนซีเกียจจะได้คู่ครองไกลๆ	ไม่ทราบความหมาย	คนขยันมักได้คู่ครองใกล้ๆ แต่คนซีเกียจจะได้คู่ครองไกลๆ

7)ควายไม่ชนนาน	คนไม่ใช้ความคิทย่อมทำ อะไรสำเร็จช้า	ไม่มีความรู้ความสามารถที่ จะทำสิ่งใด	คนโง่ทำดีไม่ได้ดี
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่1	ความหมายของ ผู้ออกภาษาช่วงอายุที่2
8)จีนไม่ตายผ้าลายโข	ตราบไต่ยังมีคนทำ ไม่ต้อง กลัวว่าจะไม่มีของใช้	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
9)ช่างกลึงฟุ้งช่างชัก ช่าง สลักฟุ้งช่างเขียน ช่างรู้ฟุ้ง ช่างเรียน ช่างติเตียนไม่ ฟังใคร	การทำงานที่ต้องอาศัยซึ่ง กันและกัน ยกเว้นคนที่ ชอบติเตียนเพื่อนไม่ต้อง อาศัยพึ่งพาใคร	ไม่ทราบความหมาย	การทำงานที่ต้องอาศัยซึ่ง กันและกัน ยกเว้นคนที่ ชอบติเตียนเพื่อนไม่ต้อง อาศัยพึ่งพาใคร
10)ชาติลูกท่อน ไม่ย่อน หวาน	เวลาทำอะไรขอให้เขาใช้ไม่ มีความคิดเป็นของตัวเอง	ทำอะไรต้องมีคนช่วยเหลือ	เวลาทำอะไรขอให้เขาใช้ไม่ มีความคิดเป็นของตัวเอง
11)ซื้อได้ช้า หนี้ได้พี เถร	การงานใดก็ตามเหนื่อย เป็นของผู้ทำแต่หนีไปได้ คนอื่น	ทำความดีแต่ไม่อยากให้ ใครรู้	ทำเท่าไรก็ไม่เกิดผล,ไม่มี ประโยชน์
12)ดีแต่พูด	พูดเก่งแต่ไม่ทำ ทำไม่เป็น	เก่งแต่พูด ทำในสิ่งที่พูด ไม่ได้	พูดเก่งแต่ไม่ทำ ทำไม่เป็น
13)ดักช้างได้ไร ดักไซได้ หอย	ทำแต่ไม่ได้ดังหวัง	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
14)เดือนหกฝนตกแซ่ซ้ง	ทำตามกาล ถูกต้องตาม กาลเวลา	ไม่ทราบความหมาย	ทำตามกาล ถูกต้องตาม กาลเวลา
15)ตากข้าวใต้ถุนบ้าน	ทำงานแบบไม่รู้จักสถานที่ ไม่ประสบความสำเร็จ	ทำในสิ่งที่ใครก็ไม่ทำกัน	คนขี้เกียจ

16) ดีเมื่อย่าดูหน้า พี่ พริบย่าดูคม	ต้องมีความเด็ดขาดเมื่อ ทำงาน	ทำอะไรโดยไม่ฟังความ คิดเห็นของผู้อื่น	คนใจอ่อน
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่2
17) ตื่นก่อนไก่ ไก่ก่อน คราด	การทำงานไปตามลำดับ	ไม่ทราบความหมาย	คนขยัน
18) ตื่นแต่ดึก สึกแต่หนุ่ม	จะทำอะไรให้รีบทำ ถ้าสาย เกินไปแล้วจะทำการใดไม่ สำเร็จ ทำงานอย่าให้สาย เกินไปการ	ไม่ทราบความหมาย	คนขยัน
19) ตื่นสายให้สร้างสวน พรวน ตื่นเช้าให้สร้างสวน ยาง	ประกอบอาชีพให้เข้ากับ อุปนิสัย	ทำงานที่ตนถนัด	ทำงานที่ตนถนัด
20) แยกจนเกล็ดแห้ง	พยายามจนสุด ความสามารถ	คนดีอีร้น	พยายามจนสุด ความสามารถ
21) โถนาตอน สอนคน ใหญ่	สิ่งที่ทำได้ยาก	ไม่ทราบความหมาย	สิ่งที่ทำได้ยาก
22) ทำงานเผื่อไข่ ตัดไม้ เผื่อสิ้น	ทำงานให้เกินไว้เผื่อเจ็บไข้ ได้ป่วยจะได้นำมาใช้	ทำงานให้เกินไว้เผื่อเจ็บไข้ ได้ป่วยจะได้นำมาใช้	ทำงานให้เกินไว้เผื่อเจ็บไข้ ได้ป่วยจะได้นำมาใช้
23) ทำงานเหมือนหมาเลีย น้ำร้อน	ทำงานไม่เรียบร้อย	ไม่มีความตั้งใจในการ ทำงาน	ไม่มีความตั้งใจในการ ทำงาน
24) ทำไม้สอกไม้เคลื่อน	ทำไปอย่างช้าๆ ไม่เร่งรีบ ทอไม่รู้ร้อน	การทำงานอย่างมุ่งมั่น	ทำแต่ไม่มีความก้าวหน้า

25)ทำไหรถามพระเสียมั่ง	ทำอะไรไปปรึกษาผู้รู้ ผู้ใหญ่ จะไม่เสียหาย	ทำอะไรที่ต้องปรึกษาผู้อื่น บ้าง	ทำอะไรไปปรึกษาผู้รู้
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่2
26)ทุกหนกมกจม	โลภนักมกกลากหาย	ทำในสิ่งที่เกิน ความสามารถ	ทำแต่ไม่มีใครเห็นค่า
27)นายรักเหมือนเสือกอด	อย่าไว้ใจนักมกเป็น อันตราย	ไม่ทราบความหมาย	อย่าไว้ใจนักมกเป็น อันตราย
28)นอนสูงให้นอนค่ว นอนต่ำให้นอนหงาย	ผู้อยู่สูงควรมองดูผู้น้อย ผู้น้อยควรรพยายามดูผู้ใหญ่	ไม่ทราบความหมาย	ต้องรู้จักทดแทนผู้มี พระคุณ
29)น้ำเต้าลามา ขี้พรัล ไป	ช่วยเหลือเอื้อเพื่อซึ่งกัน และกัน	การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	ช่วยเหลือเอื้อเพื่อซึ่งกัน และกัน
30)เบี่ยสามบาทอย่าให้ ขาดชายพก	ไม่ให้ประมาณ	ไม่ทราบความหมาย	รู้จักเก็บหอมรอมริบไว้ใช้ ยามจำเป็น
31) ไปเถื่อนลิมพรั ไปนา ลิมไถ	ไม่เอาใจใส่หน้าที่การงาน	เป็นคนไม่รอบคอบ	คนขี้เกียจ, ไม่ใส่ใจในการ ทำงาน
32)ฝนตกมุงหลังคา	แก้เมื่อสายเกินการ	ไม่เตรียมการล่วงหน้า	ไม่ทราบความหมาย
33)แพ้นอยาแพ้นโฮ	หากจะล้มนเล็กกิจการงานอะไรสัก อย่างก็ให้ล้มนเล็กเพราะได้พยายาม เต็มที่แล้ว ไม่ใช่ล้มนเล็กเพราะคำ วิจารณ์ของคนอื่น	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย

34)มือดีดินดี กินดี ปาก เอย	คนขี้เกียจยอมอดอยาก	ขยันทำงานก็มีกิน	คนขยัน
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่2
35)มือหุดตีนหุด ปากอด ปากเอย	ขยันทำงาน ย่อมมีกิน	ไม่ทำงานไม่มีกิน	คนขี้เกียจ
36)ไม่รู้จักใช้น้ำ เป็นข้า ของน้ำ	ไม่รู้จักประหยัดทำให้ ตนเองต้องลำบาก	ไม่รู้จักคุณค่าของสิ่งนั้น	ไม่รู้จักประหยัด
37)ยิงช้างอย่าหมายช้าง	ทำงานใหญ่อย่าหวังจะได้ ตามที่หวัง	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
38)ยิงหุดยิงไกล ยิงไป ยิ่งแค้	เมื่อมีโอกาสตัวยังรีรออยู่ก็ ไร้ประโยชน์	ไม่ทราบความหมาย	การรู้จักความเพียรพยายาม
39)เย็บจากมุงทุ่ง	ทำอะไรเกินความสามารถ ของตนเอง	ทำไปโดยไม่ประโยชน์	ไม่รู้จักวิธีการแก้ปัญหา
40)รักมิให้ค้าขาย รักจับ หายให้เป็นนายประกัน	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน	ไม่ทราบความหมาย	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน
41)รักมิให้สร้างสวนหมาก รักยากให้มีเมียสอง	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน	ไม่ทราบความหมาย	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน
42)รักเมียเสียนาย รัก ควายเสียสวน	จะทำการอย่างหนึ่งต้องเสีย อย่างหนึ่ง	ตามใจจนเสียคน	รักอะไรก็ให้รักแต่พอดีอย่า ลุ่มหลง
43)เวลาทำเหินแต่ฟ้ากับ ดิน เวลากินสิ้นพระสิ้นสก	เวลาทำงานทำอยู่คนเดียว แต่ครั้นเวลากินอาหารกลับ พร้อมหน้าพร้อมตา	ไม่ทราบความหมาย	เวลาทำงานทำอยู่คนเดียว แต่ครั้นเวลากินอาหารกลับ พร้อมหน้าพร้อมตา

44)ส่งหมาไม่พ้นชั้	ทำให้พ้นตัวไป	ไม่ทราบความหมาย	ทำผลงานออกมาไม่ดี
45)หิวผมแต่พอเกล้า กินเหล้าแต่พอยา สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ทำอะไรก็ให้ทำพอเหมาะ พอดี ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	การแต่งตัวพองาม การดื่ม เหล้าเพื่อเข้าสังคม ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่1	ทำอะไรก็ให้ทำพอเหมาะ พอดี รู้จักประมาณตนเอง ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่2
46)ห้าเบี้ยอยู่แค่ สิบเบี้ย อยู่ไกล	การประกอบอาชีพควรอยู่ ในภูมิสำเนาของตัวเองได้ เงินน้อยแต่ได้อยู่ใกล้บ้าน คุ้มกว่า	ไม่ทราบความหมาย	ของที่อยู่ใกล้ได้มาโดยที่ไม่ ต้องลงทุนมากของที่อยู่ ไกลต้องลงทุนมากซึ่งอาจ ได้ไม่คุ้มกับลงทุน
47)เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง วานแหก	ทำอะไรให้ทำพอสมฐานะ ของตน	ทำอะไรเกินกำลังของ ตนเอง	ทำอะไรให้ทำพอสมฐานะ ของตน
48)อยากมีอย่าขี้คร้าน อยากทำงานอย่าอนตื้น สาย	การขยันทำงานจะสร้าง ฐานะให้มั่นคง	ต้องมีความขยันในการ ทำงาน	ต้องมีความขยันในการ ทำงาน
49)อย่าถุยน้ำลายขึ้นหัว	อย่าทำอะไรเกินจริงที่ เป็นไปได้จะเดือดร้อน	ทำสิ่งใดย่อมได้สิ่งนั้น	อย่าเผลอคุณผู้มีพระคุณ
50)อย่ามัดให้เหลือแบก อย่าทำแสบให้เหลือหาม	ทำอะไรให้พอดีกับกำลัง ความสามารถของตนเอง	อย่าทำอะไรเกินตัว	ทำอะไรให้พอดีกับกำลัง ความสามารถของตนเอง
51)อย่าหนุกตามเพื่อน	มัวแต่เพลิดเพลินจนทำให้ เสียการงาน	อย่าทำตามคนอื่น	อย่าทำตามคนอื่นหากเป็น เรื่องไม่ดี

ตารางการให้ความหมายสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1 และ 2 ในตำบลห้วยยุง

ผู้บอกภาษาหมู่ที่ 8

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
1)กินข้าวเย็นเป็นพระยา กินข้าวร้อนนอนกับหมา	การประหยัดเป็นการสร้างอนาคต ใจเย็นสุขุม รอบคอบยอมสลายเมื่อภายหลัง	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
2)ชี้ไก่ไม่ให้หก ชื่นกไม่ให้หล่น	ในการทำงานควรรู้จักเก็บหอมรอมริบเก็บเล็กเก็บน้อย ใช้องให้เป็นประโยชน์ที่สุด	ชี้เหนียว	คนชี้เหนียว
3)ชี้คร้านทำการออกแตก	คนชี้เกียจมักทำงานหักโหมเกินกำลัง	คนชี้เกียจทำอะไรก็รู้สึกเหนื่อยไปหมด	คนชี้เกียจมักโหมงานหนัก
4) เข้าป่าอย่าให้ทันเที่ยง	การทำงานควรรีบทำก่อนจะสายเกินการ	ไม่ทราบความหมาย	การทำงานควรรีบทำก่อนจะสายเกินการ
5)คนยากไม่ให้เป็นนาย แขวง คนน้อยแรงไม่ให้ตั้ง หม้อ คนอ้อร้อไม่ให้ก่อไฟ	คนทั้งสามจำพวกนี้ห้ามทำสิ่งที่กล่าวมาเพราะจะเกิดผลเสียหายไม่ประสบผลสำเร็จ	ไม่ทราบความหมาย	คนทั้งสามจำพวกนี้ห้ามทำสิ่งที่กล่าวมาเพราะจะเกิดผลเสียหายไม่ประสบผลสำเร็จ
6)คนรู้ทำมีเมียแค่บ้าน คนชี้คร้านมีเมียไปไกลๆ	คนขยันมักได้คู่ครองใกล้ๆ แต่คนชี้เกียจจะได้คู่ครองไกลๆ	ไม่ทราบความหมาย	คนขยันมักได้คู่ครองใกล้ๆ แต่คนชี้เกียจจะได้คู่ครองไกลๆ
7)ควายไม่ชนนาน	คนไม่ใช้ความคิทย่อมทำอะไรสำเร็จช้า	ไม่ทราบความหมาย	คนที่ชอบใช้กำลังมากกว่าสมอง

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
8)จิ้นไม่ตายผ้าลายโซ	ตราบไดยังมีคนทำ ไม่ต้องกลัวว่าจะไม่มีของใช้	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
9)ช่างกลิ้งฟุ้งช่างซัก ช่างสลักฟุ้งช่างเขียน ช่างรู้ฟุ้ง ช่างเรียน ช่างติเตียนไม่ฟุ้งใคร	การทำงานที่ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ยกเว้นคนที่ชอบติเตียนเพื่อนไม่ต้องอาศัยพึ่งพาใคร	ไม่ทราบความหมาย	การทำงานที่ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ยกเว้นคนที่ชอบติเตียนเพื่อนไม่ต้องอาศัยพึ่งพาใคร
10)ชาติลูกท่อน ไม่ย่อนหวาน	เวลาทำอะไรขอให้เขาใช้ ไม่มีความคิดเป็นของตัวเอง	ไม่ทราบความหมาย	ไม่บอกไม่ทำไม่มีความคิดเป็นของตัวเอง
11)ชื่อได้ข้า หน้าได้พีเณร	การงานใดก็ตามเหนือย เป็นของผู้ทำแต่หน้าไปได้คนอื่น	ไม่ทราบความหมาย	ทำแต่ผลงานเป็นของคนอื่น
12)ตีแต่พูด	พูดเก่งแต่ไม่ทำ ทำไม่เป็น	เก่งแต่ติเตียนคนอื่นแต่ตัวเองทำไม่ได้	พูดเก่งแต่ไม่ทำ ทำไม่เป็น
13)ดักข้างใดไร ดักไซได้หอย	ทำแต่ไม่ได้ดังหวัง	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
14)เดือนหกฝนตกแซ่ซัง	ทำตามกาล ถูกต้องตามกาลเวลา	ไม่ทราบความหมาย	ทำตามกาล ถูกต้องตามกาลเวลา
15)ดากข้าวได้ถุ่นบ้าน	ทำงานแบบไม่รู้จักสถานที่ ไม่ประสบความสำเร็จ	ไม่ทราบความหมาย	การทำงานที่ไร้ประโยชน์
16)ตีเมื่อยยาดูหน้า พันพร้าอย่าดูคม	ต้องมีความเด็ดขาดเมื่อทำงาน	ไม่ทราบความหมาย	ต้องมีความเด็ดขาดเมื่อทำงาน

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
17) ตื่นก่อนไก่ ไก่ก่อนคราด	การทำงานไปตามลำดับ	ไม่ทราบความหมาย	การเริ่มต้นก่อนผู้อื่นได้เปรียบเสมอ
18) ตื่นแต่ตึก สึกแต่หนุ่ม	จำทำอะไรให้รีบทำ ถ้าสายเกินไปแล้วจะทำการใดไม่สำเร็จ ทำงานอย่าให้สายเกินการ	ไม่ทราบความหมาย	การทำงานให้ทันเวลา
19) ตื่นสายให้สร้างสวนพร้าว ตื่นเช้าให้สร้างสวนยาง	ประกอบอาชีพให้เข้ากับอุปนิสัย	ไม่ทราบความหมาย	ประกอบอาชีพให้เข้ากับอุปนิสัย
20) แถกจนเกล็ดแห้ง	พยายามจนสุดความสามารถ	คนดีจริง	คนดีจริงตามความหมาย
21) โถนาคอน สอนคนใหญ่	สิ่งที่ทำได้ยาก	สิ่งที่ทำได้ยาก	สิ่งที่ทำได้ยาก
22) ทำงานเผื่อไข้ ด้ดไม้เผื่อสิน	ทำงานให้เกินไว้เผื่อเจ็บไข้ได้ป่วยจะได้นำมาใช้	คนขยัน	ทำงานให้เกินไว้เผื่อเจ็บไข้ได้ป่วยจะได้นำมาใช้
23) ทำงานเหมือนหมาเลียน้ำร้อน	ทำงานไม่เรียบร้อย	ทำงานแบบรีบๆ ไม่เรียบร้อย	ทำงานแบบรีบๆ ไม่เรียบร้อย
24) ทำไม่สอกไม่เคลื่อนไหว	ทำไปอย่างซำๆ ไม่เร่งรีบ ท่องไม่รู้ร้อน	ไม่ทราบความหมาย	ทำงานไม่มีความก้าวหน้า
25) ทำไหรถามพระเสียมั่ง	ทำอะไรปรึกษาผู้รู้ ผู้ใหญ่ จะไม่เสียหาย	จะทำการใดให้ปรึกษาผู้ใหญ่บ้าง	ทำอะไรให้ปรึกษาผู้รู้

สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของผู้บอก ภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
26) ทุกหนักมกัจม	โลหนักมกักลาหมาย	ไม่ทราบความหมาย	การทำงานเกินกำลัง ความสามารถของตนเอง
27) นายรักเหมือนเสือกอด	อย่าไว้ใจนักมักเป็น อันตราย	ไม่ทราบความหมาย	อย่าไว้ใจ
28) นอนสูงให้นอนคว่ำ นอนต่ำให้นอนหงาย	ผู้อยู่สูงควรมองดูผู้น้อย ผู้น้อยควรพยายามดูผู้ใหญ่	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย
29) น้ำเต้าลามา ขีพรัล่ำ ไป	ช่วยเหลือเอื้อเพื่อซึ่งกัน และกัน	คนไม่เอาถ่าน	การช่วยเหลือเผื่อแผ่ซึ่งกัน และกัน
30) เบี้ยสามบาทอย่าให้ ขาดชายพก	ไม่ให้ประมาณ	ต้องเป็นคนขยัน ประหยัด	ต้องขยันและมีเงินเก็บบ้าง ไว้ใช้ยามจำเป็น
31) ไปเถื่อนลิมพร้า ไปนา ลิมไถ	ไม่เอาใจใส่หน้าที่การงาน	ไม่รู้จักหน้าที่ของตนเอง	คนขี้ลืม
32) ฝนตกมุงหลังคา	แก้เมื่อสายเกินการ	ได้รับความเดือดร้อนแล้ว กลับมาแก้ไขปัญหา	ไม่รู้วิธีแก้ปัญหา
33) แพ้ชนอย่าแพ้ไห	หากจะล้มเลิกกิจการงาน อะไรสักอย่างก็ให้ล้มเลิก	ไม่ทราบความหมาย	ไม่ทราบความหมาย

	เพราะได้พยายามเต็มที่ แล้ว ไม่ใช่ล้มเลิกเพราะคำ วิจารณ์ของคนอื่น		
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
34)มือดีตีนดี กินดี ปาก เอ่ย	คนขี้เกียจยอมอดอยาก	คนขยันยอมไม่ลำบาก	คนขยัน
35)มือหัดตีนหัด ปากอด ปากเอ่ย	ขยันทำงาน ย่อมมีกิน	คนขี้เกียจยอมอดอยาก	คนขี้เกียจ
36)ไม่รู้จักใช้น้ำ เป็นข้า ของน้ำ	ไม่รู้จักประหยัดทำให้ ตนเองต้องลำบาก	ไม่ทราบความหมาย	ไม่รู้จักสิ่งของให้เป็น ประโยชน์
37)ยิ่งช้างอย่าหมายช้าง	ทำงานใหญ่อย่าหวังจะได้ ตามที่หวัง	ไม่ทราบความหมาย	ขาดทุน
38)ยิ่งหยุดยิ่งไกล ยิ่งไป ยิ่งแค	เมื่อมีโอกาสอย่ารีรออยู่ก็ ไร้ประโยชน์	หากขยันจะทำให้ไปสู่ที่ หมายเร็วขึ้น	งานยิ่งเร่งรีบยิ่งเสร็จเร็ว
39)เย็บจากมุงทุ่ง	ทำอะไรเกินความสามารถ ของตนเอง	ทำไปโดยไม่ประโยชน์	ทำอะไรเกินความสามารถ ของตนเอง
40)รักมิให้ค้าขาย รักฉิบ หายให้เป็นนายประกัน	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน	ไม่ทราบความหมาย	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน
41)รักมิให้สร้างสวนหมาก รักยากให้มีเมียสอง	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน	ไม่ทราบความหมาย	ให้รู้จักเลือกงานที่ไม่สร้าง ความเดือดร้อนแก่ตน

42) รักเมียเสียนาย รัก ควายเสียสวน	ทำอย่างหนึ่งต้องเสียอย่าง หนึ่ง	ไม่ทราบความหมาย	จะทำอย่างหนึ่งต้องเสีย อย่างหนึ่ง
สำนวนภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายเดิมของสำนวน ภาษาไทยถิ่นใต้	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 1	ความหมายของ ผู้บอกภาษาช่วงอายุที่ 2
43) เวลาทำเห็นแต่ฟ้ากับ ดิน เวลากินสิ้นพระสิ้นสก	เวลาทำงานทำอยู่คนเดียว แต่ครั้งเวลากินอาหารกลับ พร้อมหน้าพร้อมตา	ไม่ทราบความหมาย	เพื่อนกินหาง่ายแต่เพื่อน ช่วยทำงานหายาก
44) สงหมาไม่พันซัง	ทำให้พันตัวไป	ไม่ทราบความหมาย	ทำให้พันตัวไป
45) หวีผมแต่พอเกล้า กินเหล้าแต่พอยา	ทำอะไรก็ให้ทำพอเหมาะ พอดี	ทำพอดี พองาม, ไม่มากไม่ น้อยเกินไป	ทำอะไรก็ให้ทำพอเหมาะ พอดี
46) ทำเบี้ยอยู่แค่ สิบเบี้ย อยู่ไกล	การประกอบอาชีพควรอยู่ ในภูมิภานาของตัวเองได้ เงินน้อยแต่ได้อยู่ใกล้บ้าน คุ้มกว่า	ไม่ทราบความหมาย	ควรให้ความสำคัญกับสิ่งที่ อยู่ใกล้ตัวมากกว่าสิ่งที่อยู่ ไกลและมองไม่เห็น
47) เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง วานแหก	ทำอะไรให้ทำพอสมควร ของตน	อย่าทำอะไรเกิน ความสามารถของตนเอง	ทำอะไรเกินตัวส่งผลให้ ตนเองเดือดร้อน
48) อยากมีอย่าซื้อบ้าน อยากทำงานอย่าอนตั้น สาย	การขยันทำงานจะสร้าง ฐานะให้มั่นคง	ถ้าอยากมีเงินต้องขยันทำ มาหากิน	ถ้าอยากมีเงินต้องขยันทำ มาหากิน
49) อย่าถุญน้ำลายขึ้นหวัน	อย่าทำอะไรเกินจริงที่ เป็นไปได้จะเดือดร้อน	อย่าทำในสิ่งที่ไม่เป็น ประโยชน์ต่อตนเอง	อย่าทำอะไรเกินจริงที่ เป็นไปได้จะเดือดร้อน

50).อย่ามัดให้เหลือแบก อย่าทำแสบให้เหลือหาม	ทำอะไรให้พอดีกับกำลัง ความสามารถของตนเอง	ทำอะไรให้พอดี ไม่มากไม่ น้อยเกินไป	ทำอะไรให้พอดีกับกำลัง ความสามารถของตนเอง
51)อย่าหนักตามเพื่อน	มัวแต่เพลิดเพลินจนทำให้ เสียการงาน	อย่าทำตัวเกรตามคนไม่ดี	อย่าเกรทำตามคนไม่ดี

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	กัญญาพัฒน์ จันทร์ศรีนาค
วันเดือนปีเกิด	15 พฤษภาคม 2524
สถานที่เกิด	อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	49 หมู่ 6 ตำบลสินปุน อำเภอเขาพนม กระบี่ 80240
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์พิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกระบี่ จังหวัด กระบี่ 81130
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2548	ศิลปศาสตรบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2553	การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาศาสตรการศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

